Mr. M. ČULITIS
47 Fulton Ave
Toronto

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvēriņš
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA

AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš,
102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.30; par 1 gadu $16.—
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80
par vienu collas telpu 1 slejā

17./142. n-rs TREŠDIEN, 1953. G. 4. MARTĀ 3. GADS

TRIJU VALSTU DRAUDZĪBAS LĪGUMS

Ankara, Turcija. — Reutera aģentūra ziņo, ka Turcija, Grieķija un Dienvidslavija noslēgušas savstarpēju draudzības līgumu, apvienojot 42 milj. cilvēku kopējā frontē pret komūnismu un komūnistu satelītu valstīm, kas atrodas viņu kaimiņos Balkānos. Visas valstis paziņojušas savu ciešāko apņemšanos aizstāvēt savu zemju robežas saskaņā ar Apvienoto Nāciju principiem un apsvērt visas aizsardzības problēmas kopīgi. Dokumentu parakstīja līdzēju valstu ārlietu ministri.

Jaunā apvienība, kuras robežas stiepjas no Adrijas līdz pat Melnajai jūrai, nodrošina Ziemeļatlantijas pakta Balkānu spārnu un formāli ieved Tito Dienvidslaviju Rietumu valstu saimē. Viena no līguma nopietnākajām klausulām ir apņemšanās apspriest aizsardzības problēmas kopīgi. Līguma ilgums pašreiz paredzēts 5 gadi un tam būs svarīgas militārās, politiskas un saimnieciskas konsekvences šo triju valstu turpmākā attīstībā.

Līguma teksts tā sastādīts, ka pielaiž nākotnē arī vēl citu valstu pievienošanos, sevišķi, ja par to interesētos Italija.

No turku avotiem ziņo, ka šo triju nāciju ģenerālštābi apsver arī atsevišķa militāra pakta parakstīšanu.

Militārie lietpratēji ir pārliecināti, ka Grieķija, Turcija un Dienvidslavija, kuras kopā varētu dot ap 60 divīziju, līdzsvaro komūnistu satelītu valstu — Ungārijas, Rumānijas un Albānijas spēkus.

Šis līgums atbalsosies arī komūnistu jūgā dzīvojošās Balkānu tautās, kas jau ilgus gadus sapņoja par brīvu Balkānu tautu apvienību. Balkāni jau gadu simtiem ir bijuši Eiropas politikas nemieru perēklis.

Paredzams, ka šim drošības nolīgumam sekos arī tirdzniecības līgums.

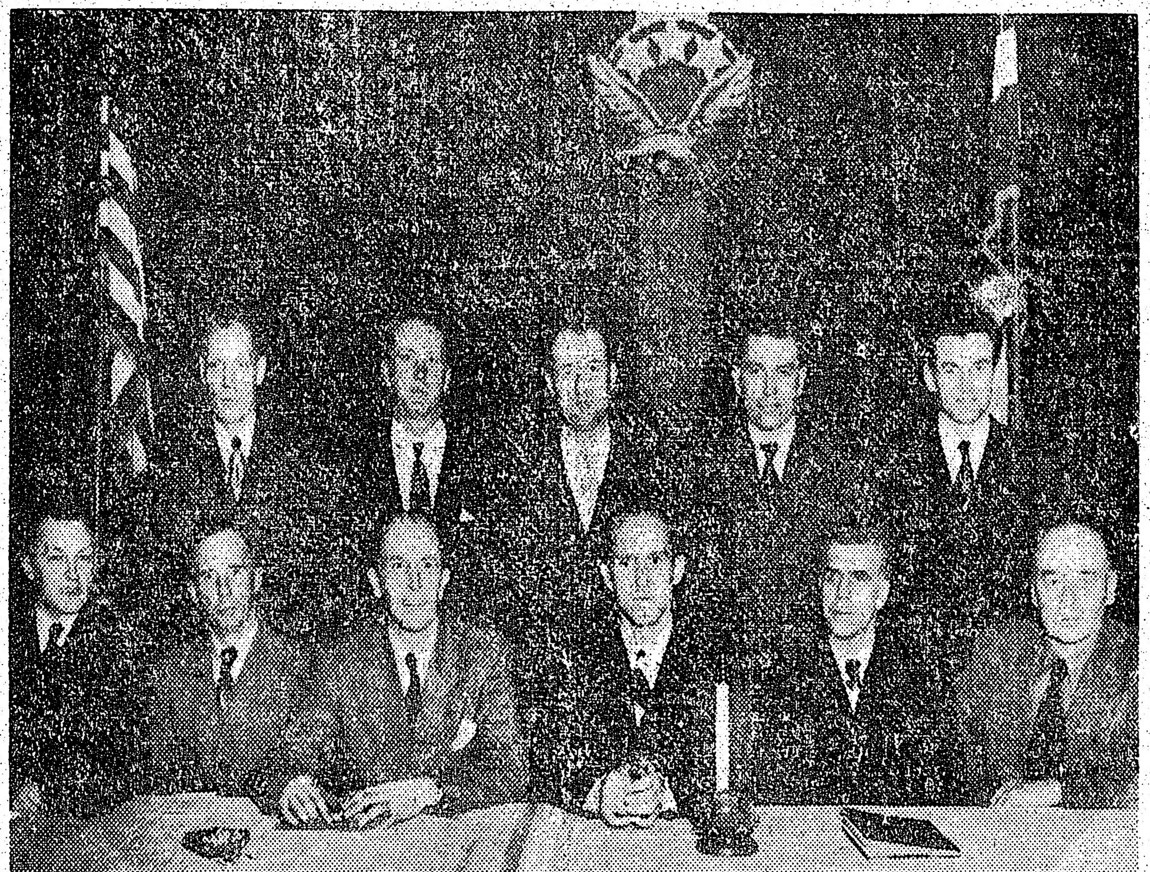

BOSTONAS DV APVIENĪBAS JAUNĀ VALDE. PIRMĀ RINDĀ NO KR.: BURVIKOVS, PLKV MUIŽZEMNIEKS, BERGMANIS, PRIEKŠNIEKS V. ANTIŅŠ, ALTMANIS, BRACIŅŠ; OTRĀ RINDĀ NO KREISĀS: KRASTIŅŠ, PURENS, KROTAINIS, ĶEMPE, UN RUŽE. IZTR. TREIMANIS

SLEPENIE LĪGUMI SVARU KAUSOS

NACIONĀLO GRUPU VIEDOKĻI

Prezidenta Eizenhauera paziņojums par nodomu neatzīt Teherānas, Jaltas un Potsdamas slepenos līgumus izsaucis plašas pārrunas dažās trimdinieku grupās. Atzīstot šos līgumus par spēkā neesošiem, automatiski atkristu arī visi robežu grozījumi, kas noteikti minētos līgumos. Tas nozīmētu, ka Polija atgūtu savas 1939. g. robežas, bet pret to ceļ iebildumus ukraiņi, lietuvieši un baltkrievi. Ukraiņi uzskata Austrumgalīciju par ukraiņu zemi un nevēlas, ka tā atkal nonāktu poļu virskundzībā. Lietuvieši ir tādos pat ieskatos par Viļņas apgabalu.

Amerikas poļu nacionālā komiteja nosūtījusi prezidentam Eizenhaueram rakstu, kurā apsveic viņa soli virzienā uz slepeno līgumu neatzīšanu un izsaka savu gandarījumu par to, ka tas atdotu Polijai viņas 1939. g. robežas austrumos. Bet tanī pašā laikā Poļu komiteja izsaka cerību, ka lielvalstis atzīšot Polijas pašreizējo robežu rietumos gar Oderu un Neisu, kā tas noteikts Jaltā. Tālāk iesniegumā aizrādīts uz vēlamību izveidot Centrālās un Austrumeiropas federāciju, kurā ietilptu arī Baltijas valstis un kurā Polijai piekristu konstruktīva loma.

Atbildot uz kādu ukraiņu iesniegumu, senātors H. Fergusons (Senāta ārlietu komisijas loceklis) paskaidrojis, ka ASV Kongress apspriežot jautājumu par slepeniem līgumiem ļoti rūpīgi iepazīšoties ar katras ieinteresētās nācijas problēmām.

Pirms pieciem gadiem Čechoslovakija zaudēja brīvību

Pirms 25 gadiem 25. februārī čechu studenti devās gājienā pa Pragas ielām uz prezidenta pili, lai protestētu pret komūnistu kliķi, kas bija pārņēmusi varu. Komūnisti šāva uz studentiem un izklīdināja tos. Lai pieminētu šo dienu, čechoslovaku studenti Ņujorkā rīkoja svinīgu sanāksmi, izsludinot minēto dienu par akadēmiskās brīvības dienu. Aktā runāja Brīvās Eiropas Komitejas prezidents Millers un Kolumbijas universitātes Krievijas institūta direktors prof. Moslijs. Prezidents Eizenhauers bija piesūtījis apsveikumu. Kā latviešu pārstāvji aktā piedalījās Latviešu jaunatnes savienības priekšsēdis K. Valters, Jr., G. Šmits un M. Ķezbere.

NEMIERU UZLIESMOJUMS PERSIJĀ

ŠACHS VAI MOSADEGHS?

Ministru prezidenta Mosadegha uzbrukums Persijas šacham cietis neveiksmi. Bēgdams no pūļa dusmām, premjērs glābjas kādā Sav. Valstīm piederošā mājā un vēlāk paslēpjas parlamenta ēkā. Šachs paliek.

Mosadegha mēģinājums denuncēt Persijas šachu Mohamedu Rizu Palevi un piespiest viņu atstāt Persiju, beidzies ar neveiksmi. Sestdien saniknoti šacha atbalstītāju pūļi uzbruka ministru prezidenta Mosadegha dzīves vietai Teherānā un piespieda viņu meklēt patvērumu kādā ASV valdības iestāžu ēkā, kamēr viņa armija cīnījās ar pūli.

Kliegdami „Nāvi" uz šachu! pēdējā piekritēji maršēja uz Mosadegha dzīves vietu pēc tam, kad šachu bija pierunājuši savu neatstāt. (Palevi jau bija paspējis izņemt vairākas vīzas un sagatavojies braucienam uz Eiropu — veselošanās nolūkos).

Teherānā demonstrāciju laikā kāda mašīna izdrāzās cauri Mosadeghu mājas sētas vārtiem, kur šacha piekritējus sagaidīja ministru prezidenta sardze, kas šāvieniem nogalināja vienu un ievainoja vismaz 12 sacelšanās dalībniekus. Kad sāka likties, ka Mosadegha dzīvība apdraudēta, pēdējais pa sētas durvīm atstāja savu māju un meklēja glābiņu amerikāņiem piederošā kāda ēkā. Kopā ar Mosadeghu bija arī Persijas ārlietu ministrs, kas sacelšanās laikā bija bijis pie viņa vizītē.

Pēc ziņām no Teherānas var spriest, ka demonstrāciju dalībnieki ir moslema priestera Kašāni piekritēji. Jau kopš laba laika prese ziņoja par vairākām politiskām domstarpībām Kašāni un Mosadegha starpā.

Pēc demonstrācijām sekoja šacha radioruna, kurā viņš patcicās tautai par viņam izrādītām simpātijām un apsolīja, ka viņš Persiju neatstās. Šacha runas laikā Persijas parlaments sanāca slēgtā sēdē.

Mosadegha nacionālisti paziņoja, ka valdība necietīs nekādus mēģinājumus viņas varas pavājināšanai un ka viņa nepielaus nodevējiem palēnināt Persijas progresu. Mosadegha piekritēji pieprasīja šacha piekritēju sacelšanās dalībnieku sodīšanu.

Ārzemēs klīda baumas, ka sākumā Persijas šachs esot domājis par atteikšanos no troņa, bet Teherānas prese un radio par šo jautājumu klusē.

SASTĀDA AUSTRIJAS VALDĪBU

No Vīnes ziņo, ka Austrijas prezidents Koerners uzticējis jaunas valdības sastādīšanu Dr. Leopoldam Fīglam, kas kopš Austrijas atbrīvošanas jau bija divu koalicijas valdību kanclers jeb ministru prezidents. Fīgls ir tautas partijas biedrs. Pēdējās vēlēšanās tautas partija ieguva 74 vietas pret sociālistu 73. Līdz ar to tautas partijai tika uzticēta kabineta sastādīšana. Kāds no valdības pārstāvjiem izteicās, ja sociālisti izrādīsies neapmierināmi savās prasībās, tad Dr. Fīgls mēģinās nodibināt koalicijas valdību kopā ar nācisma piesātināto neatkarīgo partiju, kas vēlēšanās ieguva 14 vietas. Tomēr valdības aprindās ir puslīdz drošas, ka arī nākotnē izdosies izveidot tautas partijas un sociālistu koaliciju.

Katinas izmeklēšanas materiāli piesūtīti Višinskim

ASV Kongresa loceklis R. Medens, kas vadīja Katinas noziegumu izmeklēšanu, piesūtījis Pad. Sav. ārlietu ministram A. Višinskim Kongresa izmeklēšanas materiālus, kas pierāda Pad. Savienības vainu 15.000 poļu noslepkavošanā Katinas mežā. Medens nosūtījis Višinskim arī vēstuli, kurā pārmet Pad. Savienībai tās nepatiesos un ļaunprātīgos uzbrukumus AN karaspēkam bakterioloģiskā kara vešanā Korejā. Medens lūdzis atbildēt uz šīm apsūdzībām.

498 milj. mārciņu aviācijai

Londonā. — Anglijas apakšnams stājies pie aviācijas budžeta apspriešanas. Izdevumu summa paredzēta 498 milj. mārc. sterl., neieskaitot ASV palīdzību.

VAI EIZENHAUERS SASTAPSIES AR STAĻINU

Vašingtonā. — Prezidents Eizenhauers Vašingtonā izteicies, ka sevišķi labvēlīgos apstākļos viņš būtu ar mieru iet pusceļu, lai sastaptos ar Staļinu. Vašingtonā tas radīja pārsteigumu, un vairāki valdības pārstāvji tika priekšā, ka amerikāņiem vispirms jābūt pilnīgi pārliecinātiem par Maskavas labo gribu un ka tikai tad var sākt domāt par sastapšanos.

Anglijas parlaments brīdināja Anglijas ārlietu ministru Īdenu, lai viņš panāktu, ka satikšanās gadījumā Amerika vispirms sazinātos ar Angliju.

Vašingtonā sakarā ar iespējamo valstsvīru sastapšanos izraisījušās divējas domas par sarunu varbūtējo iznākumu. Daļa amerikāņu ir pārliecināti, ka Staļina nodomi ir patiesi un ka viņš grib sadarboties. Otra versija ir, ka Staļins šādu sanāksmi gribētu panākt, tikai lai izveidotu plaisu Rietumu sabiedroto starpā.

Rietumeiropa gan. Eizenhauera nostāju uzņēma ļoti atzinīgi cerībā, ka durvis joprojām ir atvērtas.

INVĀZIJAS DIENA TUVOJAS

PAĀTRINĀS ĶĪNAS ATBRĪVOŠANU

ĢENERĀLISIMS ČANGKAIŠEKS PAREĢO ĀTRU ĶĪNAS ATBRĪVOŠANU NO KOMŪNISMA

Savā 1. marta uzrunā Čangkaišeks aicināja visus Formozas un pārējos brīvos ķīniešus vienot savus spēkus un darbu, lai kopīgi varētu paātrināt Ķīnas cietzemes atbrīvošanu no komūnisma jūga jau vistuvākā nākotnē.

Savā pirmajā runā, kopš Savienoto Valstu prezidents Eizenhauers atbrīvoja Formozu no 7. flotes blokādes, Čangkaišeks sacīja:

„Arvienu vairāk un vairāk tuvojas laiks mūsu pretuzbrukumam. Simtiem miljonu mūsu tautas brāļu cieš no krievu leļļu valdības apspiešanas un gaidu pilnām acīm skatās uz mums, cerēdami uz atbrīvošanu. „Šis gads ir vissvarīgākais, lai veiktu nepieciešamos priekšdarbus cīņai pret krieviem un komūnistiem."

Militāros lietpratējus Čangkaišeka runa tomēr nepārliecināja, un pēc viņu domām cietzemes invāzija 1953. gadā nemaz nevar notikt. Katrā ziņā bez papildus jūras un gaisa spēkiem Čangkaišeka izredzes sekmīgam uzbrukumam ir ļoti vājas.

MILJARDI SAV. VALSTU BAZĒS

Tikai viens no septiņiem aizsardzībai domātiem dolariem tiek izterēts Korejas karam. Pārējie aiziet vēl neizcīnītu karu sagatavošanai. Lai ASV bazes ārvalstīs varētu darboties, Amerikai nepieciešami 1,5 milj. karavīru. Amerikāņu bažu skaits visā pasaulē sasniedz 200, un ir reta tāda valsts, kur neredz Amerikas karavīrus.

Amerikāņu militārās bazes šodien ir visās pasaules malās. Amerikāņu jaunieši palīdz aizstāvēt pasaules brīvību, ziedodami savas dzīvības Korejā. Amerikāņu armijas vienības ir Vācijā un pārējā Eiropā; viņi ir Afrikā un Vidējos Austrumos un uz daudzu okeanu apskalotām salām. Ieskaitot slepenus militārus pasākumus, Amerikas bažu skaits pasaulē sasniedz 200 un to uzturēšanai 1,5 milj. amerikāņu karavīru atrodas prom no savām mājām.

Kā Senāts, tā arī jaunā Eizenhauera valdība sākuši nopietni pārdomāt vai patiesi šāda spēku izšķiešana un saskaldīšana ir nepieciešama, kas pie tam vēl maksā tik ļoti daudz naudas, ka tikai viens no septiņiem aizsardzībai paredzētajiem dolariem tiek izdots Korejas kara vajadzībām.

Visvairāk saņem Eiropa, Lielbritaniju ieskaitot. Eiropā amerikāņi ieguldījuši visvairāk. Amerikas gaisa, jūras un zemes spēku skaits Eiropā sasniedz vismaz 500.000 vīru.

Daudzi tūkstoši amerikāņu atrodas Anglijā, lai apkalpotu turienes Sav. Valstu aviācijas bazes. Lielāki spēku koncentrējumi atrodas Vācijā un Francijā. Kopskaitā Eiropā pašreiz ir vairāk amerikāņu nekā Korejas karā. Pēdējos gados tas Eiropā dubultojies. Vesela amerikāņu flote apsargā Vidusjūru. Šiem jūras spēkiem galvenā mītne ir Neapole. Bez tam vēl Amerikas karaspēks atrodas Triestā, Dienvidslavijā un Grieķijā, tāpat arī Ziemeļafrikā. Franču Marokā ar Amerikas dolariem būvē lidlaukus. Amerikāņi ir Alžīrā un Lībijā. Bazes ir arī Vidējos Austrumos.

Saudi Arabijā atrodas milzu amerikāņu bumvedēju baze. Vismaz 1000 amerikāņu karavīru ir Turcijā un viņu haki uniformas redzamas pat Persijā.

Ne tikai lielos centros, bet daudzi tūkstoši lidotāju atrodas arī Azoru salās, Bermudā, Kubā, Angļu Rietumindijas salās un pat Karaību jūrā.

KLUSAJĀ OKEANĀ

Visas Amerikai piederošās un viņu interešu sfairā esošās salās Klusajā okeanā, kur norisinājās dažas 2. Pasaules kara niknākās cīņas, tagad atkal tiek par jaunu apbruņotas un turētas kara gatavībā.

Tālajos Austrumos atrodas vismaz divtik daudz kareivju nekā Korejas cīņu laukos. Kaut arī Filipīnu salas tagad ir dabūjušas neatkarību, tomēr tur vēl atrodas lieli amerikāņu militārie spēki. Tūkstoši amerikāņu joprojām vēl stacionēti Japānā. Amerikas gaisa bažu skaits Japānā vēl arvien tiek palielināts. Nav jāaizmirst arī lielā bumbvedēju baze Okinavā.

Korejas karā piedalās apmēram 450.000 amerikāņu, kas vairākkārt pārsniedz visu pārējo AN spēku kopskaitu. Nākotnē gan paredzēts amerikāņu karavīrus aizstāt ar dienvidkorejiešiem, bet līdz tam vēl tālu. Lidotāju un jūrnieku samazināšana nav iespējama, jo Dienvidkorejai nav pietiekami daudz apmācītu pilotu un jūrnieku.

Austrumvācijas — Ēģiptes tirdzniecības līgums

26. februārī Ēģiptes un Austrumvācijas valdības parakstījušas līgumu par preču apmaiņu.

Dr. iur. T. Sanders

NOSLĒPUMAINAIS ĶĪNIETIS ČING NUČI

UN BIJUŠIE SŪTŅI: LATIMORS UN VINCENTS

Noskaidrojies, ka ģen. Maršala stābā, kad tas atradies Ķīnā, kā sekretārs darbojies ķīnietis Čing Nuči. Tas bijis komūnists. Maršala politiku Ķīnā bez tam ietekmējuši austrumlietu lietpratēji — sūtņi Latimors un Vincents. Viņus abus komūnistu atkritējs un bij. komūnistu avīzes redaktors Budencs nosaucis par komūnistiem.

Tagad vairs tikai kāds retais šaubīsies par to, ka taisni nelaimīgās amerikāņu Ķīnas politikas dēļ 1945. — 1949. g. šo milzu Āzijas valsti aprija komūnisms. To varēja savā laikā novērst, ja Čangkaišekam būtu palīdzēts. Bet ja arī nebūtu palīdzēts, tad vismaz, ja nebūtu kaitēts. Šī kaitēšana izpaudās ar ģen. Maršala uzsāktām miera sarunām, līdzīgi kā tas notika Korejā, kuras ilga mēnešiem. Tas noderēja sarkaniem ķīniešiem „elpas atvilkšanai," deva tiem laiku saformēt jaunas kaujas vienības ar Mandžūrijā no japāņiem iegūto milzu kara materiālu. Pēdējo, kā kara laupījumu, saņēma Padomju Savienības sarkanā armija un to nodeva ķīniešiem. Bez tam ģen. Maršals, kā zināms, centās pierunāt apvienot abas karojošās puses vienā valdībā. Sarkanie bija ar mieru dibināt ar Čangkaišeka grupu (tikai izņemot viņu pašu) — Kuomitanga partiju, koalicijas kabinetu pēc tā sauc. poļu „Ļubļinas valdības" parauga. Mums visiem vēl atmiņā, kā šis „paraugs" radās: kaŗa laikā uz Sabiedroto spiedienu pēc ģen. Sikorska, poļu eksīlvaldības ministru prezidenta, mīklainās nāves Gibraltarā. Šajā Ļubļinas valdībā iegāja zemnieku partijas līderis Mikolaičiks un citi poļi Londonā. Un tas līdz ar to bija neatkarīgās Polijas gala sākums. Pēc šī paša „parauga" vēlāk aizgāja bojā Čechoslovakija un Ungārija kā neatkarīgas valstis un šo pašu „paraugu" tagad Austrumvācijas komūnisti piedāvā Rietumvācijai — apvienoties kopējā koalicijas valdībā, saprotams, piešķirot komūnistiem iekšlietu un kaŗa ministru posteņus vēlākā apvērsuma nodrošināšanai. Bet, lūk, Čangkaišeks uz visu to neielaidās un izliktās lamatās neiekrita kā citi valstsvīri, jo šis komūnisma pazinējs un vecs cīnītājs zināja, kas ir boļševisms, kāda ir boļševiku „demokratija" un ko tie saprot ar vārdiem brīvība un vēlēšanas. Mikolaičikam laimējās laikus vēl aizbēgt, bet daudzus no viņa domu biedriem, kuri tāpat ticēja Sabiedroto ieteiktai sadarbībai ar komūnistiem, ķērusi deportācija uz Sibīriju, vai arī tos sagaidījis Katinas liktenis, vai tie smok spaidu darbos koncentrācijas nometnēs. Caur šādu Čangkaišeka noraidīgo izturēšanos pret saprašanos un sadarbību ar komūnistiem viņš izpelnījās ģen. Maršala nelabvēlību. Amerikāņu laikraksti tajā laikā bija pilni speciālziņojumiem no Ķīnas, bet jāasaka, ka pa lielākai daļai tie bija noskaņoti iepretim Čangkaišekam negatīvi. Viņu nomelnoja neiecietībā pret citām politiskām grupām, rakstīja, ka viņa režīms neesot demokratisks, sauca par diktātoru un visu viņa administrāciju apvainoja korrupcijā. Tas, protams, graujoši ietekmēja Čangkaišeka pārvaldāmās provinces, un lija eļļa jau tā liesmās apņemtai Ķīnai. Savādi liekas tas, ka Čangkaišeka valdīšanas veids, lai gan nebija nekas jauns, bet gadiem ilgi visiem pazīstams, uzreiz tik pēkšņi varēja sacelt pret sevi draudzīgās valdības un presi. Kaŗa laikā, kad Čangkaišeks sekmīgi karoja ar Japānu un bija Rietumu sabiedrotais, viņa režīms nebija ne pretīgs, nedz arī kādam par traucējumu. Neviens tad viņu par korruptantu nesauca, bet otrādi — cildināja par lielu valstsvīru un varoni.

Meklējot pēc vainīgiem amerikāņu tā laika Ķīnas politikas taisītājiem aizvien vairāk un vairāk uzdūrās uz augstiem ierēdņiem, kurus vēlāk atmaskoja par komūnistiem vai to simpatizētājiem, ja ne taisni par spiegiem. Tā tagad kļūst zināms, ka ģen. Māršala stābā, kad viņš speciālā uzdevumā no Vašingtonas ieradās Ķīnā, darbojies atbildīgā amatā kāds noslēpumains ķīnietis, vārdā Čink Nuči. Tas bijis par sekretāru ķīniešu dokumentu nodaļā un bijis arī galvenais tulks. Izrādās, ka šis vīrs bijis komūnists. Drošības iestādes viņam šoreiz klāt netiek, jo viņš palicis Ķīnā. Kā galvenam tulkam un sekr., viņam bijuši pieejami slepeni dokumenti. Protams, ka viņam būs bijuši zināmi ģen. Maršala un Vedemeijera plāni un nodomi un, droši vien, par visu to viņš būs informējis sarkanos ķīniešus. Čing Nuči būs varējis ietekmēt arī pašu ģen. Maršala politiku, jo, kā galvenais tulks, viņš tulkojot varēja kaut ko noslēpt, mīkstināt, izlaist vai izcelt. Čing Nuči atradies amerikāņu dienestā 4 gadi. Agrāk viņš studējis Čikagā. Savādi, ka tik atbildīgā vietā iekļuvis ķīnietis un vēl komūnists, kuru drošības iestādes nav varējušas laikā atmaskot. Par šo ķīnieti interesantus atklājumus pauž beļģu priesteris Raimonds de Jēgers kopā ar Irēni Korballiju Kūni grāmatā — The enemy within. Tur aprakstīta ģen. Maršala nelaimīgā Ķīnas misija. Minētais beļģu priesteris ilgus gadus uzturējies Ķīnā kā misionārs. Arī Čing Nuči sarakstījis grāmatu, kas publicēta Hongkongā. Arī tajā ievietota vesela rinda slepenu dokumentu, kuru saturs amerikāņu tautai vēl tagad ir svešs. Jau pēc šai grāmatā izteiktām domām redzams, ka Čing Nuči ir komūnists.

(Nobeigums 8. lpp.)

KARŠ KOREJĀ

Kreiseris Los Angeles iebrauc Ziemeļkorejas ostā, lai apšaudītu piekrasti. Sieviete dzeltenos brunčos ievilina amerikāņu kājniekus slazdā.

Sav. Valstu kaŗa flotes smagais kreiseris Los Angeles uzbruka Vonsanas austrumu piekrastei un, lai panāktu labākus rezultātus apšaudīšanai, pārdroši iebrauca Vonsanas ostas ūdeņos.

Gar ziemas vēju piepūsto 155 jūdzes garo fronti notika tikai vietēja rakstura cīņas. Amerikāņu Šērmaņa un Patona tanki lielgabaliem un liesmu metējiem apšaudīja komūnistu ierakumus, bunkurus un citus nocietinājumus. Bazes kuģu lidmašīnām korriģējot artilerijas uguni, kreiseris Los Angeles apšaudīja Vonsānu ar saviem 8 collu lielgabaliem, nodarot lielus zaudējumus pilsētas piekrastes aizsardzībai un noliktavu rajoniem.

Sliktie laika apstākļi apgrūtināja gaisa akcijas, tomēr izmantojot gaišo mēnesnīcu, 20 amerikāņu B-29 supercietokšņi nosvieda 120 tonnu bumbu uz Ziemeļkorejas galvaspilsētas Piongjangas apgādes centriem.

No Panmundžomas ziņo, ka kāda amerikāņu patruļa devusies noskaidrot kādas baltā blūzē un dzeltenos brunčos ģērbtas sievietes parādīšanos komūnistu ierakumu tuvumā. Bet sievietes vietā amerikāņu izlūki sastapa tikai komūnistu slazdu, no kuŗa viņiem tomēr izdevās izlauzties, nogalinot 13 ienaidnieku.

KURSI

Toronto Latv. Tautas Augstskolas rīkoto kursu lekcijas „Kas katram mājas turētājam jāzina par eļļas un ogles apkures ierīcēm un apkalpošanu, sākums piektdien, 6. martā plkst. 8 vakarā sv. Andreja baznīcas telpās Carlton un Jarvis ielu stūrī. Var pieteikties jauni dalībnieki. Dalības maksa $1.00 vai 2 par visu kursu, atkarā no dalībnieku skaita. Pieteikšanās no 6—8 vakarā, tel. ME 3786.

TLTA techniskā daļa

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

PULKVEŽA OSKARA KALPAKA PIEMIŅAI

RAITS RITUMS

Kas tie tādi spēka vīri,
Dižu darbu darītāji:
Jodus kāva, važas rāva,
Zemi brīvu darināja?

Tie ir latviešu karavīri, leģendārie spēka vīri, kas „jodus kāva, važas rāva, zemi brīvu darināja". Tā tas bija Viestura un Nameja laikos, tā leģendāro pulkvežu Brieža un Kalpaka vadībā, tā Volchovas purvos, Kurzemes cietoksnī un citās cīņu vietās. Visur un vienmēr latviešu karavīri pierādījuši lielāko varonību savas dzimtās zemes aizstāvēšanā. Mūsu tauta var būt lepna uz saviem karavīriem, kas briesmu brīžos ne mirkli nav šaubījušies iet cīņās pret dažkārt varenākiem iebrucējiem, un, ja vajadzīgs, nolikt savas galvas par tēvzemi. Latviešu karavīri nekad nav bijuši siroātāji un svešu zemju iekarotāji, bet tikai savas zemes aizstāvētāji un iebrucēju atvairītāji.

Mūsu dzimtene pa ilgajiem gadiem bija izpostīta un nabaga, krievu armija gadiem ilgi bija rekvizējusi un ņēmusi, kas vien ņemams. Tai sekoja vācu okupācijas armija, kas paņēma beidzamo atlikumu. Jaundibinātās Latvijas Pagaidu valdība bija gluži bez līdzekļiem, bez naudas, bez ieročiem, bez militārās aizsardzības. Un kad vācu okupācijas karaspēks 1918. gada beigās un 1919. gada sākumā atkāpās uz savu zemi, tad boļševiku armijas viļņi plūda tiem pa pēdām, draudot aizskalot jauno Latvijas valdību un pārplūdināt visu Latviju. Pagaidu valdība gan steigā noorganizēja trīs vāji apbruņotas karavīru rotas no bijušiem virsniekiem, instruktoriem un brīvprātīgiem Rīgas studentiem, bet tas jau nebija spēks, kas varētu aizturēt labi apbruņotās boļševiku masas. Tāpēc Pagaidu valdība nolēma pārcelties no galvaspilsētas uz drošāku vietu. Vienas rotas apsardzībā valdība 2. janvārī evakuējās vispirms uz Jelgavu, bet vēlāk uz Liepāju. Stāvoklis bija ļoti draudīgs. Kas palīdzēs, kas glābs, kas aizstāvēs? Visu acis vērsās uz vienīgo glābiņu, uz jaunieceIto Latvijas armijas pirmo virspavēlnieku, pulkvedi Oskaru Kalpaku un viņam paklausīgajiem, nedaudzajiem karavīriem, kas sedza valdības un vācu karavīru atkāpšanos.

Bet arī Kalpakam un viņa vīriem vajadzēja jau nākošā dienā — 3. janvārī atstāt galvaspilsētu. Ne lai bēgtu no ienaidnieka, bet lai sakārtotos, papildinātu rindas, un tad ar divkāršu spēku mestos pretuzbrukumā. Pulkvedis Kalpaks, kas Pirmajā Pasaules karā jau daudzkārt bija skatījies nāvei acīs, nedomāja ar saviem drosmīgajiem vīriem kapitulēt. Viņš redzēja, ka viņa karavīri morālā ziņā ir izlases spēks, uz ko var paļauties. Tāpēc Kalpaks, pēc īsas sakārtošanās, jau 16. janvāra naktī uzdrošinājās pieņemt pirmās cīņas pie Lielauces. Šīs kaujas kristības prasīja gan arī pirmos upurus, bet gūtās sekmes cēla kalpakiešu pašpaļāvību, radīja tautā sajūsmu un piesaistīja jaunus cīnītājus.

Janvāra beigās kalpakieši pie Ventas upes apstādināja boļševiku virzīšanos uz priekšu. Februārī papildinājuši spēkus ar svaigiem karavīriem, un jau 3. martā kalpakieši paši pārgāja Ventai un devās uzbrukumā, ar šo notikumu faktiski sākās visas Latvijas atbrīvošana. Lielinieku spēki bija iedragāti, un kalpakieši neatturami lauzās uz priekšu.

6. martā, vajājot boļševikus pie Airītēm, kalpakiešiem palīgā devās arī kāda dzelzdīrīzijas nodaļa, virsnieka Borcha vadībā. Traģiskā kārtā vajātāju vienības bija noturējušas viena otru par ienaidnieku un uzsākušas savā starpā niknu apšaudīšanos. Šinī liktenīgajā sadursmē, savu varoņu priekšgalā krita arī pulkvedis Oskars Kalpaks. Līdz ar viņu krita arī kapteinis Grundmanis virsleitnants Kriers un citi.

Kalpaka vietā stājās kapteinis Jānis Balodis, kas vadīja kalpakiešu cīņas tālāk. 10. martā kalpakieši ieņēma Saldu, 11. martā Jaunpili. Pēc lielākām cīņām pie Batariem drīzi vien ieņēma Ķemerus, Sloku, Kalnciemu un 1919. gada 23. maijā kalpakieši kā uzvarētāji atgriezās Rīgā.

Kalpaka nāve bija gan smags zaudējums jaunajai Latvijas armijai un arī visai latviešu tautai, bet tā spārnoja ne vien kalpakiešus, bet arī vēlākos latvju cīnītājus jauniem varondarbiem gan Cēsu kaujās, gan Bermonta izdzīšanā, gan Latgales atbrīvošanas cīņās. Pulkvedim Kalpakam gan nebija lemts pašam redzēt viņa sākto cīņu nobeigumu un piedzīvot pilnīgu Latvijas atbrīvošanu no ienaidniekiem. Tomēr viņš var mierīgi dusēt dzimtā pagasta Meirānu Visagala kapos, jo viņa audzinātais patriotisms un varongars nav zudis latvju karavīros. Varam droši teikt ka šis varongars paradīs arī nākošos latvju karavīrus tad, kad vajadzēs jodus kaut, važas raut un zemi brīvu darināt.

LIELĀ VIENPRĀTĪBĀ DARĪTS NACIONĀLS DARBS

DV APVIENĪBA BOSTONĀ — LIELĀKĀ NACIONĀLĀ ORGANIZĀCIJA

IEVĒLĒTA JAUNA VALDE UN IEŅEMTS VIEDOKLIS POLITISKO PARTIJU JAUTĀJUMĀ

Atklājot DV Apvienības Bostonā biedru pilnsapulci, kurā piedalījās 95 Vanagi un Vanadzes, Apvienības priekšnieks V. Antiņš teica, ka šī ir 4. vēlēšanu sapulce divarpus darbības gadu laikā, kad Bostonas apvienība izveidojusies par lielāko nacionālo organizāciju Bostonā, kur valda liela vienprātība un ražīgs darbs kultūras un aprūpes laukā. Apvienības valde ir priecīga apsveikt savus biedrus pilnīgi no jauna iekārtotās un izdaiļotās telpās, kur tagad notiek visi lielākie sarīkojumi un sanāksmes Bostonas latviešu sabiedrībā. Pieminot kritušos latviešu karavīrus un mocekļus, svinīgā klusumā atskan „Augšā zilā zvaigznēm" un lēni veras jaunais zilais skautu priekškārs, atsedzot lielu Latvijas valsts karogu ar DV emblēmu. Pēc V. Antiņa uzrunas visi dzied Dievs, svētī Latviju.

Par pilnsapulces vadītāju vienbalsīgi ievēlēja plkv. A. Galindomu, protokolēja J. Bergmanis. Par valdes darbību pārskatus sniedza priekšnieks V. Antiņš un visu nozaru vadītāji. J. Krastiņš, R. Altmanis, E. Kreišmanis, J. Bergmanis, J. Purēns, E. Auģis, U. Kirsis un J. Freimanis.

Apvienībā ir 250 biedru. Aprūpei pag. gadā ienākuši ziedojumi $1498.08, no kuras summas Invalīdu Namam Vācijā sūtīti $1143.-02. Daudz pūles veltītas sarīkojumu zāles iekārtošanai, izdaiļošanai un skatuves izbūvei. Paši Vanagi un Vanadzes strādājuši daudzus vakarus izbūves darbos. Nopirktas koncerta klavieres $500.— vērtībā, palīdzības fonds izsniedzis aizdevumus, notikuši 25 sarīkojumi, no kuriem izcilākie Strēlnieku vakars, Kalpaka vakars, Lāčplēšu piemiņas dievkalpojums, DV vīru koŗa koncerts, Apvienības gada svētki u. c.

Apvienība kopā ar Latviešu preses b-bu rīkojusi 2 rakstnieku vakarus, teātra izrādi ar ALTS un prof. P. Starca referāta vakaru ar Korporāciju kopu. Apvienība piedalījusies 14. jūnija un 18. novembra lielo dienu sarīkošanā un ir pārstāvēta Bostonas latviešu organizāciju padomē. DV Jaunatnes teātris un Drāmatiskā studija režisora K. Veica vadībā veic atzīstamu darbu jaunākās paaudzes skatuves talanta audzināšanai, devis 2 labas teātra izrādes un sagatavo jaunu izrādi. Pag. gadā panākta pie DV apvienības pastāvošo jauniešu sekcijas apvienošanā. Jaunatnes Apvienība, kas oktobrī rīkoja pirmo jauniešu salidojumu. Tautu deju grupa piedalījusies vairākos sarīkojumos amerikāņu sabiedrībai ar labiem panākumiem. Skautu un gaidu vienībām Apvienība iegādājusi nometnes inventāru, kas deva iespēju vasarā noturēt nometnes. Skautu vienība amerikāņu sacensībās ieguvusi pirmo godalgu ar latvisko gara nodarbību. Šogad ar sporta rīkiem arī Sporta sekcija. Izcilus panākumus guvis DV grāmatu galds, enerģiskās E. Auģes vadībā, apgrozot pāri par $2000,-, kas devis tīru atlikumu $469.96. Grāmatu galds saņem grāmatas, sudraba un ādas tautiskos izstrādājumus no 19 apgādiem dažādās zemēs.

Latvijas propagandas laukā atzīmējami Vanagu un Vanadžu savāktie $155 prof. Liberta gleznas „Rīgas torņi" iegādei, pasniegšanai ASV prezidentam D. Eizenhaueram.

Attiecībās ar DV ASV valdi, kas atcēla apvienības priekšnieku un visu valdi, nekādu pārmaiņu nav. Saņēmusi vienprātīgi izteiktu DV apvienības biedru uzticību, visa valde ir turpinājusi savu darbu, bet DV ASV valde nav neko darījusi, lai savu lēmumu par valdes atcelšanu izpildītu. V. Antiņa un A. Lidača — H. Vītola lietas izmeklēšana nodota Goda Tiesai, kas vēl nav teikusi savu spriedumu. Starplaikā H. Vītols atteicies no DV ASV valdes sekretāra amata. Apvienības valde cer, ka DV centrālās valdes priekšnieks plkv. V. Janums šī gada maijā apciemos arī ASV lielāko DV apvienību — Bostonā.

V. Antiņš arī aicināja visus DV biedrus izpirkt ALA's biedru kartes, lai varētu šī gada kongresā, tāpat kā pag. gadā, pilnā skaitā aizsūtīt savus delegātus.

Iepriecinošu ziņojumu pilnsapulcei sniedza Vanadžu sekcijas vadītāja Dr. H. Rožankovska—Pogele. Vanadžu sekciju noorganizēja DV goda biedre A. Hirša un tā darbojas tikai 3 mēnešus, bet jau padarījusi svētīgu darbu — slimajiem Gautingas sanatorijā Vācijā nosūtīti uz Ziemassvētkiem 60 saiņu, Ziemassvētku vakarā apdāvināti visi bērni, atbalstītas atsevišķas trūcīgas ģimenes. Sevišķu atzinību Vanadzes guvušas Bostonas Gadskārtējā Internacionālā Institūta nāciju sarīkojumā Vanadzes iekārtojušas latviešu tautisko galdu, bet gleznotājs A. Karitons zīmējis latviskā garā ēdienu kartes, gūstot uzslavu. Vanadzes nožēlo A. Hirša kundzes atteikšanos no sekcijas vadības darba apstākļu dēļ.

(Nobeigums 8. lpp.)

Satiksimies

SIRSNĪBAS VAKARĀ

lai palīdzētu savam tuvākam

DV Toronto nodaļas Dāmu komiteja apņēmusies aprūpēt sešas kara invalidu un karavīru atraitņu daudzbērnu ģimenes Vācijā. Lasot saņemtās vēstules, grūti iedomāties, kā vēl šodien daudziem no mūsu vidus jācīnās ar nedziedināmām slimībām, dzīvojot drūmajās nometņu barakās vai kazarmēs.

Bieži vien slimība nav vienīgās rūpes, bet arī prāvs bērnu pulciņš, kas palicis bez apgādnieka.

Dāmu komiteja nolēmusi aprūpējamām ģimenēm regulāri ik mēnesi nosūtīt vismaz $10.00 katrai.

Lai rastu līdzekļus šo savu nodomu realizēšanai, Dāmu komiteja nolēmusi pēc iespējas katrā no DV Toronto nodaļas sarīkojumā ierīkot savā pārziņā kādu stendu, kura skaidro atlikumu ieskaitīt šo aprūpējamo ģimeņu kontā, tāpat kā katru pārpalikumu no Dāmu komitejas rīkotajiem vakariem.

Dāmu komiteja sirsnīgi lūdz tautiešu atbalstu, lai aprūpējamās ģimenes varētu regulāri saņemt viņām tik nepieciešamo pabalstu, šim nolūkam tiek rīkots „Sirsnības vakars" pie tautiski klātiem galdiem un pašdarīta miestiņa, 7. martā, pl. 19.00, 123 Huron ielā, kuru apmeklēt aicināti visi tautieši.

Palīdzi savam tuvākam, tad Dievs palīdzēs tev.

Daugavas Vanagu Toronto nod. Dāmu komiteja

ATMIŅAS NO LAIKIEM, KAD LATVIEŠI CĪNĪJĀS PAR AUTONOMIJU

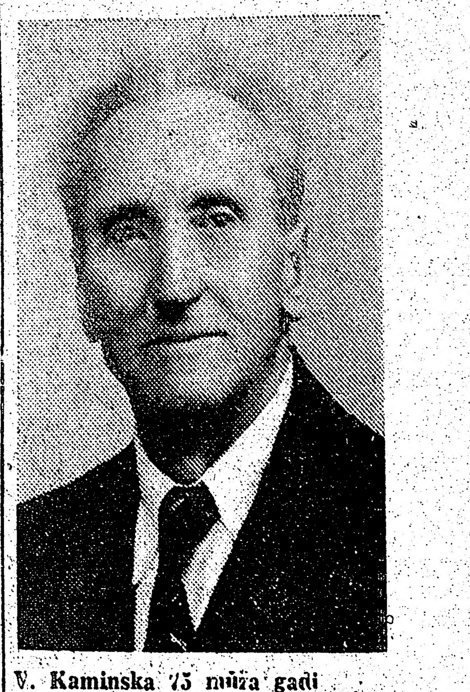

V. Kaminska 75 mūža gadi

Šinīs dienās uz 75 mūža gadiem atskatījās Viktors Kaminskis. Kaminskis dzimis 1878. g. 2. februārī Praulienes pagastā. Beidzis Baltijas Skolotāju semināru, pēc kam līdz 1917. strādājis par skolotāju Mazsalacā, kur aktīvi piedalās sabiedriskā dzīvē. Latviešu patriotu centieni tolaik bija izkarot Latvijai autonomiju pēc Somijas parauga. Par viņa politisko darbību Kaminski izsūta uz Charkovu. Tur viņam pārsteigumu sagādāja Kurzemes barons fon Vilkens, kas latviešu jaunekļim sniedza savu palīdzību. Tanī laikā Charkovā uzturējās arī Andrejs Jurjāns. Kaminskis iegūst īpašumā muižu Penzas guberņā, kurā kara laikos uzņem latviešu bēgļus.

1924. gadā K. atgriezās Latvijā un darbojās kā skolotājs. 1929. g. viņu iecel par jaundibinātā nepilngadīgo cietuma direktoru Rīgā. Vācu okupācijas laikā darbojās Tautas Palīdzībā, rūpēdamies par latviešu bēgļiem no Krievijas, kas ieradās veseliem ešeloniem. 1944. g. dodas trimdā. Tagad dzīvo Nujorkā un ir Latviešu ev. lut. draudzes aktīvs darbinieks.

Kā Latviešu Nacionālā Centra vecāko padomes locekli viņu bija ieradušies apsveikt LNC galvenās valdes priekšsēdētājs J. Vinters un valdes locekļi A. Lācis un K. Skapars.

IEVĒRĪBAI

Tautieši, kam Austrālijā būtu kārtojami kādi maksājumi, lūgti pieteikties LA kantorī, 123 Huron Str., Toronto, vai arī zvanīt pa tel. WA 0792.

MONTREĀLAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS BIEDRĪBAS PINLSAPULCE

Pagājušo svētdien MLP b-bas biedri pulcējās savā gadskārtējā pilnsapulcē, lai pārspriestu vairākus svarīgus nākotnes darbības jautājumus, kā arī ievēlētu jaunu vadību. Pilnsapulci vadīja L. Cenne, protokolēja O. Krādziņš un A. Priedītis.

B-bas pr-ks O. Vīndedzis savā ziņojumā iepazīstināja pilnsapulci ar veikto un nākotnes nodomiem, pasvītrojot, ka uzsākta cieša sadarbība ar vietējo DV nodaļu, īpaši kopēju sarīkojumu organizēšanā. Pirmais šāda veida sarīkojums bija kopīgi rīkotais karnevāls un kā nākošais paredzēts plkv. O. Kalpaka atceres vakars.

Sekmīgi darbojusies biedrības Dāmu komiteja E. Diekales vadībā.

V. Paegle sniedza ziņojumu par kases stāvokli, kā arī par pag. gada budžetu, kas ir izpildījies ar uzviju. Pag. gadā prāvu atlikumu — $206.— devis b-bas „Ziņotājs", kas agrākos gados nesis pat zaudējumus.

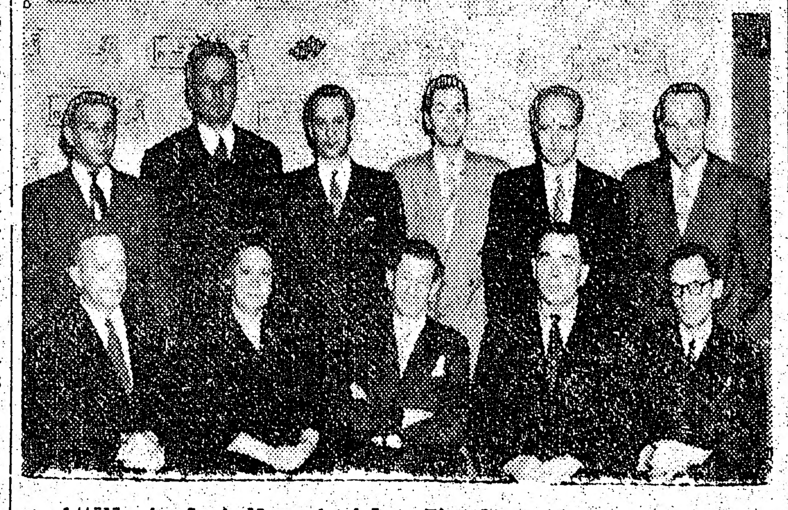

Attēlā pirmā rindā no kreisās: „Ziņotāja" red. A. Spūrmanis, valdes loc. Z. Dikle, valdes pr-dis A. Caunītis, valdes l. V. Kraulis, valdes l. K. Strazdiņš; otrā rindā — rev. kom. loc. O. Klavenieks, valdes l. kand. Bremze, valdes loc. M. Ikvilds, rev. kom. pr-dis O. Asmenis, rev. k.l. E. Sproģis un valdes loc. A. Priedīte. Iztrūkst valdes loc. O.Krēdziņš.

V. Kraulis sniedza pārskatu par palīdzības un aprūpes nozares darbību, minot, ka pag. darbības gadā ir ienākuši $49.— tautiešu ziedojumos Invalidu Namam, kas nosūtīti plkv. V. Janumam uz Vāciju. Rakstniekam P. Ērmanim nosūtīti uz Vāciju $37 — tīrais atlikums no rakstniekam rīkotā vakara.

Izsniegti pabalsti trūkuma un slimību piemeklētiem tautiešiem uz vietas, kā arī tiek aprūpētas vairākas trūkumcietēju ģimenes Vācijā. Palīdzības un aprūpes vajadzībām pag. gadā izdoti $326.—.

Par sporta sekcijas darbību ziņoja tās vad. J. Pinka, sniedzot plašu ziņojumu par sekcijas veikto darbu. Sportisti pag. gadā piedalījušies 22 sacīkstēs, kā uz vietas, tā ārpus Montreālas.

K. Strazdiņš sniedza pārskatu minot, ka sekcija ir paredzējusi tuvākā laikā sarīkot Latviešu skolai pastmarku izstādi ar mūsu brīvības laika pastmarkām. Par foto amatieru sekcijas darbību ziņojumu sniedza P. Agrums.

Pēc Rev. kom. pr-ža O. Asmeņa ziņojumu, pilnsapulce izteica vienprātīgu pateicību valdei, rev. kom., sekcijām, kā arī „Ziņotāja" redakt. A. Spūrmanim par sekmīgi veikto darbu.

Pilnsapulce pieņēma jauno budžetu $1.200.— apmērā. Vienojās arī par dažu sīkāku statūtu punktu grozījumu, nosakot, ka sekcijās var darboties arī nebiedri. Lai sekmīgāki atbalstītu valdes darbību, nolēma noorganizēt īpašu padomi, kurā darbotos bijušie b-bas vadības darbinieki, tāpat pārējie biedri, kam būtu tuvāka interese par b-bas darbu.

Garākas debates izraisīja vairāku runātāju pārmetumi, ka presē parādījusies ziņa, ka turpmāk „Ziņotāju" izdos kopīgi ar DV nodaļu. B-bas vadība paskaidroja, ka šādi lēmumi nav nekad pieņemti, nolasot apvienotās MLP B-bas un DV valdes sēdes protokolu.

„L.A." pārstāvis paskaidroja, ka viņam sniegta šāda informācija no apvienotās sēdes vadības. Pilnsapulce konstatēja, ka sniegtā informācija ir nepareiza un tā neatbilst sēdes pieņemtiem lēmumiem, kādēļ arī ir radies šis pārpratums. Pilnsapulce nolēma „Ziņotāju" izdot līdzšinējā kārtībā arī uz priekšu, nesaistoties ne ar vienu citu organizāciju. Redaktors A. Spūrmanis no savas puses apsola rūpēties par „Ziņotāja" satura izveidošanu.

Stājoties pie b-bas pr-ka vēlēšanām, līdzšinējam pr-kam nekandidējot, par pr-ku ievēl A. Caunīti; valdē: K. Strazdiņu, V. Kraukli, Emmu Dickali, O. Krādziņu, A. Priedīti un M. Ikvildu. Rev. komisijā ar aklamāciju ievēl: O. Asmeni, O. Klavenieku un E. Sproģi.

O. K.

RAKSTNIEČU VAKARS HAMILTONĀ

Hamiltonas Latviešu Biedrība rīko svētdien, 8. martā, plkst. 4 pp. Franču klubā literāru vakaru, kurā Angelika Gailīte referēs par tematu „Latviešu sievietes gara rosme vēstures perspektīvā." Savas dzejas lasīs Velta Toma un Ingrida Vīksna.

AICINĀJUMS

Jelgavas skolotāju institūta absolventu centrs lūdz institūta bij. skolotājus un absolventus iesūtīt savas adreses. Absolventiem jāuzdod arī izlaiduma gads. Līdz 1940. g. beigušo adreses iesūtāmas Ed. Avotam, 943 Baldwin, S.E., Grand Rapids, Mich., bet 1941.—44. g. beigušie — J. Mednim, 272 Iglehart, St. Paul 3, Minn.

PATEICĪBA

Bērnu karnevāla rīkotāji izsaka sirsnīgu pateicību visiem talciniekiem, kas veicināja karnevāla labo izdošanos. Sevišķi paldies māksliniekam J. Sukuram, A. Brīvmanim un visām māmiņām, kas bērniem bija šūdinājušas tik skaistus kostīmus.

Rīkotāji

DARBS un BEZDARBS

Vajadzīga mājsaimniecības darbam piecas dienas nedēļā sieviete — vieniniece, kas mīl bērnus. Bendix veļas mašīna tikai bērnu veļai. Pārējā veļa nav jāmazgā, grīdas nav jātīra. Brīvs dzīvoklis, uzturs, — alga no $75.00 līdz $100 mēnesī. Zvanīt A. Bērziņam Toronto, 227 Lauder Ave. tel. — PR 3324 vai arī LA 6569.

DAUGAVAS VANAGI

DV KV ZIEDOJUMI

NORĒĶINS PAR SAŅEMTĀ ZIEDOJUMA SADALI

1. Balodis Nikolajs, Luebeck, Marli Strase 101, DM 100,—. Atbrīv. cīņu dalībn. LKOK. Ārstāšanas izdevumu segšanai.
2. Balgaile—Kuncīte Olga, Luebeck, Marli Str. 101, DM 100,—. Kar. atraitne, kaulu tbc. slima. vienreizējs pabalsts.
3. Cifersons Jānis, Krankenhaus Haeh bei Oldenburg, DM 100.—. Bij. kar. tbc kaulu un plaušu slims. Uzvalka iegādei.
4. Meilands Gunivalds, Haus Annaberg Friesdorf, Bad Godesberg, DM 60,—. Vienreizējs pabalsts.
5. Laikrakstam „Latvija" DM 119,—. Par 34 laikraksta eks. abonēš. slimnīcās esošo tautiešu vajadzībām.
6. Upenieks Bronislavs, Lehrte, Koenigsstrasse 14, DM 100.—. Invalīds, drēbju iegādei.
7. Boska Arvids, Neustadt/Holst. U-Schule, Bl. 5-71, DM 32,—. Nervu slims, vienreiz. pabalsts.
8. Raguts Vilis, Neckarsulm, Staatl. Wohnheim, DM 100,—. Invalīds, drēbju iegādei.
9. Poņemeckis Jānis, Augustdorfā, DM 70,—. Tbc slims, drēbju iegādei.
10. Pauzers Verners, Nuernburg, Regierungslagern, Woerthstr. 21, DM 50,—. Invalids, vienreizējs pabalsts.
11. Caunītis Oskars, Augustdorfā, DM 100,—. Invalids, drēbju iegādei.

Kopā DM 931,—.

V. Janums,
Valdes priekšsēdis

ST. KATERINĀ

DV St. Katarines nodaļa rīko 8. martā, Poļu „Baltā Ērgļa" zālē, 43 Facer Str., plkst. 3,00 p. p. Plkv. Oskara Kalpaka atcerei veltītu piemiņas brīdi.

Piedalās: mag. iur. V. Upeslācis, pianiste L. Albertiņa, DV apvienotais St. Katarines un Niagara Falls vīru koris un deklamātors A. Puķe.

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. Visi laipni ielūgti.

P. V.

TORONTO

DV Toronto nodaļa saņēmusi š. g. janvāra un februāra mēnešos sek. ziedojumus:

Invalidu Namam Vācijā:

No F. Freiberga $5.— un E. Heniša .. 4.—; kopā $9.—.

Kaŗa invalidiem:

No A. Bukovskas $10.— (18. nov. sarīkojuma honorārs).

Aprūpei grūtdieņiem:

No J. Pundura $6.—, Apsītes — $0.50, Kriegera $1.50 (decembra mēn.), K. Gailīša $15.— (1 st. darba alga mēn. par 1953. g.), K. Lejiņa $2.— (1 st. d. alga mēn. par 1952. g. dec un 1953. g. janv.), Alfona un Ludmilas Sukses $4.— (par 1952. g. dec. un 1953. g. janv.), Alvīnes Sukses $2.— (par 1952. g. dec. un 1953. g. janv.), Artura un Bertas Sproģiem $4.— (par 1952. g. dec. un 1953. g. janv.); kopā — $35.—.

Visiem ziedotājiem nodaļas valde izsaka sirsnīgu pateicību.

Nod. valde

KANADĀ

TORONTO

Atzīmējot Mārtiņa Zīverta 50 gadu jubileju, Toronto 15. martā, pl. 15, Poļu zālē, 62 Claremount St., notiks divas M. Zīverta lugu izrādes: apvienotais Toronto Latviešu Naiconālā teātra un DV teātra ansamblis J. Skudras režijā uzvedīs „Kāds, kura nav," bet TLB ansamblis R. Zviedra režijā — „Divkauju". Vakaru ar ievada vārdiem atklās Dr. phil. H. Tichovskis, bet referātu par Zīverta darbiem un personību lasīs I. Vīksna.

Studentu karnevāla Nakts Latīņu kvartālā labākām maskām piespriestās godalgas bija dāvinājis apgāda Druvas īpašn. Valters Ziediņš (grāmatas) un TLB (ādas kabatas portfeli).

Smaga nelaime atkal skārusi vienu mūsu vientuļu tautieti, bijušo leģionāru, kurš garīgas depresijas mākts, pag. mēnesī ievietots Ontario garā slimo hospitālī. Tas ir 30 g. v. Arturs Keniņš, dzimis Cēsu apr. Gatartas pagastā. Lai paglābtu slimnieku no smagās slimības, viņa paziņas un vecie cīņu biedri lūgti viņu apciemot. Tuvākas ziņas pie J. Tūtes, GL 4159.

Vilibalda Drosmiņa karnevālā apbalvošanas komisija godalgoja šādas maskas:
1. godalga Klauns — B. Puriņš; 2. godalga Nakts — S. Roze; 3. godalga Gūsteknis — O. Zviedrs.

Karnevāla loterijā „Balles karalieni" laimīgā loze Nr. 39, laimests nav vēl izņemts. Jautro karnevāla apmeklētāju aizmirstās mantas kā kungu vasaras mēteli, foto aparātu un vēl dažus sīkumus, to īpašnieki var saņemt DV mītnē, 123 Huron ielā, otrdienas un sestdienas vakaros.

Prāvo karnevāla atlikumu izlietos mūsu trūcīgo tautiešu atbalstam Vācijā un citu Daugavas Vanagu organizācijas mērķu sekmēšanai.

Mūsu tautiešiem bieži vien rodas iespēja sagādāt vienu otru darbu savā fabrikā vai iestādē, bet visbiežāk šāda darba vieta negaida, un ja uz ātru roku nav kāds paziņa, kam šo pakalpojumu izdarīt, izdevība ir zudusi.

P. Avotiņa Pakalpojumu Birojs tagad ir uzņēmies starpniecību starp tiem, kas var darbu piegādāt, un tiem, kas tādu meklē. Šeit saplūdīs kā piedāvājumi, tā pieprasījumi, un ātri būs iespējams savest kopā abas puses, vai attiecīgo cilvēku virzīt tur, kur meklējams darbs.

Mūsu centrālās organizācijas ir arī mēģinājušas aizpildīt šādu starpniecības robu, bet, kā katrs sekmīgs pasākums, tā arī šis, var pastāvēt, tikai ievērojot komerciālus principus: tam, kas ko dara, jāsaņem atlīdzība, bet, tam, kas ko iegūst, savukārt šī atlīdzība jāmaksā. Tādēļ arī katrs, kas pieteiks kādu brīvu darba vietu, par to saņems labu un piemērotu atalgojumu, un kas šo vietu iegūs, tam tādā gadījumā būs jāmaksā.

P. Avotiņa Pakalpojumu Birojs atrodas 854 Bathurst Str., Toronto, Ont., Tel.: KE 0621.

OTAVA

Vijolnieks J. Kalējs un pianiste F. Maizīte—Kalēja, pēc koncertiem Montreālā, Londonā un Toronto, pagājušā nedēļā koncertējuši Otavā kanadiešu publikai, gūdami spožas atsauksmes presē. Maija pēdējā svētdienā, 31. 5., pl. 10,30 J. Kalējs spēlēs pus stundu radiofonā, un šo koncertu pārraidīs visi Kanadas raidītāji.

HAMILTONĀ

Latvijas Nacionālās Operas tenora Alfreda Poriņa koncerts Hamiltonā 6. martā, pl. 20 vakarā, Konservātorijas kluba telpās, 126 James ielā So.

DV Hamiltonas nod. Drāmatiskā ansambla pirmuzvedums E. Zālītes „Bīstamais vecums", notika 22. februārī Hamiltonā.

Šī pirmizrāde piedzīvoja neredzēti kuplu apmeklētāju skaitu — (289), tā kā nācās izmantot papildus sēdvietas. Kuplais skatītāju pulks, aplausi un ziedu veltes liecināja par lielo atsaucību, kādu izpelnījās Hamiltonas drāmatiskais ansamblis.

Režiju vadīja E. Jurševskis, dekorātors J. Šteins, apgaismotājs E. Brīvkalns, suflieris — G. Vilks un administrātors E. Mauriņš. Izrādes beigās DV Hamiltonas nod. pr-ks J. Kleķeris pateicās ansamblim par viņa jauko sniegumu, kā arī kuplajai apmeklētāju saimei par atsaucību.

Sarīkojumā kā izpalīgi darbojās Hamiltonas latviešu skauti. **J. G.**

LASĪTĀJU VĒSTULES

Kā ir ar loku un sedulku?

LA 14. febr. n-rā Lasītāju vēstulēs A.Dims Kanadā lai gan it kā gribētu strīdēties man pretī, lieku reizi apstiprina iepriekš rakstīto: Runājot un jo sevišķi rakstot, mums arvien vairāk jāsāk uzmanīties, lai nebojātu savas valodas pareizību, lai vārdus un jēdzienus lietotu pareizā vietā. Tāpat jāpiespiežas, lai pareizi atcerētos darbu, darba paņēmienus, dzīvi un sadzīvi, kāda tā patiesi bija un palika mūsu dzimtenē tās dažādos novados.

Savā rakstā A. Dims visu svaru licis uz zirga jūgšanu un apgalvo, ka arī divjūgā zirgu var iejūgt un jūdz ar loku, ka arī divjūgā jālieto sedulka, kas man liekoties smieklīgi.

Tiešām man un katram kurzemniekam tas tā liekas. Dima aprakstītais „piebaldzēniskais" zirgu jūgšanas veids redzēts arī Kurzemē, kur to lietoja čigāni, žīdi un citi „barišņiki". Taču tas nav divjūgs tā patiesā nozīmē! Tas savā pamatā ir un paliek vienjūgs, kam piekabināts piejūgs.

Uzšķirot Mērnieku laiku 200. lapas pusi, mēs atrodam attēlu, kur Švauksts ar mērnieku jauniem kungiem iedrāzies Oliņu pagalmā. Arī viņš zirgus jūdzis pēc Dima apraksta, ar piejūgu pat abās pusēs. Taču piejūga zirgiem nav ne loka, ne sedulku. Ja ākstīgais Švauksts nav pratis un varējis tos pielietot, vai tad kāds cits piebaldzēns tagad divjūgu braucējam kurzemniekam gribēs pierādīt, ka loks un sedulka tomēr vajadzīgi arī divjūgā?

Pavisam kļūdaini spriež A. Dims, domādams, ka sedulku kurzemnieki varētu lietot savām divjūgu orēm kā tām iztrūkstošu bremzes(!) ierīci. Arī Kurzemē bija ļoti kalnaini apvidi, un tomēr tur brauca divjūgos. Ores noturēšanai, no kalna nobraucot, kalpoja vērzeles, bet bez tam gara ceļa braucēji lietoja vēl arī ores ritenim apakšā pametamu speciālu kurpi.

Neaizmirsīsim savu dzimto zemi! Jaunajai audzei dosim par to pareizu ieskatu.

P. V.

NEZINĀMĀS GAITĀS?

Nesen laikraksti ziņoja, ka Pēteris Ērmanis tikko nosvinējis Vācijā savu 60. dzimumdienas atceri. Latvju Enciklopēdijā (7. grāmatā) teikts, ka Pēteris Ērmanis 1950. gadā izceļojis uz ASV.

Ļoti vēlami zinātāju paskaidrojumi, vai rakstnieks atgriezies Vācijā uz paša vēlēšanos vai deportēts un kādu iemeslu dēļ, jeb varbūt LE ieviesusies kļūda un Pēteris Ērmanis nemaz nav no Vācijas izceļojis

R. K., Milvokijā

Redakcijas paskaidrojums:

Pēteris Ērmanis nekad nav izceļojis uz ASV un viņa dzīves vieta ir Vācijā.

ZIEDOSIM STUNDAS ALGU TRŪKUMCIETĒJIEM!

ZIEDOJUMI IEMAKSĀJAMI: DV Kanadas valdes kasierim Mr.A. Putniņš, 28? Wright Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās.

VISVAIRĀK APDRAUDĒTA LATVIEŠU JAUNATNE

PĀRBĒGUŠIE KURZEMNIEKI VĒL STĀSTA

Zviedrijas latvieši labprāt viņus aicina viesos, labprāt viņus apmeklē jaunajās dzīves vietās. Viņi bijuši viesi vairākos sarīkojumos, kur piedalās jo kupls apmeklētāju skaits. Tāds bija Stokholmas draudzes sarīkotais satikšanās vakars, tādu nākošā nedēļā rīko Nacionālais Fonds un rīkos Daugavas Vanagi. Pēdējā izdevība klausīties atbēdzēju stāstos mums bija mājās pie kapteiņa Kaira, kur līdzi bija arī 18 gadus vecais Čukurs.

Jautāts par iedzīvotāju noskaņojumu aiz dzelzs priekškara, Kairis nesaudzīgi atbild: „Šai cilvēku mocīšanai galu var darīt vienīgi pavisam radikāla operācija, un ļaudis nekur citur atpestīšanu nesaredz, kā vienīgi boļševiku

REŽĪMA SATRIEKŠANĀ AR JAUNA KAŖA PALĪDZĪBU,

jo nekā nav šausmīgāka un neviens karš nevienai tautai neprasīs smagākus upurus, kā prasa boļševisma upurus."

— Bet latviešu sociāldemokratu līderis Bruno Kalniņš ārzemju socialistu presē, piemēram, ASV iznākošajā krievu sociāldemokratu laikrakstā „Socialističeskij Vestnik", raksta, ka jautājumā par kaŗu kā atpestītāju ļaudis aiz dzelzs priekškara nav vienprātīgi un daļa pret kaŗu izturas noraidīgi?

— Tādas domas būs dzimušas pašā Kalniņa galvā. Režīma apspiestie neviens tā nedomā. Mājās tādus ieskatus propagandē boļševiki, lai slēptu savus iekarošanas mērķus un kaŗa vainu uzvelītu amerikāņiem. Protams, ka arī apspiestie cilvēki kaŗu gaida ar izmisumu, jo visa viņu dzīve ir izmisums.

— Vai vaŗas vīru aprindās arī tagad, tāpat kā 1941. gadā pirms vācu—krievu kaŗa, dzird runājam par kaŗu?

— Par kaŗa nenovēršamību runā visi, un taisni pašu boļševiku lielmaņu aprindās neviens to vairs neslēpj. Tādēļ arī sarkanarmiešu liela un viņiem un katra soļa glaimo un izpatīk, gan tikai ar vienu noteikumu: domāt viņi nedrīkst, kādēļ tos cauru dienu dzenā un trenkā visdažādākās apmācībās un „gramotās". Šīs lutināšanas rezultāts ir tas, ka sarkanarmiešu disciplīna ir ārkārtēji zema, stājas pret savu priekšniecību — nekādas.

KO TAUTA DOMĀ PAR AMERIKĀŅIEM

— Vai boļševikiem ir izdevies ar savu naida propagandu šo naidu iedzīt visā tautā, t. i. nerunājot tikai par Latvijas, resp., Baltijas iedzīvotājiem vien, bet par visu Krieviju?

— Par naidu pret amerikāņiem nav ko runāt. Bet jāsaka gan, ka rietumnieku pašu, tātad arī ASV izturēšanās dēļ visi pamazām zaudē ticību amerikāņiem, un ļaudis pamazām var zaudēt ticību amerikāņu spējām un gribai apspiestos atbrīvot. Kad sākās karš Korejā, ļaudis visi bija pārliecināti, ka nu klāt ir brīvības stunda, ka nu, ja ASV iesaistās Korejas kaŗā, par iznākumu nav ko baidīties. Bet kad šis karš velkas tik ilgi un tik neskaidri un nevarīgi no rietumnieku puses, ļaudis sāk arī uz amerikāņiem raudzīties ar vienmēr lielāku skepsi, kas var izaugt par neticību. Un vēl viena cilvēku gara stāvokļa izpausme ir tāda, ka viņi sāk vēlēties, lai tad arī boļševisms pārņem visu pasauli, ja tik ilgi grib šī pasaule „mācīties": kad dabūs boļševismu uz savu kakla, varbūt tad atjēgsies, cik šausmīgi ir boļševisma draudi cilvēcei. Šāds noskaņojums pašreiz vienmēr biežāk, un tas tikai mazina brīvās pasaules izredzes cīņā pret Kremli.

ULMANIS VAI DEMOKRATISKAIS SOCIĀLISMS?

Atbraucējiem — kurzemniekiem parādīja „Latvija Amerikā" 18. februāra numuru, kur atreferēta Bruno Kalniņa sniegtā „informācija", it kā ar iepriekšējiem pieciem atbraucējiem no Kurzemes. Šī informācija sniegta ASV iznākošajam sociālistiskam laikrakstam „Soc. Vestnik," un tur apgalvots, it kā no atbraucēju stāstiem, ka Latvijā „plašas latviešu masas nepavisam nevēlas atgriezties pie Ulmaņa diktātūras laikiem", kuŗas piekritēju vairums gan esot arestēts vai deportēts, kā Kalniņš uzsver, bet piebilst, it kā „tautas noskaņojums ir demokratisks un kreiss virzienā uz demokratisko sociālismu."

— Vai šāds Bruno Kalniņa atreferējums krievu sociālistu avīzē atbilst Latvijas iedzīvotāju spriedumiem?

— It nemaz. Tādu noskaņojumu, par kādiem runā Kalniņa intervija, Latvijā nav. Un vārdu „demokratiskais sociālisms" Latvijā neviens cilvēks nekur nav pat dzirdējis, nemaz nerunājot par kādu virzienu šādam sociālismam pretim.

Pārejot uz vispārējiem dzīves apstākļiem dzimtenē, atbraucēji vēl pastāsta, ka **ļoti apdraudēta ir latviešu jaunatne**, jo viņus dažādos veidos mēģina aizvilināt uz Krieviju, no kurienes atgriešanās tikpat kā nav. Visvairāk tas notiek sakarā ar iesaukšanu kaŗa dienestā. Iesauktie pazūd pa visu Krieviju. Bet bez tam vēl, atkarā no dažādām padomju varas vajadzībām, iesaukšanas komisijām tiek doti rīkojumi iesaukt visus, neraugoties uz veselības stāvokli, kādu nosaka iesaukšanas noteikumi. Šādos gadījumos iesauc par jaunu arī visus tā sauc. baltbiļetniekus, kas agrākās iesaukšanās atzīti par militārā dienesta nespējīgiem. Šādā veidā iesauktos tad arī nesūta vis uz kaŗaspēka daļām, bet zem militārās iesaukšanas maskas te tiek izvesta darba spēka mobilizācija Krievijas dažādo kaŗa uzņēmumu vajadzībām.

Jauniešus, kam nav vecāku, pa daļai arī grūti audzināmos, savāc kopā un ievieto īpašos internātos, kur tos apmāca amatos, ar 3 gadīgu apmācības laiku, un pēc tam viņus ieskaita tā saucamajā darba rezervē. Tur nokļūst arī vajāto vecāku bērni, kad šiem vecākiem atņemtas visas cilvēka tiesības, vai kad kāds no tiem apcietināts, deportēts u. tml. Tie ir jaunieši, kuŗu liktenis sevišķi neapskaužams, viņi ir īsts boļševiku mācību upuris.

Skolas, protams, visas ir pārblīvētas ar boļševistisko „mācību" uzspiešanu jaunatnei, sākot ar pamatskolu. Konsekventi un ļoti plaši nostādīta

PRETRELIĢISKĀ AUDZINĀŠANA

Sevišķi tā nosaukta mācību skolā nav, bet pret reliģiju vērsties nekad neaizmirst neviens skolotājs, ne dabaszinātņu, ne matemātikas priekšmetu, ne vēstures u. c. stundās, atrodot vispiemērojamākos „piemērus" jauniešu noskaņošanai pret reliģiju. Viens no populārākiem „argumentiem" ir valzivs, kas tad arī padarīta par — materiālisma stūrakmeni. Proti: tiek sacīts, ka valzivs mute, kā zināms, ir ļoti maza, bet „reliģiskie pātarnieki" gribot iegalvot, ka Jonāss ticis pa šo mazo muti valzivs vēderā, no kā vien jau tūdaļ esot redzama visu reliģisko māņu bezjēdzība, u. tml.

— Kur Liepājā atrodas tā saucamais kolchoznieku tirgus?

— Tas visu laiku atrodas pie Annas baznīcas, senenajā tirgus laukumā. Tur tad kolchoznieki saved visu, ko paši sarāžojuši savos pus gabaliņos: kartupeļus, saknes, pašu ceptu maizi (rupjo, jo baltmaizi galdos neredz: nav kur kviešus bīdelēt), pienu, cik nu tā atliek pēc 300 ltr. atdošanas valstij u. t. t. Cenas daudz augstākas: Staļina kūka, piemēram, maksā līdz 2 rbļ. klg, bet kolchoznieka maize 7-8 rbļ., protams, tad gan tā ir laba un garšīga pašcepta maize, kuŗu labprāt arī visi pērk, tikai bieži tās tirgū nav, tāpat kā nav piena, sviesta (maksā līdz 45 rbļ. klg.).

Kā jau agrāk sacīts, **latviešu zemnieka stāvoklis ir vesela cilvēka un nacionāla traģēdija.** Zemkopi, sākot ar 10 ha privātās zemes jau skaita par „budzi", tātad visus Latvijas laika jaunsaimniekus, kas ar tādām grūtībām iestrādāja un iekopa savu zemi, uzcēla ēkas u. t. t. Tie visi tagad ir vergu darbos, vismaz ļoti ievērojama daļa. Kas no tā izglābušies, bet bijuši privātās zemes īpašnieki un nav jau tūdaļ iegājuši kolchozā, tos no viņu mājām aizdzen, ņemot vairs arī kolchozā, un tā viņiem faktiski jānobeidzas bada nāvē, jo neņem vairs ne tuvinieku, ne radu, kas varētu palīdzēt, visi ir pliki nabagi un kolchozu dzimtļaudis.

Turpat blakus kolchoznieku tirgum Liepājā ierīkojies arī tā saucamais „krāmu tirgus", kur nelaimīgie ļaudis lūko pārdot, ko nu kuŗais vēl spēj. Šos pārdevējus un arī pircējus stipri vajā, jo viņi ir valsts konkurenti, kuŗai pašai ir vairāki komisijas veikali, kur var nodot savas mantas pārdošanai.

Beidzot atbraucēji grib pavisam skaidri minēt pēc Otrā Pasaules kaŗa beigām lielākās deportācijas laiku, jo emigrācijā vienā gadījumā minēts 1948., citā kāds cits gads. Šīs visplašākās deportācijas, kādas līdz šim bijušas, notika 1949. gada marta mēnesī, pēc kam vairs masveidīgu deportāciju nav bijis.

Pulkv. Oskara Kalpaka gars

Pulkvedis Oskars Kalpaks, uzaudzis lauku sētā, bija stingra rakstura un pienākuma vīrs, kas kalpoja savai tautai, „iemūrēdams sevi pašu jaunās un mūžīgās Latvijas pamatos" (E. Virza). Viņš uzsāka cīņu par Latvijas neatkarību ar kādiem 200 kaŗavīriem, kas bija vāji apbruņoti un apgādāti. Bet Pulkvedis viņiem iedvesa ticību izpaudās viņa tēvzemes mīlestība; viņa personīgais piemērs rādīja, cik tālu tautiešiem jāiet kalpošanā savai tautai. Pulkvedis O. Kalpaks rīkojās un ar savu piemēru aizrāva citus. Boļševisma idējām un spēka pārākumam viņš stādīja pretim nacionālisma ideju un uzticību savam pienākumam. Tas deva viņam spēku nepagurt atbildīgajā

Kalpaka bataljons Rubāržos. Vidū plkv. O. Kalpaks un plkv.-ltn. J. Balodis

Latvijas valsts idejai un tādu pienākuma apziņu, kas kļuva par neizsmeļamu spēka avotu brīvības cīņās. Viņa kaŗavīra izšķiršanās, sekot savam virspavēlniekam, norāda uz ideālismu un gribu uzupurēties savai tautai un tēvzemei. Pulkvedis O. Kalpaks un viņa kaŗavīri nepiederēja vairs sev, bet latvju tautai. Šajā nesatricināmā ticībā viņi uzvarēja. Krita gan viņu virspavēlnieks, bet kaŗavīri, sava vadoņa iedvesmoti, izcīnīja uzvaru pēc uzvaras, attaisnodami ticības nozīmi brīvības cīņās, jo uzvara ir tikai tur, kur ir ticība tai. Šis pulkveža O. Kalpaka gars pacēlās pāri drūmajai ikdienai, arvienu vairāk aizrāva līdz mūsu jaunekļu un vīru un iemiesojās Latvijas demokratiskās republikas armijā. Tāpēc arī baigajā gadā mūsu kaŗavīri pacēlās pāri tumšajam bezcerību bezdibenim savā nesalaužamā ticībā tēvijas brīvībai un nākotnei.

Tagadējos apstākļos kad latviešu kaŗa ieroči klusē, mums jāapbruņojas ar citiem ieročiem — priekšzīmīgu iekšējo un ārējo stāju un aktīvitāti brīvības un taisnības aizstāvēšanā, stiprinot sevi ar ticību savas tautas labākai nākotnei. Arī šinī ziņā pulkvedis O. Kalpaks ir cēls paraugs. Viņam bija svešs ārējais spožums, karjērisms, skaļie vārdu plūdi. Darbos darbā un uzturēt dzīvus sakarus ar tautu, noskaidrojot tai cīņas mērķi un nozīmi viņas turpmākos likteņos. Pulkveža stāja, aktīvitāte un dziļā pārliecība deva pozitīvus rezultātus. Brīvības cīņu sākumā viņu pazina, cienīja un viņam paklāvās mazs kaŗavīru pulciņš. „Viņš uzņēmis no saviem senčiem par mantojumu," saka Edvards Virza, „lielu morālisku krietnību, nesalaužamu uzticību savam pienākumam. ... Tie, kas Latvijai bija palikuši uzticīgi, lipa ap viņu kā bites ap bišu māti, kad jaunais Latvijas spiets pacēlās gaisā, lai dotos no Rīgas uz Liepāju un iesāktu no turienes tautas atsvabināšanu." Pirmā Latvijas armijas virspavēlnieka īstā slava un spožums sākās tikai pēc viņa nāves. Aiziedams virspavēlnieks atstāja aiz sevis gaismu, kas aug un līst neatturami. Tagad grūti atrast kādu latvieti, kas viņu nepazītu un neatzītu viņa cēlo īpašību. Pulkveža O. Kalpaka harmoniskās personības, drošsirdīgā kaŗavīra un dedzīgā patriota tēls mājo tautiešu apziņā, atgādina viņa stāju un darbus, ar tiem valdzina viņus un iedveš ticību savas tēvzemes saulainai nākotnei. Viņa gars audzina un audzinās vēl daudzas latviešu paaudzes kalpot savai tautai, tēvzemei un brīvībai.

P. Dreimanis

SAVIENOTĀS VALSTIS

VAŠINGTONAS EV.-LUT. DRAUDZES ATBALSTS VECAJIEM ĻAUDĪM VĀCIJĀ

● Vašingtonas (D.C.) latviešu ev. lut. draudze pagājušā gada beigās nosūtīja uz Vāciju sekojošas summas: Archibīskapa tēvam $131.—, Insulas latviešu komitejai Berchtesgādenā, slimo un trūcīgo ļaužu atbalstam $25.— un Fareles vecajiem tēviem un mātēm Oldenburgā $25.—. Tagad par šiem ziedojumiem saņemtas siltas pateicības vēstules.

Archibīskapa tēvs starp citu mācītājam A. Veinbergam raksta: — „Šodien saņēmu no bankas 131 dolaru. Sirsnīgi pateicos par lielo dāvanu, arī par to, ka aizsūtījāt pabalstu vecu ļaužu mītnēm. ASV ļoti daudz palīdz tiem, kam maizes rieciens visai plāns un kas priecājas par katru dolaru, ko saņem. Lai bagātais Dievs atmaksā visiem labvēļiem. Izsaku mācītājam un draudzei sirsnīgu pateicību un novēlu visiem svētīgu Jauno gadu. Ko viņš mums nesīs, to nezinām, cerēsim, ka tas nebūs sliktāks kā tas, kas no mums aizgāja. Un lai Dievs palīdz visiem un svētī visus. Jūsu T. Grīnbergs."

Pateicības vēstules no Insulas parakstījis komitejas priekšsēdis A. Ozoliņš, bet no Fareles komitejas priekšsēdis J. Būmanis.

V. Z.

INDIANAPOLĒ

● Indiānapoles (Ind.) latviešu ev.-lut. draudzes (mācītājs Pēteris Nesaule — 2407 N Park Ave; tel. HI 0110) jaunievēlētā pārvaldē savā pirmajā šī gada darba sēdē konstituējusies šādā sastāvā: priekšnieks — līdzšinējais, Nikolajs Ozols (606 N Oakland Ave), priekšnieka vietnieks — Jānis Pūtelis (1434 Sturm Ave; tel. FR 1106), sekretārs — Benjāmiņš Zobs (2915 N Guildford Ave; tel. WI 1659), kasieris — Jānis Dzelzītis ,2615 N Alabama St; tel. WI 0904), mantzinis — Viļums Caune (2236 N Carrollton Ave), sarīkojumu lietu kārtotājs — Alberts Veilands (1918 E. Minnesota St.; tel. GA 4651), pārvaldes loc. — Roberts Vanags (1541 Woodlawn Ave; tel. — MA 9158).

Revīzijas komisija savukārt konstituējusies šādi: priekšnieks — Edvīns Auziņš (163 2/3 Woodlawn Ave), sekretārs Zigurds Veilands (1918 E Minnesota St.; tel. — GA 4651), komisijas loceklis Arvīds Brikmanis (3250 N Olney St.).

Jaunās pārvaldes un revīzijas komisijas locekļu oficiālā ievešana amatā notiks 8. marta dievkalpojumā.

● Draudzes mēneša nodokli $1.00 apmērā katram iesvētītam draudzes loceklim (draudzes kārtējiem izdevumiem) 25c mēnesī draudzes nesen nodibinātajam Pabalsta fondam 1953. g. 1. pusgadam noteikusi nesen sasauktā draudzes locekļu pilnsapulce.

No nodevu maksāšanas atbrīvoti draudzes locekļi, vecāki par 60 gadiem un atalgotu darbu nestrādājošie.

Šinī gadā — divos pirmajos mēnešos — draudzes rindas, mūžības mierā aizejot, atstājuši trīs draudzes locekļi:

1) Kārlis Danus, dzimis 1878. g. 27. maijā, Ugāles pagastā; miris 1953. g. 24. janvārī, Indiānapolē, 74 gadu vecumā. Apbedīts š. g. 27. janvārī Konkordijas ev.-lut. kapsētā, Indiānapolē.

2) Matilde Pūriņa, dzimusi 1873. gada 24. decembrī, Vecgulbenes pagastā; mirusi 1953. gada 30. janvārī, Ņukāstlē (Ind.), 79 gadu vecumā. Apbedīta š. g. 3. februārī S. Mound kapsētā, Ņukāstlē.

3) Elza Eglīte, dzimusi 1895. g. 26. augustā, Cēsīs; mirusi 1953. g. 16. februārī, Grīnfildā (Ind.), 57 gadu vecumā. Kremēta š. g. 19. februārī, Grīnfildā. Lai viņiem viegla dusa svešas zemes smiltīs!

● Martā mēnesī draudzes dievkalpojumi notiks regulāri katru svētdienu, plkst. 15, Sutherland presbiteriāņu dievnamā, N. Guilford Ave un E 28th ielas stūrī. Minētais dievnams sasniedzams ar College vai Millersville autobusiem, izkāpjot pie E 28th ielas.

Jauniešiem tautskolas vecumā svētbrīži tanīs pašās telpās notiek katru svētdien, plkst 14.30 — pus stundu pirms pieaugušo dievkalpojuma.

● Amerikas Latviešu Apvienības (ALAs) Kultūras fonda valde laipni lūdz katru draudzes locekli ziedot savu ārtavu, kaut nelielu, latviešu kultūras vērtību saglabāšanai un jaunradīšanai.

Visi eventuālie ziedojumi nododami draudzes kasierim vai mācītājam (abu adreses minētas iepriekš).

● Indiānapoles (Ind.) latviešu ev. -lut. draudzes kristīgās jaunatnes pulciņš (priekšnieks Jānis Strīķis), sakarā ar Indiānas Latviešu biedrības mājas telpu pārslogotību, mainījis savu līdzšinējo regulāro sanāksmju laiku. Turpmāk pulciņa vakari vairs nenotiks trešdienās, kā līdz šim, bet pirmdienās, ILB mājas telpās, 2511 N Central Ave, vienu stundu — no pl. 19.30 līdz plkst. 20.30.

Kā runātāji šajos vakaros piedalās gan vietējie latviešu mācītāji, jaunatnes audzinātāji, sabiedriskie darbinieki, gan arī pašu jauniešu spējīgākie pārstāvji.

● Indiānas latviešu studentu kopas (priekšnieks Mārģers Caune) februāra mēneša regulārā sanāksmē notika 22. februārī, Indiānas universitātes (Blūmingtonā, Ind.) studenta Ojāra Melbārža mājās.

Vakara programmā šoreiz bija Purdue universitātes (Lafajetē, Ind.) ķīmijas studenta Kornelija Dinberga interesants un faktiem bagāts referāts — Krāsas un krāsvielas, pēc kam draudzīgā garā izraisījās dzīvas domu izmaiņas un debates.

Gundārs Grīslītis

Atbildes aptaujai iesūtāmas līdz 15. martam

Sakarā ar mūsu laikraksta 5. nrā ievietoto aptauju, redakcijā ieplūst daudz vēstuļu gan ar atbildēm, gan ierosinājumiem un padomiem. Grāmatu izdevējs un tirgotājs Ed. Dobelis šai sakarā raksta:

„Jūsu publicētā aptauja ir svētīga, un to jau sen vajadzēja darīt. Arī man jau ilgāku laiku bija nodoms, sākt šādas aptaujas, izmantojot savu pārstāvju tīklu un klientus, bet laika trūkuma dēļ to tiku atlicis. Jūsu iesāktā aptauja ir konkrēta un tai paredzama laba atsaucība. Taču būtu vēlamas papildus publikācijas, lai tā aptvertu lielākas masas. Tas būtu — lai atvieglotu dažādo uzskatu izklāstu, būtu atļaujams ģimenes locekļiem, kam vienādi uzskati, visiem parakstīties zem vienas atbildes. Jo praktiski, lai gan katrs ir tiesīgs atbildēt, taču dažādu iemeslu dēļ ne katrs varēs un spēs atbildi uzrakstīt. Būtu pat atļaujama grupu sabiedrošanās ar koņējiem parakstiem zem atbildēm, tas viss ļoti veicinātu sāktās aptaujas izdošanos. Derētu pieprasīt katra atbildētāja vecumu.

Ed. Dobelis, ASV grāmatu izdevējs

Vai arī jūs esat iesūtījis savas atbildes? Pasteidzieties, jo 15. marts ir tuvu!

INŽENIERI UN ARCHITEKTI IR VISLABĀK SAMAKSĀTIE

Valsts ienākumu departaments aplēsis, ka 1950. g. 1.340 kanadieši nopelnījuši vairāk par $50.000, kamēr 7,700 pelnījuši zem $1.000, bet maksājuši nodokli.

Caurmērā inženieri — konsultanti un architekti ir vislabāk samaksātās profesijas, izpelnot caurmērā $10.955 un samaksājot visaugstākos caurmēra nodokļus $2.641. Ārsti un chirurgi uzrādījuši $9.881 lielu caurmēra ienākumu; advokāti — $9.641; zobārsti — 6.202; homeopati — $5.120; zvejnieki — $3.824, lauksaimnieki — $3.697; skatuves mākslinieki — $3.129.

Lielākā nodokļu maksātāju grupa ieņēmusi 1950. gadā no $3.000 līdz $3.500.

Jūlijs Druva

LATVIJA NO 1934.— 1940. GADAM

15. MAIJA PRIEKŠVAKARĀ

NO JŪLIJA DRUVAS ATSTĀTIEM MANUSKRIPTIEM

II

Ar lielu iekšēju spēku teiktās Ulmaņa runas tomēr neiesildīja tautas vairākumu uz ideālismu, un 1934. gada pavasarī saeimas kopsēdē satversmes reformas projekts parādījās tādā izskatā, ka nekā vairs neatgādināja no iesnieguma. Projekts saeimas deputātu vidū nebija atradis želastības. Tas bija kritis cauri.

Ja tagad Ulmaņa darbības kritiķu vidū atskan balsis, ka satversmes grozīšanu būtu varēts panākt parlamentārā ceļā un nav bijis vajadzības iet K. Ulmaņa ceļu, apturot saeimas darbību, tad tas liecina, ka šie kritiķi sagroza faktus un spēlē uz savas auditorijas pārak īsu atmiņu. Tā kāds no mūsu soc. dem. karstākiem Ulmaņa darbības pretiniekiem kādā vietā raksta, ka pēc satversmes reformas caurkrišanas saeimā „valsts prezidents A. Kviesis varēja saskaņā ar satversmes 48. paragrafu atlaist saeimu un dot tautai iespēju brīvās vēlēšanās izteikt, vai viņa grib satversmes reformu."

Šāds apgalvojums ir tīša nepatiesība, Satversmes 48. pants skan šā: „Valsts prezidentam ir tiesības ierosināt saeimas atlaišanu. Pēc tam izdarāma tautas nobalsošana. Ja tautas nobalsošanā vairāk nekā puse balsotāju izsakās par saeimas atlaišanu, tad saeima uzskatāma par atlaistu un izdarāmas jaunas vēlēšanas, kurām jānotiek ne vēlāk kā divus mēnešus pēc saeimas atlaišanas."

Minētais kritiķis ar gudru ziņu nemin satversmes 50. pantu, kas skan: „Ja tautas nobalsošanā vairāk nekā puse no nodotām balsīm izsakās pret saeimas atlaišanu, tad valsts prezidents uzskatāms par atlaistu, un saeima ievēl jaunu valsts prezidentu atlaistā prezidenta atlikušo pilnvaru laikam."

Tātad valsts prezidents var tikai ierosināt saeimas atlaišanu, ne atlaist. Tautas nobalsošana tālāk izšķir, vai saeimai jāiet un paliek valsts prezidents, vai saeima paliek un iet valsts prezidents. Nezin, vai kur rasies tāds valsts prezidents, kas liks sevi uz spēli, kā to redzam arī tagadējos Francijas notikumos, kur Oriola kungs (soc. dem.) nevar atlaist parlamentu, bet var tikai ierosināt tā atlaišanu, bet to neierosina. Tātad uz satversmes 48. panta pamata satversmes grozīšanu panākt nevarēja.

PARTIJAS AUG KĀ SĒNES

Šis pats latviešu soc. dem. tālāk saka, ka Ulmanis savu saeimā caurkritušo projektu varējis uz satversmes 78. panta pamata nodot tautas nobalsošanai, jo vienu desmito daļu vēlētāju parakstu tas varējis savākt. Gluži pareizi — šos parakstus Ulmanis būtu varējis dabūt, bet kritiķis noslēpj, ka arī šoreiz projektam ar valsts prezidenta starpniecību atkal jānonāk saeimā, kur spēlīte sāktos no gala. Minētā panta att. vieta skan: „Ne mazāk kā 1/10 vēlētāju ir tiesība izsniegt valsts prezidentam pilnīgi izstrādātu satversmes grozījuma projektu vai likuma projektu, kuŗu prezidents nodod saeimai."

Trešais parlamentārais ceļš pēc tā paša kritiķa domām esot bijis pielaist 1934. gada rudenī 4. saeimas vēlēšanas. Viņš saka: „Šinīs vēlēšanās tauta būtu varējusi brīvi izšķirties, vai viņa balso par satversmes reformas atbalstītājiem vai tās pretiniekiem." Mēs jau redzējām, ka ar katrām jaunām vēlēšanām notika jauna skaldīšanās. Tā divas lielākās frakcijas — sociāldemokrati un LZS — bija noslīdējušas, pirmā no apm. 35 deputātiem satversmes sapulcē uz 21 deputātu 3. saeimā, LZ Sav. no 24 deputātiem uz 13, bet audzis bija vieninieku, dubultnieku un minoritāšu deputātu skaits.

GATAVOJAS APVĒRSUMAM

Politiskais saspīlējums bija tik liels, ka 4. saeimas vēlēšanas pēc vecās kārtības varēja izvērsties par chaosu, kuram varēja sekot pilsoņu karš. Nebija tak nekāds noslēpums ka tiklab kreisie, kā labie soc. dem paši domāja par apvērsumu, lai varu dabūtu savās rokās. Ir zināms ka pirmo pārstāvji brauca uz Franciju pēc padoma, ka otrie apmeklēja Kauņu un Tallinu, lai iepazītos ar Smetonas un Paetsa metodēm savu valstu pārvērtību radīšanā. 1934. gada martā kādā ļoti izcila labā spārna sociālista dzīvoklī notika apspriedes par apvērsumu. Nāks laiks, kad par visām šīm lietām varēs dot izsmeļošu apgaismojumu. Atcerieties arī, ka divu sociālistu dzīvokļos atrada lielāku daudzumu no ārzemēm ievestu ieroču. Tie tak nebija domāti sportam, bet cīņai. Nav noslēpums, ka plkv. Ozola leģionāri bija sagatavojušies varas pārņemšanai, uz to pašu gatavojās Pērkonkrusts. Komūnisti vēroja saspīlējumu, attīstīja dzīvu pagrīdes darbību un gatavojās savas lomas vilkšanai.

Tāda bija politiskā situācija 1934. gada 15. maija priekšvakarā. Kāds bija stāvoklis soc. dem. partijā, to mums netieši atklāj Felikss Cielēns rakstā: „Ideoloģiskas pārdomas" agrāk iznākušā soc. dem. mēnešraksta „Brīvība" 1. numurā. Viņš saka: „Kreiso sociālistu principiālā attieksme pagātnē pret demokratiju bija nepareiza un aplama bija viņu politiskā taktika... Toreizējā sociāldemokratu kreisā vadība bez lielas parlamentāras pretestības ļāva 1934. gada 12. martā (Cielēns kļūdās — ne 12. martā, bet 14. martā) nodibināties K. Ulmaņa parlamentārai valdībai."

Kā redzat, Cielēns runā par kreiso vadību sociāldemokratu partijā. Kas tad nu bija šī soc. dem. kreisā vadība toreiz? — Soc. dem. partijas centrālkomitejas priekšsēdis tai laikā bija Ansis Rudēvics, viņam asistēja centrālkomitejas locekļi — Ansis Buševics, inž. Jagars, adv. Menders un Vagners un citi, bet partijas sekretārs un jaunatnes organizācijas vadītājs bija Bruno Kalniņš.

SOC. DEM. DEKLARĀCIJAS PAR KOMŪNISTIEM

Šai vietā atcerēsimies notikumus pēc 1940. gada 17. jūnija. Vairums šo vīru, izņemot Br. Kalniņu, tūliņ pēc boļševiku iebrukuma deklarēja sevi par komūnistiem. Ansis Buševics kā komūnistu partijas pārstāvis vadīja fiktīvās saeimas vēlēšanas. Visi šie soc. demokrati, kas nu bija kļuvuši par komūnistiem, tika ievēlēti Višinska izgudrotā viltus saeimā un balsoja par Latvijas iekļaušanu Padomju Savienībā. Ansis Buševics atradās to delegātu vidū, kas brauca uz Maskavu lūgt mūsu pievienošanu Padomijai, bet Br. Kalniņš uzņēmās mūsu kaŗavīru politisko audzināšanu, pats par sevi saprotams, komūnistu ideoloģijā. Citādi viņš šo amatu nebūtu varējis uzņemties. Ļoti zīmīgu raksturojumu par Bruno Kalniņa toreizējo darbību sniedz Austrijas soc. dem. laikraksts „Arbeiter Zeitung" 1947. gada 14. marta numurā. Avīze raksta: „Bruno Kalniņš mums labi pazīstams no agrākiem laikiem (arī kā Arbeiter-Zeitung līdzstrādnieks). Viņš bija Latvijas soc. dem. partijas sekretārs, deputāts un turienes SSS (Schutzbund) vadonis. Latviešu Dolfusa diktātūras ieslodzīts, tad trimdā Somijā (Komūnistiskās Spānijas valdības sūtniecības lietvedis Helsinkos. J. D.), Kalniņš vēlāk atgriezās atpakaļ un atbalstīja Latvijas pievienošanu Padomju Savienībai." Vai šo Austrijas draugu liecību latviešu soc. dem. atzīs par nepatiesību? Tātad 1934. gada 15. maija notikumu priekšvakarā mūsu soc. dem. vadība atradusies slepenu komūnistu un to līdzskrējēju rokās. Tā saprotama Cielēna minētā soc. dem. kreisā vadība.

Kādā polemikā ar mani Zviedrijas latviešu presē Latvijas sociāldemokratu tagadējā ārzemju komiteja noliedz manu apgalvojumu, ka 1940. gada vasarā latv. soc. dem. nodevuši sevi komūnistu rīcībā un gājuši kopā ar komūnistiem vēlēšanās. Augstāk minēto soc. dem. vārdi tomēr apliecina manis teikto patiesību. Bez tam tagad manā rīcībā nākusi kāda latv. soc. dem. brošūra ar nosaukumu — „Latviešu sociāldemokratija pagātnē, tagadnē un nākotnē. Vēsturisks atskats un tagadnes principi." Zviedrijas latv. soc. dem. mokratu kluba izdevums 1946. gadā. Šī brošūra izdalīta soc. dem. partijas šūniņu vadītājiem kā rokas grāmata. Tur nu mēs atrodam konstatējumu, ka mūsu soc. dem. panākuši vienošanos un sadarbību ar komūnistiem, tāpat soc. dem. jaunatnes organizācija saplūdusi kopā ar komūnistu jaunatnes organizāciju. To pašu nesen Rīgas radiofonā stāstīja kāds komūnists. Uz kurieni tad nu kreisā vadība 1934. gada sākumā vadīja soc. dem. partiju, tas, liekas, ir skaidrs.

(Turpinājums sekos).

CEĻA VĀRDI

Likteņa bargais un mūžīgais likums ir visās lietās, un vienmēr viss, aizsniedzis savu augstāko punktu, dodas pretī sabrukumam, turklāt ātrāk, nekā reiz pretī pilnībai.

Seneka

Jūs domājat, uguns ir izdegusi? Nē, tā ir sadedzinājusi tikai skaidas, bet pati deg kaut kur tālāk. Redziet, tāpat ir arī ar dzīvību.

Li-Tai-Pe

Tas ir ēzelis, kam ar piecdesmit gadiem ir tādi paši uzskati kā pirms divdesmit gadiem.

Bismarks

VAI ORADŪRAS PROCESS BEIDZIES?

AMNESTĒTIE ELSASIEŠI JAU ATBRĪVOTI

ELSASIEŠI PROTESTĒ. STREIKIA KAROGI PUSMASTĀ. PIEPRASA 12 NOTIESĀTO ELSASIEŠU APŽĒLOŠANU. FRANCIJAS NAC. SAP. LEMJ PAR SPECIĀLA AMNESTIJAS LIKUMA IZDOŠANU. PROTESTI ORADŪRĀ

Cik ļoti 8 gadus franču tauta gaidīja Oradūras procesa sākšanos, tikpat stipri, liekas, viņa tagad vēlas, lai tās reiz izbeigtos, pirms franču tauta nav sašķēlusies divās naidīgās daļās. Ar spriedumu Elsasa nav samierinājusies, un kopš pirmās stundas tur sākās protesti. Pie galvenajām valdības ēkām Elsasā karogi nolaisti pusmastā un atsevišķu pilsētu lielvecākie iedzīvotājus uzaicina streikot. Svētdien, 15. februārī, Strasburgā, vairāk kā 6000 cilvēku, to starpā Nacionālās Sapulces pārstāvji, pilsētu lielvecākie, pagastu vecākie un daudzas ievērojamas personas defilēja gar melnām drānām apklātu kritušo varoņu pieminekli, lai tādā veidā protestētu pret Bordo spriedumu. Demonstranti ar speciāliem autobusiem bija ieradušies no visas Elsasas. Arī pārējās Elsasas pilsētās, Hagenauā, Šletstadtē u. c. ļaudis rīkoja klusas protesta demonstrācijas un atcēla visus karnevāla gājienus un sarīkojumus. Parlamentā ienākuši protesta raksti kaudzēm — kāpēc Nacionālā Sapulce otrdien, 17. februārī, nolēmusi izbeigt reiz Oradūras lietu uz visiem laikiem un apspriest iesniegto pieprasījumu — par speciāla amnestijas likuma izdošanu, ne tikai attiecībā uz 12 notiesātiem elsasiešiem, bet, kas nākotnē attiektos uz visiem frančiem, kas 2. Pasaules kara laikā spaidu kārtā iesaukti vācu armijā. Parīzē nebija šaubu, ka šo likumu Nacionālā Sapulce pieņems. Debates bija garas un brīžiem ļoti asas. Elsasas deputāti, izņemot komūnistus, pilsētu lielvecāko atbalstā jau pirms debatēm griezās pie Republikas un ministru prezidentiem. Viņu argumenti par tūlītēju 12 elsasiešu amnestiju nebija juridiskas dabas, bet viņi norādīja uz briesmām, kādas eventuāli varētu rasties, ja Bordo tiesas spriedumu izpildītu. Kā vienas no lielākām briesmām esot elsasiešu domas par atsevišķu autonomiju, kas Franciju nacionāli sadrumstalotu.

Parlamenta debatēs ministru prezidents uzsvēra, ka no juridiskā viedokļa Oradūras process esot bijis nepieciešams, lai vienā civilizētā valstī aizkavētu noziegumus. „Tikai totalitārie režīmi, kuri vienīgie atbildīgi par piespiedu iesaukšanu un nevainīgu cilvēku nonāvēšanu, var arī tiesnešiem pavēlēt. Karš nav attaisnojums visiem noziegumiem. — Tālāk ministru prezidents ieteica elsasiešiem ieturēt lielāku mieru. „Francija saprot jūsu uztraukumu, bet Oradūras gadījums nedrīkst radīt starp frančiem nesaskaņas. Nac. vienība ir svarīgāka kā karā izvesto netaisnību izlīdzināšana."

Arī 32 gadus vecais parlamenta loceklis — Maurice Violette atzina, ka Oradūras tiesu aktis ir reiz jāslēdz un jāaizmirst, kas kādreiz noticis. Tas jādara Francijas nākotnes labā. Izņemot komūnistus, viss Parlaments viņam aplaudēja. Ja debašu sākumā likās, ka amnestijas ilkumu pieņems vienbalsīgi, tad beigās jau daudzi par to šaubījās. Parlamenta pārstāvji no Limožes apgabala, kurā atrodas Oradour- sur- Glane, krasi nostājās pret amnestijas likuma pieņemšanu. Starp citu arī sociālisti krasi uzbruka Elsasas pārstāvjiem par ļoti ātru viedokļu maiņu — proti, ka janvāra debatēs par „Lex Oradour" grozīšanu viņi prasījuši tikai šķirti tiesāt elsasiešus no vāciešiem. Turpretim tagad jau esot pavisam cita dziesma, un ejot pat tik tālu, ka prasot neatkarīgas tiesas sprieduma atcelšanu. Komūnistu pārstāvji uzaicināja vēl kādu laiku nogaidīt un tik ātri nekādus lēmumus nepieņemt. Lielākais vairums parlamenta locekļu tomēr bija tanīs domās, ka valsts vienotības dēļ jāupurē tiesas autoritāte, un ka nedrīkst pielaist vairs nekādus jaunus „Elsasas gadījumus".

Savā runā aizsardzības ministrs René Plevens uzsvēra, ka tiesneši Bordo visai šai lietai esot piegājuši tikai no juridiskā viedokļa un sprieduši pēc labākās sirdsapziņas, vadoties ar to, cik liels esot bijis katra apsūdzētā individuālais noziegums. Nac. Sap. lēmumam jābūtot politiskas dabas, un te runājot par nacionālām interesēm un vienotu Franciju. Tā kā valsts nacionālo vienību amnestijas likuma pieņemšana varot tikai pastiprināt, tad viņš ieteicot visiem parlamenta locekļiem balsot — par.

Francijā ļoti pazīstams advokāts — Moro Giafferi šinī sakarībā norādīja, ka tiesību un valsts lietu sajaukums nenodrošinot kādas republikas brīvību, bet droši vedot uz tirāniju.

Ceturtdien, 19. februārī pēc ilgām debatēm Nac. Sap. Tieslietu Komisija, ar 20 pret 13 balsīm (4 atturoties) pieņēma amnestijas likumu un nosūtīja tālāk uz Republikas Padomes Tieslietu Komisiju, kura lēmumu noraidīja.

Franču Parlamenta augšējā palāta (Republikas Padome) tanī pašā dienā ar 174 pret 79 balsīm pieņēma amnestijas likumu, kas attiecas uz visiem Francijas pavalstniekiem, kuri Otrā Pasaules karā spaidu kārtā bijuši iesaistīti vācu armijā un, izpildot priekšniecības pavēles, kļuvuši kara noziedzniekiem.

Oradūras apgabala vecākais, dažas stundas pēc amnestijas likuma pieņemšanas, uzaicināja streikam visus pārvaldes darbiniekus laikā no 21. februāra līdz 9. martam. Pa streika laiku karogi pie pārvaldes ēkām nolaižami pusmastā.

Noslepkavoto ģimeņu piederīgie nolēma piestiprināt pie Oradūras māju drupām plakātus ar to Parlamenta locekļu vārdiem, kuri balsoja par amnestijas likuma pieņemšanu.

Amnestētie elsasieši 21. februāra rītā atstāja Bordo militāro cietumu.

Oradūras apgabals nosūtīja atpakaļ Francijas valsts prezidentam Vincentam Oriolam Goda Leģiona medaļu, ko viņiem valdība piešķīra 1949. g. 10. jūnijā. Pavadrakstā teikts: „Šī Goda Medaļa nākotnē būs nesodīto noziedznieku simbols." —

E. H.

ZEM DIENVIDU ZVAIGzNĀJA

PURAVA LĒDIJAS NOSLĒPUMS. — NOTIKUMS, KAS SATRAUCISIS AUSTRĀLIEŠUS.

Fraze, ka dzīves patiesie notikumi savā fantastiskumā bieži vien pārsniedz rakstnieku izdomu, ir veca un nodrāzta, tomēr tā arvien par jaunu sevi attaisno.

1952. g. 22. maijā vietējā presē parādījās ziņa, ka kaut kur Gipslandē, kurā ir Viktorijas dienvidaustrumu daļā, no savas mājas pazudusi kāda veca dāma. Pats par sevi šis fakts nebūtu nekas pārāk sensacionāls, jo plašā un reti apdzīvotā zemē kā Austrālijā gadās diezgan bieži, ka cilvēki noklīst un pazūd tā saucamajā Austrālijas „bušā" vai „skrabā". Šeit tomēr apstākļi bija gluži savādāki.

Nepilnus divus gadus pirms šī notikuma nomira šīs vecās dāmas Margarētas Klementas māsa, kuras vārds bija Džīnija, atstājot savu māsu pilnīgi vientuli kādreiz greznajā „Tallarī" īpašumā.

Lai īsti izprastu situācijas dīvaino rēgainību, mums jāpakavējas pie abu māsu un „Tallarī" muižas pagātnes.

1907. g. abu māsu tēvs Pēteris Klements nopirka ap 2100 akru lielo īpašumu un uz tā uzcēla ēku, kuras vērtība kopā ar tajā ieliktajām mēbelēm, tepiķiem u. t. t. jau tajos laikos bija ap 30.000 angļu mārciņu. Jaunais nams, kuram bija 17 istabu, tika izgreznots dārgām mēbelēm, grīdsegām, kristalla un sidraba traukiem. Apkārt namam ierīkoja skaistu greznuma dārzu, zivju dīķiem, mākslīgām saliņām un tiltiniem. Pa plato, kopto ceļu karietēs uz šejieni devās Melburnas sabiedrības zieds. Namu apciemoja angļu lordi un ārvalstu sūtņi, dāmas zīdā un samtā un kungi gardibenēs. „Talltrī" kļuva par sabiedrības krējuma centru un abas māsas, Džīnija un Margarēta, bija šīs sabiedrības centrs. Tās bija jaukas, patīkamas jaunas sievietes, daudz ceļojušas pasaulē, un inteliģentas. Tēvs šādu dzīvi savām meitām spēja sagādāt, jo bija viens no Valhallas zelta raktuvju galveniem akcionāriem un direktoriem. Viņa pārvaldītās zelta raktuves laikā no 1868. līdz 1900. gadam dividendēs izmaksāja 1.229.400 mārciņas un šinī laikā raktuvēs ieguva ap 72 tonnas zelta.

Pēc tēva nāves īpašums lēni, bet neatlaidīgi gāja bojā, jo abas izlutinātās meitas neko nesaprata no saimniecības lietām. Īpašumu šķērsojošie novadgrāvji piesērēja, mazā kalpotāju armija pamazām izklīda, jo īpašums vairs tos nespēja samaksāt. Gadi gāja, un stāvoklis kļuva arvienu sliktāks. Plūdos satecējušam ūdenim nebija iespējas notecēt, un lēnām ap skaisto kungu māju, kura pati atradās pakalnā, sāka augt un plēsties purvs.

Kad 1950. gadā nomira Džīnija, tad lai viņas miesas varētu iznest no „Tallarī", zārku vajadzēja nest nešus, nesējiem brienot līdz pat viduklim pa ūdeni un purva dumbrāju.

Jau pirms gadiem tuvāko pilsētiņu iedzīvotāji Margarētu bija iesaukuši par veco lēdiju no purva. Šis vārds viņai tiešām piestāvēja. Reizi nedēļā un dažreiz pat retāk, viņa kājām devās uz tuvāko pilsētiņu, apmēram 8 jūdzes no „Tallarī", lai no turienes sev pārnestu pārtiku, kas sastāvēja visvairāk no konserviem. Kādreiz koptā un skaistā sieviete bija kļuvusi par patētisku figūru. Tērpta skrandās, vecos, cauros vīriešu zābakos, sirmiem nekoptiem matiem, viņa uz muguras stiepa maisu ar pārtiku, un viņas vienīgais pavadonis bija suns Dingo.

Māja un īpašums bija iestiguši parādos, jo pirmos gadus pēc tēva nāves abas māsas turpināja savu plašo dzīvi, bet tā kā nekādu ienākumu nebija, tad vajadzīgos līdzekļus tās ieguva, izņemot vienu obligāciju pēc otras, kamēr viņas praktiski vairs nebija ne mājas, ne zemes īpašnieces.

Īpašuma tiesības ieguva kāds Melburnas advokāts, bet tas tīras līdzjūtības dēļ ļāva abām māsām netraucēti dzīvot vecajā kungu mājā. Viņš vēlāk māju un zemi pārdeva kādam melburnietim, bet arī tas vecās dāmas no īpašuma neizraidīja. Pēc Džīnijas nāves viņš mēģināja palīdzēt Margarētai gan pārvezdams viņai no pilsētas uzturu, tā viņai aiztaupot brišanu pa purvu, gan uzlūgdams viņu pie sevis pusdienās. Bet neskatoties uz šo ļaužu laipnību vecā dāma tomēr mīlēja būt viena. Garie vientulības gadi purva mājā bija viņu padarījuši par savādnieci.

Ļaudis, kas ziņkārības dzīti kādreiz mēģināja piekļūt mājai, bieži vien apmaldījās purvā un izkļuva no tā tikai pateicoties apkārtējo farmeru un policijas palīdzībai.

Pirmo reizi plašākā publika uzzināja par kādreiz skaistās muižas stāvokli, kad pēc Džīnijas nāves daži uzņēmīgi reporteri devās uz „Tallarī", lai intervētu tās noslēpumaino iemītnieci.

Iespaids, ko guva šie preses ļaudis, bija ļoti drūms. Visā mājā nebija gandrīz neviena vesela loga. Istabās pie sienu zimzēm putni bija ierīkojuši savas lizdas. Visa māja bija pilna dažādiem kukaiņiem, sākot ar tarakāniem, beidzot ar lielajiem zirnekļiem. Tumšākās istabās dzīvoja sikspārņi. Pati Purva Lēdija dzīvoja kādā istabā, kuras agrāko funkciju nevarēja īsti iedomāties. Logā izsistie caurumi bija aizbāzti lupatām. Pie griestiem, gandrīz nesaskatāms cauri zirnekļu tīkliem, karājās kādreiz grezns, tagad pa daļai sadauzīts kristalla kroņlukturis. Pie vienas sienas stāvēja milzīgs grāmatu skapis, pilns detektīvu un slepkavību stāstiem. Tos vecā dāma lasīja naktī, vējluktura gaismā, kamēr ap viņas galvu sīca purva odi un no istabas uz istabu lidinājās sikspārņi, bet pa kaktiem skraidīja pārdrošas žurkas.

Un tad vecā lēdija bez pēdām pazuda. Mājas īpašnieks dienu agrāk bija atnesis viņai saini pārtikas, bet kad nākošā dienā viņš atkal devās uz „Tullarī", viņš šo saini neaiztiktu atrada durvju priekšā. Izmeklējis visas telpas, viņš veco lēdiju neatrada. Viņas gulta nebija aiztikta. Kaktā piesliets stāvēja viņas spieķis, bez kura viņa nekur negāja. „Tallarī" bija zaudējusi savu pēdējo iemītnieci.

Policija un kaimiņi organizēja meklēšanas akciju. Vairāk kā 100 cilvēku divas nedēļas pārmeklēja vai katru pēdu purva. Velti, vecā dāma bija un palika pazudusi. Izmeklēšanas gaitā noskaidrojās, ka Margarēta dažas dienas iepriekš, gluži pretēji saviem paradumiem, bija apciemojusi kādu radinieci Melburnā. Tur ar viņu bija runājis kāds nepazīstams jauns cilvēks. Šī saruna darījusi Margarētu uztrauktu un nemierīgu. Aizbildinoties, ka viņai jāgādājot par savu suni, viņa steigšus devusies atpakaļ uz „Tallarī". Ceļā mašīnai bijis jāapstājas, jo netālu priekšā plosījies krūmu ugunsgrēks. Kamēr braucēji gaidījuši, pie auto pienākuši vairāki sveši vīrieši, kas mēģinājuši veco dāmu pierunāt izkāpt no auto. Viņa to tomēr nav darījusi, un noslēpumainie svešnieki atkal pazuduši ceļmalas krūmos.

Tuvējās pilsētiņas iedzīvotāji zināja stāstīt, ka neilgu laiku pirms Margarētas noslēpumainās pazušanas pilsētiņā kādi nezināmi ļaudis apjautājušies, vai esot iespējams pie „Tallarī" pieklūt ar auto. Saņēmuši negatīvu atbildi, tie iesēdušies lielā, melnā angļu mašīnā un aizbraukuši atpakaļ Melburnas virzienā.

Noslēpums ap Margarētu Klementi sabiezēja arvien vairāk. Pētot visas iespējas policija atklāja, ka pirms daudziem gadiem kāds kuģa galdnieks nozadzis 40.000 zelta soverēnus no kāda piekrastes kuģa un tos 1877. gadā paslēpis purvos tuvu tai vietai, kur vēlāk Pēters Klements uzcēlis „Tallarī".

Vienā no Margarētas veclaicīgajām rokas somiņām policija atrada zīmīti, uz kuras bija rakstīti vārdi: „Es celšos un pretošos saviem ienaidniekiem un muļķiem, kas ir pret mani, un tos uzvarēšu." Vai šie vārdi ir tiešām nopietni, jeb vai tie ir tikai vecas, vairs ne gluži normālas dāmas bezsaturīgs skribelējums? Kas to lai zina.

Šogad, sākoties sausajai sezonai, policija atkal atjauno savu meklēšanas darbu, jo ūdens līmenis purvā vasarā nav tik augsts un dienas ir garākas. Vai viņi atradīs vecās dāmas pēdas? Vai arī „Tallarī" purvs uz visiem laikiem ir sevī noglabājis pēdējās „Tallarī" īpašnieces noslēpumu? Kas to var pateikt.

Tomēr nav izslēgts, ka kādu dienu šis noslēpums atklājas gluži neiedomātā un dīvainā veidā, jo dzīves patiesība mēdz būt dīvaināka un rēgaināka par rakstnieka izdomu.

Va. Pe.

ASV NAFTAS REZERVES

Pašreiz ASV savās tvertnēs var ērti iepildīt 70 miljonus tonnu naftas. Tas nozīmē apmēram devīto daļu no visas pasaules kopprodukcijas. Vēl paredzēts izbūvēt vai daļēji jau būvē tvertnes 39 miljoniem tonnu. Neraugoties uz šo milzīgo piepūli un sagatavošanos priekšdarbiem naftas rezervju uzkrāšanai, Eizenhauers degvielu stāvokli neuzskata par tik nodrošinātu kā viens otrs mirstīgais.

Kopš 1950. gada amerikāņu naftas rezerves uzrāda nepatīkamu tieksmi — slīdēt lejup. Piemēram, 1950. g. naftas rezervuāru kapacitāte bija uzpildīta par 65 proc., 1951. g. — 58 proc., bet 1952. g. noslīdēja jau uz 48 proc.

Par savu uzticības vīru degvielu jautājumā Eizenhauers ir izraudzījis ģenerāli Kleju, un tam nule ir jāizpētī šī ļoti nepatīkamā lieta. Daudz par to raizējas arī Pentagonā, un admirālis Fechtelers vēl š. g. janvārī ir izteicies: „Mūsu degvielu sagāde ir bīstami neapmierinoša," bet aviācijas šefs Vandenbergs to papildinājis ar paradoksu: „Lielākās briesmas varbūt nav krievu atombumba, bet mūsu pašu — automašīnas!"

1920. gadā tikai 17 proc. no Savienoto Valstu iekšējā preču transporta uzņēma smagās automašīnas, 1939. g. jau — 53 proc., bet šodien tas ir 76 proc. Ne mazāk pieaudzis ir vieglo satiksmes līdzekļu patērētais benzīna daudzums, bet galvenais smagums — kuģi. 78 proc. no visiem amerikāņu tvaikoņiem tiek dzīti ar naftas apkuri, un pēdējā laikā citādi vispār netiek būvēti.

1920. g. ASV 20 proc. no savas ražotās naftas varēja laist ārzemju tirgū. 1939. g. vēl pārdeva 11 proc. no kopražas, bet 1952. g. šai lielākajai naftas ieguvējai valstij savam patēriņam bija 9 proc. jāieved no citām zemēm, un rēķinās, ka 1955. g. ASV jau par 20 proc. būs atkarīgas no citās valstīs iegūtās naftas. Tādēļ, neraugoties uz to, ka pašreizējās pasaules kopprodukcijā — 620 miljonu tonnu, ASV piedalās ar 309 miljoniem, tām tomēr ir radušās pamatotas bažas, jo no pašreiz rīcībā esošām un atrastām pasaules kopējām naftas rezervēm — 11 miljardiem tonnu, ASV pieder tikai 31 proc., bet arabu valstīm (Irāna, Iraka, Saudi—Arābija, Kuveita) 43 proc.

Vēl nepatīkamāka šī lieta izskatās, ja paraugās uz visā zemes lodē vispār iespējamām naftas rezervēm, kas, pamatojoties uz līdzšinējiem ģeoloģiskajiem pētījumiem, tiek lēstas pavisam ap 92 miljardiem tonnu. Šeit ASV savā kontā var iegrāmatot vairs tikai nepilnus 17 miljardus, bet pirmā vietā nāk tās pašas Orienta zemes ar 27 miljardiem un tūliņ otrā vietā Padomju Savienība ar 25 miljardiem tonnu.

Šo skaitļu pamatā var rasties arī aizdomas, ka tuvākā vai tālākā nākamībā Padomju Savienībai ir izredzes no ceturtās vietas (1952. g. 48 milj. tonnu) pacelties līdz otrajai, tūliņ aiz arabu valstīm. Tādēļ arī ģenerālim Klejam svarīgākais uzdevums ir izpētīt un sagatavot sintetiskā benzīna ražošanu no akmeņoglēm. Šodien AN trupas Korejā par 56 proc. tiek apgādātas ar arabu zemēs ražotām degvielām, bet trīs galvenās, ārzemēs stacionētās ASV ieroču šķiras 63 proc. apmērā saņem „neamerikāņu" benzīnu, tādēļ arī Herimens ar bažām izsaucies: „Tā ir velna padarīšana, ka pasaules lielākos naftas krājumus Dievs nolicis pie Staļina durvīm!"

AUSTRIJĀ LIDINĀS SARKANIE MI ERA BALOŽI

Latviešu „rakstniece" Anna Sakse uzticīgi kalpo Staļinam

VĒSTULE L. A. NO AUSTRIJAS

Kā Maskavas sarkanais cars sarkanā mēra izplatīšanai izmanto diplomātisko korpusu, zinātniekus, mākslinieukus un rakstniekus — nav nekas jauns. Jauns ir, ka [illegible] miera baložu barā hermētiski noslēgto Padomju Savienības [illegible] „tētiņa" labvēlību un uzticību.

Par latviešu tautas un tēvzemes slepkavu slavināšanu šādu uzticību izpelnījusies un sarkanā mēra izplatīšanā labi apmācītā latviešu „rakstniece" Anna Sakse no Rīgas.

Kad nesen vidū visā pasaulē pulcējās latviešu trimdinieki, lai svinētu Valsts svētkus un pieminētu daudz kritušos mūsu varoņus, no kuriem tik daudz komūnisma upuru, Staļins uz Austriju sūtīja savus aģentus — elektrotechniķus prof. T. W. Nikolajevu, kultūrvēstures prof. B. A. Rībakovu un, lai būtu brīnies, — arī latviešu „rakstnieci" Annu Zaksi no Rīgas, lai tie visos lielākos Austrijas centros — Austrijas—Padomju Savienības draudzības biedrību „diskusiju vakaros" paustu Maskavas sarkanā cara varenību, sludinātu „paradīzes" labumus un izplatītu sarkanā mēra bacilus starp akluma sistiem austriešiem.

Lieki teikt, ka šīs „draudzības biedrības" organizētas un uzturētas par Maskavas naudu, kura slacīta ar 16 miljonu koncentrācijas nometnes vārdzinātos cilvēku asarām, sviedriem un asinīm.

Mēs negribam ticēt, ka Padomju Savienība ir visu pasaules izgudrojumu šūpulis un Staļins ne bende, bet pasaules lielākais ģēnijs. Bet jātic vien būs. — Kurš cits gan būtu spējis no Latvijas „pelēkā zvirbuļa" izlaist slavenu, nopelniem bagātu „rakstnieci" — pēc Staļina stabules skaisti dziedošu paradīzes putnu, kuram var atļaut lidot pāri dzelzs aizkaram, nebaidoties, ka tas varētu neatgriezties „tēva un skolotāja" siltajā azotē?..

Viens šāds „diskusiju vakars" bija paredzēts Zalcburgā — ASV zonas centrā.

Apskatīt šo „paradīzes putnu" no Latvijas un paklausīties, kā tas „dzied", kas pie sarkanā gaiļa mācījies, — ar „diskusiju vakaru" devās viens Zalcburgas latvietis ar vienu lietuvieti, cerībā pajautāt Annai Zaksei latviešu valodā, kāpēc [illegible] vārdos slavina latviešu tautas un tēvijas bendi.

Pēc šī apciemojuma viņi stāsta: „Attiecīgās telpās iekļuvām bez starpgadījumiem. Tad sāka pulcēties vakara dalībnieki, vairums ar „papagaiļa deguniem", apmēram tādi kā tie, kas 1940. gada 17. jūnijā pie Rīgas galvenās stacijas ar dārgām rožēm „sagaidīja sarkanarmiju un lūdza maizi. Sanāca tā ap 30 - 40 cilvēku un, būdami savā starpā pazīstami, ar neslēptu interesi nopētīja mūs, divus baltos zvirbuļus sarkanā barā. Mums dūša plaka un ceļi sāka trīcēt. Viens — par laimi vienīgais ar kaut cik ciešamu seju — pienāca pie mums un noprasīja: „Vai Jūs arī uz diskusiju vakaru?" Ar abām rokām zem galda pieturēdamies, atbildējām ar austrisko „jo-o!" Mazliet drošāk kļuva, kad ieradās un mūsu tuvumā apsēdās „trešais baltais zvirbulis", kurā neskatoties uz austriešu tautisko uzvalku, uzzīmējām zināmas okupācijas varas ierādni...

Slavenos „paradīzes putnus" tomēr neizdevās redzēt. Vispirms mums (!), tad visiem paziņoja, ka diskusiju vakars nenotikšot. Amerikāņu okupācijas vara neizsniegusi „putniņiem" uzturēšanās atļauju Zalcburgā — attiecīgs ierēdnis nebijis mājās. „Putniņi" aizbraukuši tālāk uz Innsbruku, kur franču okupācijas vara tiem atļāvusi čivināt, vīt ligzdiņu un dēt olīpas pēc „tētiņa" ģīmja un līdzības...

Bet arī Zalcburgā putniņi bija paspējuši no vilciena izdēt pa olītei. Atvērās prāvs koferis un gaismā cēlās dažādas brošūras un pabieza grāmata — rotātas ar sarkanām zvaigznēm, sirpjiem, āmuriem un ūsainām bildītēm — dažādās formās un formātos. Tās izdalīja vakara dalībniekiem. Arī mums, tikai vēlreiz atgādinot, ka vakars nenotikšot — brošūras un grāmatu varot ņemt līdz. Tas bija „mājiens ar sētas mietu", ka esam nevēlami un ka izredzētie grib iepazīstināt ar „tētiņa" jaunākām instrukcijām.

Priecādamies, ka izkļuvuši ar veselu ādu, iegriezāmies tuvākā krodziņā un ar alus kausu nomierinājām nervus. Tikai pie barakas durvīm atcerējāmies, ka brošūras un grāmatu esam aizmirsuši krodziņā uz sola. Tā neizņāca ne vārdos, ne rakstos „sildīties tētiņa saulītē"...

Atklāts palika jautājums — ko sanākušie varētu „debatēt" ar profesoriem un „nopelniem bagātu rakstnieci"? Likās, ka tie piemērotāki būtu kāda naudas transporta aplaupīšanai. Latviešu sakāmvārds gan saka, ka „Vīrs neesot jāskata pēc cepures". Laikam arī ne pēc fizonomijas un deguna. Bija jau dzirdēts, ka maršals Budjonijs bijis feldfēbels, bet Staļins — lielceļa laupītājs. Kāpēc lai mācekļi neietu „tētiņa" pēdās"?

Vienīgais mierinājums — redzējām vaigu vaigā austriešus, kas akli kalpo Maskavas sarkanam caram un jau ne vienu vien „dīpīti" un ne vienu vien austrieti pārdevuši Staļinam „nobendēšanai."

Latvietis K., kurš izpilda karadienestu ASV armijā, stāsta, ka „nopelniem bagātās rakstnieces" Annas Zakses milzīgā ģīmetne vēl šodien Vīnē greznojot kāda komūnistu veikala skatlogu, un viņa pati tur sējot sarkanā mēra bacilus.

Nožēlojama rakstniece! Vēl nožēlojamāka latviete!

Aris

FRANČI KOLONIZĒ KANADU

Trīsdesmit gadu pēc tam, kad Šamplēns bija nodibinājis savu pirmo koloniju Kvēbekas pilsētā, kādu spējīgu vīru Žanu Talonu Francija atsūtīja kā intendantu vai veikalnieciško vadītāju Jaunajai Francijai. Viņš atzina, ka kolonijas spēks meklējams tās pastāvīgos iedzīvotājos un darīja visu, kas bija viņa spēkos, lai veicinātu izceļošanu no Francijas. 1666. gadā, kad Eiropā bija atjaunots miers, Talons atvaļināja vienu pulku kareivju, kas bija novietots Kvebekā, un pierunāja zināmu skaitu virsnieku un kareivju apmesties uz dzīvi Jaunajā Francijā.

Starplaikā franču zvejnieki bija nodibinājuši koloniju Plasentijā Ņufaundlendas salā (1662.). Kolonistus atbalstīja kareivji, ko nosūtīja, lai pastiprinātu cietokšņa apkalpi. Kad salu 1713. gadā nodeva britiem, kolonistu lielākā daļa pārvietojās uz Kap-Bretonu.

Tanī laikā kolonijā bija tikai nedaudzas sievietes, un Talons lūdza Francijas valdību sūtīt no dzimtenes meitenes, kas būtu ar mieru precēt Kanadas kolonistus. Atbilde aicinājumam bija diezgan atsaucīga, un līdz 1672. gadam no Francijas Kanadā ieradās 1000 meiteņu. Viņas ieradās uz karaļa aicinājuma pamata un saucās par „karaļa meitenēm". Visas viņas pēc ierašanās Kanadā atrada sev vīrus. Francijas karalis deva katrai līgavai devīgu pūru, un Jaunās Francijas kolonizācija varēja uzrādīt ievērojamus panākumus.

Kolonijas baznīcai dzīves organizēšanā bija visai ievērojama loma. Draudzes mācītājs bija galvenais kolonistu padomdevējs un mācītājs, bet draudzes baznīca kļuva par sabiedriskās dzīves centru. Baznīca bija arī vieta, kur ļaudis varēja satikt savus draugus svētdienās un svētku dienās, apmainīties ar jaunākām ziņām vai dzirdēt no milicijas kapteiņa pēdējos valdības rīkojumus.

Septiņpadsmitā gadu simteņa beigās gandrīz trīs ceturtdaļas iedzīvotāju bija laucinieki. Zemes piešķiršanas sistēma ļoti līdzinājās tai sistēmai, kas pastāvēja dzimtenē. Zemi, sākot ar vienu kvadrātjūdzi, līdz daudziem simtiem kvadrātjūdžu piešķīra zemes īpašniekiem jeb senioriem. Tie, savukārt, sadalīja savas platības mazākos gabalos vai lauku saimniecībās un iznomāja lauksaimniekiem — nomniekiem (kolonistiem) par zināmām nodevām.

Sistēmas pirmsākumi meklējami Vidus laikos (feodālā iekārtā). Kanadā zemes bija pa pilnam, upēs un ezeros bija zivju pārpilnība un nodevas senioriem bija samērā mazas. Senioriem bija iespējams noorganizēt labāku aizsardzību indiāņu uzbrukumu gadījumos, jo solīdi celtajās kungu mājās vai dzirnavās kā improvizētos fortos iedzīvotāji varēja atrast patvērumu briesmu gadījumos.

Senioru sistēmas atliekas tagad vēl var redzēt gar Sv. Labrenča upi, kur lauku saimniecības izstieptas no upes krastiem garās sloksnēs, rādot, kā lauku saimniecības bijušas iedalītas, lai katrai būtu pieeja upei. Tagadējo lauku saimniecību šaurums izskaidrojams ar sākotnējo saimniecību dalīšanu starp dēliem un dēlu dēliem ilgu gadu laikā. Jaunās Francijas senioru sistēmas pārvalde turpinājās līdz 1763. gadam, kad Septiņu gadu kara iznākumā kolonijas ieguva angļi.

C. S.

Dr. D. Bīskaps

ŠARLAKA (SKARLATINAS) PROBLĒMA

Kā visās Rietumeiropas zemēs, tā arī Berlīnē pēc kara saslimšanu gadījumi ar šarlaku pavairojušies. Šarlaka epidēmijas Rietum- un Viduseiropā pēdējos gados ir bijušas vienmēr maigākas. Krievijā un Somijā tomēr vēl plosās smaga rakstura šarlaka epidēmijas. (Deutsche Medicin Wochenschrift, Nr. 4, 23. janv. 53.).

Pēc 1941. līdz 1943. g. šarlaka epidēmijas Berlīnē šī slimība kļuva daudz retāka, bet pēc 6 gadu pārtraukuma 1949. gadā sākās jauna epidēmija, kas tikai tagad sāk izbeigties. No 1949. g. augusta līdz 1952. g. februārim ar šarlaku saslima 15.540 personu, no tām 88 proc. bērnu, vecumā līdz 15 gadiem. Slimības gaita ne visai grūta; ļoti grūtas formas (toksiskas) bija 0,6 proc., mirstība 0,12 proc.

Ar sulfoamidu atrašanu un lietošanu daži bērnu ārsti jau ieskatīja šarlaka problēmu par atrisinātu (prof. Kleinšmits), bet sulfonamidi nevarēja novērst komplikācijas. Ar penicilina ēras sākumu daudzi autori norāda uz komplikāciju samazināšanos. Lai netraucētu immūnitātes dabisku attīstību slimnieka organismā, daži autori ieteic penicilinu lietot pirmās slimības nedēļās beigās vai tikai pie komplikācijām. Berlīnes epidēmijā penicilins lietots pirmajās trijās dienās. Pie tam nedrīkst piemirst slimnieka noškiršanas nozīmi (izolāciju) slimnīcā vai vecāku mājā. Svarīgi ir ne tikai iznīcināt slimības dīgļus, bet aizsargāt slimnieku pret jaunu infekciju. Mēs nedrīkstam arī piemirst, ka vēlākais pēc 48 stundām pēc penicilina ārstēšanas nobeiguma, organisms paliek bez aizsardzības streptokoku bagātā vidē šarlaka nodaļās.

Lielākā daļā gadījumu (97 proc.), pēc penicilina injekcijām 3 dienās, slimnieku rīkles — aizdegunes glotās streptokoki bija pazuduši. Penicilīns tika dots 4—7 dienas. Izdarot ik 2 dienas kontroli veselai grupai, 220 ar penicilīnu ārstētu slimnieku, kas arī pēc ārstēšanas atradās vēl šarlaka nodaļā, 35 proc. gadījumos atrada nākošo 3 nedēļu laikā jaunus streptokokus.

Daudzi ievērojami pētnieki nākuši pie secinājuma, ka ar šarlaku slimie bērni pēc 7 dienu penicilīna ārstēšanas, tīrības vannas un veļas maiņas nav vairs infekcijas ziņā bīstami veseliem bērniem. Vispāri rīkles gļotu izmeklējumos streptokoki pazūd 24—28 stundās. Streptokoku parādīšanās no jauna ir vai nu nepietiekamas penicilīna devas vai visbiežāk atsevišķa slimības gadījuma nepilnīgas izolācijas sekas. Līdzās atkārtotai streptokoku invāzijai attīstās komplikācijas un recidīvi. Jau ilgu laiku pirms penicilīna terapijas bija zināms, ka komplikāciju un recidīvu daudzums atkarīgs no šarlaka slimnieka novietojuma. Pēc nepārprotamiem novērojumiem to cēlonis ir „jaunas" infekcijas ar citiem streptokoku tipiem. Šādas „jaunas" vai „maiņu" infekcijas ir jo biežākas, jo lielāks ir slimnieku skaits šarlaka nodaļās, kas ir dažādu streptokoku koptvertne. No visa tā var izsargāties, ja katrs atsevišķs šarlaka slimnieks ir rūpīgi noškirts no citiem. Pie penicilīna terapijas komplikāciju un recidīvu skaits atkarīgs no izolācijas stingrības, un neveiksmes uzskata kā izolācijas kļūdas.

Tā kā ārstēšanās panākumi toties nelabvēlīgāki, jo ilgāki bērni paliek šarlaka dīgļu vidē, rodas prasība atlaist bērnus no izolācijas tūlīt pēc penicilīna ārstēšanas nobeiguma. Nav novērotas mājas infekcijas, ja bērni bijuši izolēti 8—9—14 dienas. Uz prof. Grasera priekšlikumu Frankfurtes p. M. bērnu klīnikā šarlaka slimnieki tiek atlaisti mājās pēc 5—6 dienām un līdz šim nav novērotas „jaunas" saslimšanas vai citu bērnu infekcija. Uz šo pieredzējumu pamata tiek prasīts likumīgā izolācijas laika grozījums, kas līdz šim ir bijis 6—8 nedēļas, pirmkārt, lai bērnus aizsargātu no komplikācijām, otrkārt, lai aizkavētu mājās pārsūtīto no jaunām infekcijām plašā streptokoku vidē. Slimnīcu ārsti — pētnieki nākuši pie tik svarīgiem un labvēlīgiem rezultātiem un secinājumiem uz novērojumu pamata pēdējos sešos gados, kuros, pēc vispārējiem apsvērumiem, šarlaka gaita ir bijusi samērā viegla. Tātad šie secinājumi atbilst pašreizējai situācijai. Tikai nākotne rādīs, kādi secinājumi būs tad, kad šarlaka epidēmijas raksturs un gaita būs daudz smagāki.

Sāpīgs rīkles iekaisums (angīna), vemšana, galvas sāpes un augsta temperātūra ir bīstami simptomi, kas norāda uz streptokoku infekciju. Ja bērns sūdzas par kaut vienu no šiem simptomiem, tūlīt aicināms ārsts.

Arī ASV saslimšanu skaits ar šarlaku pieaug. Slimību statistikas direktors Dr. Līders ziņo, ka vienā pašā Mičigēnas valstī 1952. g. bijuši apm. 7000 saslimšanas gadījumi, turpretim 1950. g. bijuši tikai 4665 gadījumi.

Sportists Jānis Stenedzenieks 40 gadnieks

Mūsu ievērojamais šķēpa metējs Jānis Stendzenieks šī gada februārī atskatījās uz 40 mūža gadiem, reizē ar to atzīmējot arī otru jubileju — pagājuši 20 gadi, kopš sākušās viņa sportista gaitas.

Mūsu jubilārs dzimis 1913. g. 3. februārī, Katlakalna pagastā. Ar sportu sācis nodarboties savā pagasta Aizsargu sporta pulciņā. Pirmoreiz ārpus sava pagasta robežām sporta sacīkstēs Stendzenieks piedalās 1933. gadā Olainē, kur gūst 1. vietu šķēpa mešanā un tāllēkšanā. Pēc šīm pirmajām sacīkstēm viņa ceļš nepārtraukti iet uz augšu. 1936. g. 5. Rīgas aizsargu pulka sporta sacīkstēs Stendzenieks

Jānis Stendzenieks

gūst 1. vietu granātas mešanā un šķēpā. 1939. g. Vispārējos Latvijas sporta svētkos viņš kļūst par Latvijas meistaru, ar rezultātu 62.46 m., pārspējot vecmeistaru Jurģi.

Valstu sacīkstēs Latvija — Igaunija 1939. g. viņš iegūst trešo vietu pret pasaules klases šķēpa metējiem — igauņiem. Paturot Latvijas meistara godu, J. Stendzenieks vairākkārt labo pašā uzstādīto rekordu — 1942. g. uz 68.57 m, bet jau 10 dienas vēlāk uz 69.35 m. Beidzamais Latvijas rekords, kas sasniegts uz dzimtās zemes 1943. g. ir 70.80 m.

Pēc kaŗa, izbeidzot leģionāra gaitas, sastopam Stendzenieku Vācijā, kur viņš tūliņ meklē iespēju atkal sportot. 1946. gadā viņš Lībekā uzstāda jaunu Latvijas rekordu, kad šķēps aizlido 70.90 m tālu; tai pašā laikā viņš kļūst Hamburgas meistars kā arī uzstāda Stuttgartes stadiona rekordu, ar rezultātu 69.92 m.

1947. gadā Stendzenieks aizbrauc uz Angliju, kur drīz vien piedalās sacīkstēs Linkolnā.

Kad pienāk kārta mest šķēpu šim nevienam nepazīstamajam un zobgalību pavadītajam sportistam, un jau pirmajā metienā šķēps aizlido 69.47 m, par 33 pēdām pārsniedzot pastāvošo Anglijas rekordu, publikā valda absolūts klusums. — Šādu rezultātu neviens nav gaidījis. Sprāgusi pirmā „Latvijas atombumba" Anglijā. Bet tad sākas nepiedzīvotas ovācijas mūsu meistaram, un jautājumi birst viens pēc otra: Kādas tautības? Cik ilgi dzīvo Anglijā? Cik ilgi jau met šķēpu? utt.

Tūliņ pēc lieliskās uzvaras St. uzņem par biedru Linkolnas sporta klubā un nu visi ceļi uz tālāko vaļā. 1947. g. viņš iegūst Anglijas meistara godu, ko patur arī 1948. gadā, kā arī no jauna labo Latvijas rekordu uz 71.31 m. Par nožēlošanu Stendzeniekam liegts piedalīties Londonas Ol. spēlēs 1948. gadā, un tā droša zelta medaļa Latvijai pagājusi secen. Ol. spēlēs pirmo vietu šķēpa mešanā guva soms ar 69.75 m.

1948. g. rudenī Stendzenieks dodas uz Čili, kurp to aicina Santiago lielākā sporta kluba toreizējais treners Edg. Laipenieks. Jau pa ceļam, izkāpjot Buesnosairesā, viņš piedalās Santiago — Buenosairesas sporta klubu sacīkstēs, ar savu uzvaru palīdzot laimēt čīliešu vienībai.

1948. gadā Stendzenieks kļūst arī Čīles meistars, šo titulu paturot arī vēl šodien. 1949. gadā krīt jauns Čīles rekords, bet vislielāko popularitāti Jānis Stendzenieks gūst Dienvidamerikas meistarsacīkstēs Limā, kad, kļūstot par Dienvidamerikas meistaru, viņa vārds ir visu mutēs, un visa kontinenta laikraksti nebeidz sniegt viņa attēlus un aprakstīt viņa techniku un panākumus. Latviešu sporta apvienība trimdā 1948. g. atzinusi J. Stendzenieku par labāko latviešu sportistu. Arī tagad Stendzenieks vēl arvienu redzams sporta stadionā. Pārkāpjot 40 gadu slieksni, vēlēsim, lai arī turpmāk Jāņa Stendzenieka vārds būtu tikpat bieži redzams Dienvidamerikas laikrakstos, kas vēstī par „mazā latvieša lieliskiem šķēpa metieniem!"

A. K.

INTERESANTS ATRADUMS

Kāds latvietis Portlendas publiskā bibliotēkā nejauši uzdūries uz nošu krājumu, kur starp citām bija ievietota arī Jāzepa Vītola Ubaga dziesma — Beggar's Song (Chant du Mendiant) Joseph Wihtol, Op. 7, Nr. 1. Translated from the Russian of Vieting by Charles Fonteyn Manney. French version by Jules Ruelle. Šī dziesma ievietota krājumā — Modern Russian Songs. Edited by Ernest Newman. Moussorgsky to Wihtol. The Musicians Library, Boston; Oliver Ditson Company. Izdots 1921. g.

Šai krājumā ievietotas arī komponistu ģīmetnes un īsas biografijas. **Salemā, Oregonā V. Šefers.**

NEKLĀTIENES SKOLA IGAUŅU BĒRNIEMN

Ņujorkas ig. laikr. Vaba Eesti Soena regulāri ievieto atsevišķā nodalījumā mācības vielu igauņu bērniem, kuriem nav iespējams apmeklēt skolu. Šo skolu korespondences ceļā vada Igauņu centrālā komiteja ASV. Mācības nodalījumā bez lasāmās vielas ievietoti arī uzdevumi bērniem, kuri tos pēc izpildīšanas piesūta laikrakstam. Uzdevumi pasniegti interesantā veidā, kā to lieto amerikāņu skolās. Piem. no vairākām atbildēm bērnam jānorāda pareizā atbilde. Mācības nodalījumus var izgriezt no avīzes un sakopot atsevišķā grāmatā.

KĀ VĀCIEŠI ATTĒLO OTRO PASAULES KAŖU

Vācijā nesen parādījies tirgū grezns izdevums Otrais Pasaules kaŗš attēlos, redaktorsH. A. Faerbers, izdevējs Dr. F. Burda. Grāmatā uzskatāmā veidā ir attēlota Otrā Pasaules kaŗa vēsture. Dažas nodaļas šinī grāmatā liecina, ka vāciešu starpā ir daudz tādu, kas vēl tagad nav izpratuši Eiropas lielo traģēdiju un apskata to no Hitlera propagandas viedokļa.

Ļoti vienpusīga informācija sniegtā par Baltijas valstīm. Izcelta Baltijas vācietu loma caŗa Krievijā. Baltijas valstu neatkarības laikā vācu iedzīvotāji esot apspiesti: Pēc Ribentropa un Molotova pakta parakstīšanas baltvāci izceļojuši uz Vāciju. Bet pie turpat ievietotajiem attēliem, kuros redzami iedzīvotāji, kas uzgavilē vācu kaŗaviriem pēc komūnistu padzīšanas, paskaidrots, ka tie esot Baltijas vācieši(?), kas priecājoties par savu atbrīvošanu. Neviens vārds nav minēts par partizāniem Baltijas valstīs, kas palīdzēja izdzīt komūnistus. Maskavas apspiesto tautu tieksmes pēc brīvības, grāmatas autoriem ir palikušas neizprastas vēl šodien, tāpat kā palikuši neizprasti arī Krievijas kaŗa gājiena neveiksmes īstie cēloņi.

SKAUTIEM GAIDAM

PASAULES TĀLĒS AUGSIM VIENOTI LATVIJAI!

LATVIJAS SKAUTU KANADAS JENDAI

Pateicos Kanadas skautiem un viņu vadītājam Z. Šuriņam par labajiem vēlējumiem un atzinības vārdiem. Prieks, ka skautu organizācija savā darbā blakus vispār cilvēcisko vērtību meklēšanai un latvietības saglabāšanai izcilu vietu grib ierādīt arī reliģisko pamatu stiprināšanai. Tad priecājos, ka skauti šajā ziņā ir vērsuši acis uz mācītāju Arnoldu Lūsi, kas pats ir bijis skauts un redzams jaunatnes vadītājs dzimtenē. No Latvijas ev. lut. baznīcas puses ar šo iecelu māc. A. Lūsi par Kanādas Jendas reliģiskās dzīves vadītāju un mācītāju. Bet tā kā viņam šai sakarā būs nu vairāk jāiedziļinās jaunatnes dzīves problēmās, atrodu par lietderīgu aicināt māc. A. Lūsi arī par Latvijas baznīcas Kanadas jaunatnes lietu referentu. Novēlu viņam Dieva svētību, gaišu skatu un uzticīgu kalpotgribu. Dieva palīgu arī visiem latviešu skautiem Kanadā, — lai veidojas katrs skauts par stipru raksturu un dziļi kristīgu personību un visi kopā lai kļūst latvju tautā gaiša sala: labvēlības izstarotāji un labu domu kopēji.

Pateicībā un priekā par skautiem **prāv. A. Skrodelis**

Mēs ticam — mēs gaidām!

Vecie draugi, mēs dienās baltās un nebaltās esam stāvējuši par taisnības, draudzības, mīlestības un brālības simbolu — mūsu skautu liliju. Šodien mēs trimdas tālēs esam šķirti, bet, kas še kopā esam, kā viens gribam sekot ideāliem. Mūsu ticības spēks ir liels, tas stāv pāri ikdienai. Tas ir zvērests Latvijai.

Mēs ticam, ka arī Tev, tālais skautu brāli, šis gars nav zudis. Tas ir gars, kas mūs visus vieno šīsdienas trimdas gaitas ejot. Cauri šim laikam, ko pārdzīvojam šodien, nākotnei pretim stāv mātes Latvijas vārds. Vārds, kurš šobrīd Tev un man uzliek pienākumu pulcēties latviešu vecskautu raibrindās. Es domāju, ja mēs, „vecie zēni", atkal un atkal no jauna kopā nākam, tad mēs no sirds apliecinām, ka mēs neko neesam aizmirsuši un zaudējuši agrākās kopgaitas ejot. Bet apliecinām arī, ka mēs cienam Dieva un Laimas svētītās dienas, nedēļas, mēnešus un gadus, un, lūk, šī ticības un mīlestības plūsma pāri mūsu ikdienai dod priekšrakstus nākotnes kopībai brīvajā Latvijā. Neaizmirsīsim, ka mūsu dzimtene Latvija izaugs no mums tāpat kā mēs esam izauguši no savu māmuļu un tēvu čaklā darba, viņu ciešanām un mīlestības pret mums. — Atceries savu stingro stāju un ko Tu reiz solījies: „Celt skautismu domās, vārdos un darbos!"

Mēs ticam un gaidām, ka Tu, tālais skautu brāli, mums rakstīsi. Mēs Tev atbildēsim. Lai Tavas tālā un vientuļā skauta gaitas zinātu arī citi no mums, tad vecskautu dzimta Toronto ir nodomājusi sakopot visu rakstītāju vēstules vienkopus „Vecskautu vēstules", un šo kopējo krājumu, piesūtīsim ikvienam apzinātam vecskautam. Šai vēstulē Tu atradīsi visas ziņas par vecskautiem un skautiem vispār. Šīs vēstules mēs izdosim paši saviem spēkiem, un tādēļ no lieliem izdevumiem ikviens būs pasargāts.

Pirmā vēstule jau ir sagatavota un to ikviens apzinātais saņems šinīs dienās. Pasteidzies arī Tu ar savas adreses piesūtīšanu.

„Vecskautu vēstulēm" domātie raksti iesūtāmi vad. A. Budrevicam, 240 Robert Str., Toronto, vai arī vad. J. Treijam, 529 Danforth Rd., Toronto. **Vad. J. Treijs**

KLAU! KLAU!

Ja Vācijā bieži runāja par Silenbuchas roveriem, tad Kanadā to dara par Toronto skautiem.

Tie rīko tautiskus vakarus, gada svētkus, dedzināšot „komikus" un pat kociņus dēstīšot publiskās vietās, — bet tas jau laikam tālākā nākotnē.

Pie tā visa klāt vēl nākšot sportošana. Esot dzirdēts, ka daži roveri vai vadītāji pavadot visu savu brīvo laiku, staigājot pa sporta piederuma veikaliem, meklēdami lētākas un labākas kvalitātes slēpes, jo nupat iešot vaļā jendas meistarsacīkstes slēpēšanā visādās disciplīnās.

Bet arī skauti, brāļi, negrib palikt ēnas pusē un jau š. g. 5. martā, plkst. 19.00 Blūra kolledžiāta telpās redzēsim viņus sacenšamies basketbola spēlē ar 40. kanadiešu skautu vienības komandu.

Komandas kapt. būs Ivars, kas jau morāliski iespaidos pretiniekus. Juris ar Oļģertu katrs pa savu pusi metīs pretinieku grozā bumbu, pie kam Vitauts ar Jāni neļaus nevienam mest pašu grozā tukšo bumbu.

Kā dzelzs rezervistus redzēsim straujo Arni, mazo Egīlu, viltīgo Andreju, apdomīgo Andri un vēl dažus citus skautus.

Varētu jau vēl daudz un gaŗi rakstīt, bet komandas treneris, roveru pr-ks Arnis domā, ka to vislabāk mēs paši varēsim redzēt 5. martā, plkst. 19.00 (precīzi). **Ezis**

PAZIŅOJUMS

Organizācijas un privātas personas, kurām būtu kas kārtojams ar 72. Rīgas skautu vienību, lūdz griezties pie vienības priekšnieka vad. Māra Stīpnieka, 200 Danforth ielā, tel.: GR 0069, Toronto.

Ko mēs darām svešumā?

Latviešu studenti pulcējas savā centrālā organizācijā

Rīkotās Studentu dienas rāda, ka Latviešu Studentu Centrālā Savienība apzinās atbildību par savu studiju biedru likteni. Notikušas jau četras ziedojumu vākšanas akcijas trimdas tautiešu vidū. Studentu Dienu aicinājums ir atradis dzirdīgas ausis un devīgas rokas, un tādā veidā kaut daļēji sagādāti līdzekļi studentu atbalstīšanai. LSCS atzīst, ka šis jautājums nav studentu iekšēja lieta, bet par to atbildīgs katrs apzinīgs latvietis, tādēļ drošā paļāvībā griežas pie visiem brīvajā pasaulē dzīvojošiem tautiešiem ar aicinājumu saprast studējošās jaunatnes grūtības un neliegt savu ārtavu, lai kādreiz piepildotos klusajām nākotnes cerībām, katrs varētu apzināties, ka tas palīdzējis stiprināt mūsu garīgo augšanu.

Ikviens latvietis trimdā — ziedotājs, zinot veidu, kā tiek izlietota viņa pelnītā nauda, neliegs ārtavu. LSCS Stipendiju fonds piešķir tikai atmaksājamas bezprocentu stipendijas centīgiem latviešu studentiem, kuŗi tās atmaksā viena gada laikā pēc studiju nobeigšanas vai pārtraukšanas. Tā radīta iespēja atmaksāto summu piešķirt nākošajam. Rotējošām summām nemitīgi augot, nākotnē radīsies iespējas piešķirt studējošiem pilnas stipendijas. Bet atgriežoties brīvā Latvija, šādi uzkrāto kapitālu nodosim mūsu Universitātes atjaunošanai.

LSCS Stipendiju fonds tā rīcībā esošās summas piešķir neatkarīgi no tā, kādā zemē studē, bet gan no, kurienes pieprasījums pienāk un kam tas visvairāk vajadzīgs. Līdz šim ar Fonda palīdzību studē ap 200 latviešu studentu, beiguši 120. Stipendijas atmaksājuši līdz šim nepilni 50, ieskaitot studiju pārtraukušos.

Pēc LSCS rīcībā esošām ziņām sniedzam pārskatu par pašreiz trimdā aktīviem studējošiem dažādās zemēs. Skaitliski lielākais un materiāli nodrošinātākais atradās ASV, pie kam no studentu organizācijām ienākušās ziņas liecina, ka studējošiem aizvien piebiedrojas jauni studenti.

Pēc fakultātēm redzama sekojoša aina: agr. 5 (vīr.), arch. 27 (vīr.) 8 (siev), chem. 18 (vīr.) ,9 (siev); ing. 86 (vīr.) 3 (siev.), iur. 9 (vīr.), med. 23 (vīr.) 34 (siev.), med. dent. 17 (vīr.) 21 (siev.), oec. 7 (vīr.) rer. nat. 4 (vīr.), pharm. 12 (vīr.) 15 (siev.), phil. 5 (vīr.) 29 (siev.), theol. 6 (vēr.) 1 (siev.), biochem. 6 (vīr.), astr. 6 (vīr.), econ. 6 (vīr.), sociol. 3 (vīr.) 1 (siev.); kopā 265 (vīr.) un 141 (siev.). Beiguši 24 (vīr.) 5 (siev.).

Studējošie Kanadā: 50 vīriešu un 15 sievietes. Beiguši 14.

Pavisam brīvajā apsaulē studē tuvu pie 1000 latviešu studentu.

Ziedojumi piesūtāmi Stipendiju fonda kasierim — Mr. R. Dīnbergam, 34 Camden Str. Methuen, Mass, vai Stipendiju fonda pr-dim A. Mangulim, 79 Walnut Park Roxbury, Mass.

PĀRSKOLOŠNĀS KANADĀ

Women's College Hospital Toronto ik gadus notiek laboratorijas techniķu kursi sievietēm, kas ilgst 14 mēnešu. Šis laiks prasa nopietnu darbu un sūru dzīvi, jo pa kursa laiku bez teorētiskām lekcijām jāveic praktiskie darbi 8 st dienā bez atlīdzības. Nav arī iespējams citu darbu strādāt. Jāiztur teorētiskie un praktiskie pārbaudījumi mutvārdos un rakstos šādos priekšmetos: Histology, Serology, Biochemistry, Bachteriology, Haematology, Blood Bauk Technique.

Pa kreisi A. Dzene, pa labi J. Zalāne

Izturot pārbaudījumus, kursu beidzējas iegūst tiesību strādāt kā laboratoriju techniķes visās Kanadas provincēs un tiesību nēsāt emblēmu ar nosaukumu Canadian Society of Laborotory Technilogists".

Pēc kursa beigšanas var dabūt darbu ar apm. $150.— mēnesī sākuma algas, kas atkarājas no darba vietas.

Laborantu pieprasījums Kanadā ir liels.

Kursus ir beigušas vairākas latvietes, divas no tām pag. g. rudenī. Kursu beigušās A. Dzene un J. Zalāne paskaidro, ka ar darbu ir ļoti apmierinātas, darbs nav smags. bet interesants, lai gan mācībām ziedotais laiks nav bijis viegls, jo, bez atlīdzības strādājot, prasījis daudz pūļu.

Jautājot, kas pamudinājis abas centīgās tautietes kursus apmeklēt, viņas pasmaida: — Mazs ir to iceļotāju — sieviešu procents, kas pēc iebraukšanas Kanadā varētu izvēlēties kaut cik piemērotu darbu bez pārskološanās.

A. Dzene un J. Zalāne savā laikā beigušas L. U., pirmā agronomijas, bet otrā dabas zinātņu fakultātes, un ir stud. korp. „Aurora" filistres.

Godalga par mūzikas festivāla ģērboni

SACENSĪBA

Kanadas mūzikas festivālu federācija ir izsludinājusi sacensību ģērbonim un moto. Paredzēts uzvarētāju godalgot ar $100.—, ja abus uzdevumus veic viena un tā pati persona, pretējā gadījumā zīmējuma autors saņems $90.— un moto autoram izmaksās $10.— par labāko moto. Ģērbonim jābūt baltā un melnā techņikā un tanī jābūt vārdiem „Federation of Canadian Music Festivals". Zīmējumam idejas ziņā „jāaptveŗ visa Kanada". Moto nedrīkst pārsniegt četrus īsus vārdus angliski, franciski vai latīniski.

Sacensībā var piedalīties visi kanadieši, neatkarīgi no vecuma vai tautības, kā amatieri, tā profesionāli. Federācija patur sev tiesības grozīt kā zīmējumu, tā moto, neskaŗot atlīdzību sekmīgiem kandidātiem.

Pēdējā diena iesniegumiem sacensībai noteikt 1953. gada 15. aprīlis. Iesniegumi jāadresē: Federation of Canadian Music Festivals, Room 8, Heintzman Building, 195 Yonge St., Toronto, Ont.

ATMIŅAS PAR OPERU UZVEDUMIEM LATVIJĀ

Liekas, ka vecākā zināmā operu izrāde Latvijā ir Mocarta Burvju flautas uzvedums 1820. gadā Rīgā. Richards Vāgners bija operu diriģents, un diriģēja Mūses zālē Ķēniņa ielā, divas sezonas Rīgā (1837.—38. g.) un Latvijā komponēja divus pirmos cēlienus operai Rienci, dzīvodams Dzirnavu un Brīvības ielas stūrī. Atceros 8 g. v. Rīgas operā dzirdējis Ansīti un Grietiņu un vēlāk turpat Tanheizeru. Pirms Pirmā Pasaules kaŗa Rīgas pilsētas valde (vāciskā) subsidēja drāmu, opereti un operas, un dziedoņi saņēma augstas algas. Esmu jaunībā dzirdējis Undini Māmuļā 1907. g., ar D. Akmentiņu, I. Vēsmiņu, R. Valdšmitu, E. Laubertu, E. Elks-Elksnīti. P. Jurjāns ar saviem skolniekiem 1912. g. sāka mēģināt Jevgēņinu Oņeginu. P. Jurjāna Latviešu operas ļoti rosīgo darbību pārtrauca kaŗš. Bija iestudēti Oņegins, Dēmons, Karmena, Traviata, Mademoiselle Fifi, Dzīvību priekš cara, Rigoleto, Zemnieka gods, Pajaci. Vācu okupācijas laikā operas namā darbojās vācu opera (1917.—18.). Vasarā 1917. g. turpat uzstājās krievu opera, un A. Kaktiņš dziedāja Dēmonā, arī es tur piedalījos. Vēstures gaita strauji virzījās uz priekšu un advokāts A. Frīdenbergs Petrogradā 1918. g. vasarā mūs angažēja Rīgas operas trupai. Mēs tūlīt T. Reitera vadībā sākām iestudēt Skrejošo holandieti, Faustu, Traviatu. Pēc viena mēģinājuma 1918. g. 18. nov. nelaikis administrātors S. Erdmanis man iečukstēja ausī: „Ierodies vakarā uz Latvijas valsts proklamēšanas aktu." Sekoja boļševiku invāzija 1919. g. 3. janvārī, tā ilga līdz 1919. 22. maijam. Arī šajā 4 ar pus mēnešu laikā notika operu izrādes, un bija ļoti labi apmeklētas. Tomēr vislielākais bada posts valdīja Rīgā. Mūsu opernieku saimi ņēma savā paspārnē kapteinis Vecpuisis. Ar pagaidu valdības kuģa Sarātova, atgriešanos Rīgā 1919. g. vasarā K. Ulmaņa vadībā mūsu valsts sāka augt un plaukt — pa stundām! Valdība operai deva vārdu Nacionālā Opera. Liepājā — I Pasaules kaŗa okupācijas laikā uzcēla teātra ēku, un arī tur sāka vervēt operas trupu. Mūsu kollēģi: M. Vētra. A. Verners, G. Neimanis, H. Cink-Berzinska, N. Ulande-Šulce, V. Briede, A. Poriņš, T. Brilts tur vingrināja savus jaunos talantus. Tai pašā laikā [illegible]dojās konservātorija Rīgā, un [illegible]zikas skola, Liepājā, Jelgavā, Ventspilī, Daugavpilī, Cēsīs, Valmierā un c. Ap Nacionālo Operu pulcējās visi ievērojamākie mūziķi. Ļoti darbīgā diriģenta T. Reitera vadībā saorganizēja lielu orkestri, kori — kamēr solistu skaits bija Nac. Op. par mazu. Pavisam Nac. Operā uzvestas pāri par 90 operu dažādu komponistu darbi. Šo rindiņu rakstītājs uzstājies 86 operu uzvedumos. Mēģināts tika daudz nat katru dienu. Parsifalā mistērija pārvērta šo uzvedumu par svētku dienām un sagatavošanai mēs nodevāmies ar visu enerģiju šai izrādei. Visas ievērojamākās operas tika uzvestas pie mums Rīgā.

Liepājas operas dalībnieki bija spiesti strādāt arī maizes darbu, jo algas tur bija zemas. Daugavpilī konservātorija, arī uzveda operu izrādes, iztrūkstošos spēkus pieaicinādama no Rīgas. Kad atklāja jauno Vienības namu, tad turp brauca Rīgas operas personāls. Uz Jelgavu brauca Nacionālās Operas mākslinieki pilnā sastāvā. Liepājas opera brauca ar izrādēm uz Saldu, Kuldīgu, Aizputi, Ventspili, Cēsīm un Valmieru un arī uz Rīgu. Kad O. Žubītis aizgāja no Nac. Operas, tad viņš izveidoja Ceļojošo operu, un tās izrādes notika klavieru pavadījumā uz daudzām lauku skatuvēm. Nac. Operas darbība bija ļoti intensīva: vairāki diriģenti nāca un gāja. Neaizmirstamā atmiņā palika Emīla Kūpera persona pie pults. Viņš ienesa īsto mākslu Nacionālās Operas namā. E. Kūpera persona pacēla mākslinieciško līmeni uz augstākās pakāpes. Tagad jau pāri 70 g. vecs, viņš vada orkestri Sav. Valstīs. Tāpat P. J. Melnikova režija veidoja visus mūsu jaunos talantus uz Nacionālās Operas skatuves.

Vācu okupācijas laikā mēs pārstudējām Lohengrīnu, Holandieti, Tanheizeru un Fidelio oriģinālvalodā. **Operdzied. J. Niedra**

Marius Katiliškis

UZ RĪTA PUSI

STĀSTS

No lietuvju valodas tulkojis V. Skudra

VI

„Kur mēs jāsim, jauni puiši!..." — kāds iesāka dziesmu.

— Dāržinē uz siena panta, — lietišķi atbildējo otrs.

— Traka lieta, patiešām... Divi pudeles uz trim vīriem, ne tu cilvēks dzēris, ne nedzēris... Tikai mute otrā rītā kā... Ech!

Kristīne steidzīgi vāca kopā nepieciešamākās mantas. Tam viņa jau bija sagatavojusies tūliņ pēc tam, kad bija noskaidrojies šīs nakts plāns. Ar ceļiem piespiezdama, viņa cieši noseja nastu. Atsevišķā klēts nodalījumā jau bija nolikta visa pārējā līdzi ņemamā mantība. Uzvilka jauno kleitu. Pa rokai nolika mēteli un villaini, bet tad pēkšņi juta, ka kājas un rokas notirpa kā nedzīvas.

— Dieviņ, Dieviņ, — viņa bez skaņas čukstēja. Briesmīgo sirds dauzīšanos nebija iespējams nekādi apvaldīt. Tā dauzījās kā klabata, metalliski sausiem, izkaltēta koka klaudzieniem. Blāvs klēts lodziņa četrstūris kļuva aizvien tumšāks. Kuŗu katru brīdi to varēja pavisam aizēnot liela ēna.

Šeit bija pavadītas daudz ilgu pilnas naktis. Cik daudz viņai bija jāpārdzīvo, cik saspringdzināti jāklausās, kamēr visklusākā nakts stundā iedimējās soļi. Pirkstgalos pie durvīm stāvēdama, viņa daudzkārt bija drebējusi kā drudzī. Daudzkārt viņpus durvīm Kristīne bija dzirdējusi straujas, karstas elpas vilcienus un lūdzošus šņukstus. Tikai durvis bija starp tiem. Nē, nē. Koka aizbīdnis iestrēga vēl dziļāk! Viņa mēdza iemesties gultā, atmest rokas aiz galvas un vaļējām acīm skatīties tumsā.

Kristīne spēcīgām rokām saspieda krūtis. Likās, ka tās pārplēsīs pieburu kā čaulu plankumam nobrieduši kastaņu pumpuri. Likās, ka apģērbs kā spīles žņaudz viņas ķermeni, tas viscaur kutēja un sūrkstēja kā miežu akotu graudžams. Bija brīnums, kā tur, pie pirts... Viņas miesas baltums tam apžilbinās acis... Bet svešos ļaudis... Tikai šeit, klētiņā, paliks viņas gulta, uz palodas paliks krustiņš, viņas gars un nopūtas. Sapņu, ilgu un gaidu piesūkušās sienas. Bet smeldzīgās gaidas ir izgaidītas un jau šai pašā naktī būs aiznestas tālu prom, svešā malā...

Pēc brīža Kristīne jau bija aiz staļļiem, kur ļinu mārkā, starp kalmēm un ūdens mētrām mirka dažas zvaigznes. Kalmes un zvaigznes kustējās, kādā mārkā ielēca varde. Pār Gružes līču lankām cēlās palsa migla. Tālumā kāds vēlīņs kalps, pārcilājot zirgus, plāja koka mietiņu. Rietumu debesis kļuva zaļganas, bet vakara blāzma lēni vilkās uz ziemeļiem.

Kristīne savus saiņus iemeta rudzu laukā. Kad atnāks viņš — atliks tikai ar roku pamāt ardievas mīļajām mājām un tad tie abi divi aizsteigsies uz staciju, no kurienes tos vilciens aizvizinās prom.

Jūnija nakts kūpēja kā kvēpināmās zāles uz altāra. Rezēdas, irbeņāju ziedi un ērkšķrozītes, puķu tabaka un kāds sīku lapiņu staipēknis, ko sauca par mīļāko un kas salkani kā kanēlis smaržoja tikai naktīs. Zeme elpoja siltu nakts roku apskauta. Bet Kristīne gaidīja, ka atskanēs pērkoņa grāvieni un zibeņu rīkstes šautīs viņas miesu. Kā zagli un pagalam nelietīgu paklīdeni viņu noķers cilvēki.

Suņi bija modri. Vienu no viņiem Kristīne bija pārnesusi pavisam mazu, kopusi un dzirdījusi ar siltu pienu. Tagad viņa noglāstīja pinkaino spalvu.

— Tu paliksi sargāt mājas. Labs sunītis, labs... Sargā modri pret visādiem nekrietneļiem. Es eju prom... Kā gan lai šeit palieku, mātes neieredzēta? Es negribu dzīvot viena bez Elīza, bet māte gatava to vai gabalos saplosīt. Ja vien varētu, ūdens karotē noslīcinātu. Grib mani atdot Stočkum. Un atdotu, patiešām. Viņš, redzi, bagāts saimnieks. Tu jau viņu pazīsti. Arī tev viņš nepatīk, tāpēc, ka tu saproti, ka viņš man riebj. Tu viņam zobus salaistu stilbos, kad viņš te atbrauc, ja tikai ķēdi izdotos nocirst.

Bet tagad viss būs labi. Elīzs dabūja vietu Šauļos, tā ir liela pilsēta, kur vilcieni sabrauc no visām pasaules malām. Tur, redzi, ir tādas lielas darbnīcas, ko sauc par depo. Nu, un šonakti viņš atbrauks un aizvedīs arī mani uz turieni.

O, ja tu zinātu, cik man grūti atstāt šīs mājas! Tā paslepus aizbēgt... Kā kaķi asiem nagiem plosa krūtis... Varbūt es vairs nekad nepārcelšu kājas pār mūsu istabas slieksni. Varbūt, kā dievkociņš novītīšu svešā malā, starp svešiem ļaudīm. Bet mammai es nevaru nekādi izdarīt pa prātam. Viņa mani moka. Palaidniece — viņa uz manis saka. Bet es mīlu tikai Elīzu, un tur nekā nevar darīt. Tu taču to zini, ka neviens vēl nava vārstījis mana kambaŗa durvju. Kāpēc tad māte tā? Nu jau trīs gadi, kopš es tā dzīvoju. Eju, teku klupdama, krizdama, no agra rīta līdz nakts melnumam. Vērpu un audu, bet viņas sirds pret mani cieta kā kauls.

Žēl man būs tevis. Es nekad nebeigšu ilgoties pēc visa, kas te paliek. Es vairs nekā neapjēdzu. Zinu tikai, ka iešu pie tā, kas mani grib ne naudas, ne mantas dēļ. Kaut sirds vai pušu plīst. Tu taču mani saproti?...

Suns iesmilkstējās, pacēla purnu un ar asti kūla zāli. Kristīne streipuloja, kā atbalsta meklēdama, bet domas bija kā slimnieka murgi. Viņa taču nevienam pāri nenodarīs, neko nenozags. Saiņos sasietas bija tikai viņas pašas drēbes un veļa. Vai Elīzs nebija teicis: — „Es esmu nadzīgs meistars. Ko ņemu, to padarū. Bet tu būsi kundze. Dzīvosi, uzposusies, lielā pilsētā. Ēdīsi garšīgu kungu ēdienu un pa virču nebradāsi." Lai nu ar to kundzību būtu kā būdams, ja tikai varētu tāpat, cilvēcīgi iekārtoties...

No zvaigznēm smagiem piļieniem uz koku lapām lāsoja nakts. Spiedīgs klusums plūda no pašām visaugstākām debesīm. Nakts apskāva zemi platiem spārniem, kā putns savu ligzdu. Ritmiski elpodama, rudzu laukā grieza grieze. Uz lielceļa ierībējās rati. Kristīne paslēpās aiz ķiršu zariem. Suns draudīgi saslējās.

— Klusu! Nerej...

Pēkšņi acu priekšā izslējās tumšs cilvēka stāvs.

— Tev jau laikam apnika gaidīt. Tik daudz visādu darīšanu, ka taisni vai jāpārplēšas. Nu, ko vecene, neko?

— Neko... — viņa nespēja izvilkt roku no kalēja cietās kā knaibles delnas un, kā grēku piedošanas gaidīdama, vainīgi skatījās uz augšu tumšajā Elīza sejā.

...— Tas labi. Tu sagatavojusies? — viņš saspieda meitenes plecu un pievilka sev klāt. — Varēsim doties ceļā?

Viņa stāvēja kā stāvējusi. Maza un smalka saguma kalēja stiprajās rokās. Ar straujų galvas kustību viņš atmeta uz pieres nokārušos matus.

— Nu, kas tad tev? Vai nu mēs uz Ameriku, vai... Saņemies, Krist.

— Nedusmojies, es nevaru citādi... Ko es daru... ko es daru...

Meitenes pleci raustījās raudās.

— Es taču teicu, ne jau aiz tālajām jūrām. Eče, kur bēda. Ech... Nu, diezgan. Nav vairs laika kavēties.

Kalējs viņu neprata citādi mierināt. Noglāstīja matus ar cietu un melnu sakārnim līdzīgu roku.

Kristīne pastiepās uz pirkstgaliem un apmeta rokas ap puiša kaklu. Viņa vēlējās noliekt zemāk muskuļaino sprandu, jo tas bija tik augstu, ka nebija saskatāmas ne viņa acis, ne domas. Pie raupjās kalēja sejas viņa piespieda savu mitro vaigu, pēc tam atkal ar savu skatu mēģināja ieurbties tumšajās acīs. Viņu smacēja asaras un viņas vārdos skanēja tas, no kā kalējam bija bail:

— Vai tu tiešām mani mīli? Tu taču neatstāsi mani vienu kā bārenīti? Tu mans, vienīgais... Atbildi! Kāpēc tu klusē? Ko tu baidies?... Ja tu zinātu, kā man sāp sirds, es nezinu...

— Vai nu bez mīlēšanas? Tad nu arī atradusi, par ko runāt... Es taču jau sen sacīju. Nu, tikai nesāc pinkšķēt. Mums jāpasteidzas. Kur tavas mantas? Pajūgs palika uz lielceļa, pie Petrīļa krūmiem. Aizvedīs uz staciju. Vai mēslus izveda?

(Turpinājums sekos).

Olģerts Liepiņš

TIESĪBAS VIENAI VAI VAIRĀKĀM ORGANIZĀCIJĀM

„NEKOORDINĒTIE ZIEDOJUMU VĀKŠANAS PLŪDI"

ALAs priekšsēdis prof. J. Lejiņš saņēmis mandātu Vašingtonas Latviešu Biedrības sapulcē, nākamā ALAs kongresā aprīlī Grand Rapidos rūpēties, lai tiktu pārtraukti „nemitīgie un nekoordinētie ziedojumu vākšanas plūdi," jo „šis nemitīgais spiediens ziedot šādiem vai tādiem mērķiem... atsaucas nelabvēlīgi arī uz ALAs stāvokli." Lai gan tas laikrakstu atreferējumā nav skaidri pateikts, noprotams, ka ALA grib iekarot sev tādu poziciju, lai nākotnē ziedojumus sabiedriskiem mērķiem varētu pieņemt un sadalīt vienīgi viņa.

Tā kā arī tās organizācijas, kurās es esmu biedrs, Daugavas Vanagi un Latviešu Preses Biedrība, arī vāc un aizplūdina tālāk ziedojumus, tad jūtos mudināts šai jautājumā izteikties.

ALAs taktika, ko bija radījis pats prof. Lejiņš, līdz šim bija tāda, ka „tās uzdevums ir koordinēt un nevis pārņemt darbību, ko jau sekmīgi veic atsevišķas organizācijas un draudzes." Uz priekšu ALA, acīm redzot, grib šo taktiku pagriezt par 1.80 gradiem.

Vai tas būs pareizi? Tiešām, daudzas biedrības un organizācijas līdz šim ir strādājušas palīdzības darbu, pie tam tādu, kas veicams tikai simtiem čaklu roku. Sabiedrība ar šā darba sekmēm ir bijusi apmierināta. Piemēram, nav un nevar būt labākas par Latviju cietušo un kritušo varoņu un viņu ģimeņu aprūpi, kā to veic Daugavas Vanagi. Tie bauda uzticību un katrs labprāt savu ārtavu nodod biedrībai, kuras darbošanos viņš pazīst.

Kā tad ALA gribētu veikt šo ļoti plašo aprūpi „pati"? Viņai vajadzētu pieņemt simtu simtiem jaunu darbinieku, kas būtu neiespējami, vai arī uzticēt darbu biedrībām, kam tagad izsūtītas ALAs ziedojumu listes, tātad, tiem pašiem cilvēkiem, kas strādā tagad. Arī rezultāts, liekas, būtu nākotnē tas pats, kas tagad, ar to starpību, ka ALA uzstātos kā visu saziedoto summu sadalītāja un izlietotāja. Pašreiz latviešiem nav savas valsts un administratīvas varas; varu dod sabiedriskie līdzekļi dalītāju rokās; pēc šīs varas cenšas ALA, viņai ar līdzšinējo lomu nepietiek.

Pati ALA tieši tagad lūdz ziedojumus savam Kultūras fondam; atsaucība neesot pietiekami dzīva, tādēļ ALA dusmojas uz citām organizācijām, kas esot samaitājušas ziedojumu „tirgu," jo vācot līdzekļus „cauru gadu."

Vai šie pārmetumi tiešām dibināti? Invalidi grib ēst un ārstēties visu gadu; cauru gadu grib dzīvot arī Pēteris Ērmanis, mūsu pašreiz vienīgais ievērojamākais bibliografs, kam ciešamus uzturu un darba apstākļus nodrošina Latviešu Preses Biedrības fonds.

Mēs neskaustu arī, ja ALAi veiktos ar ziedojumu kollektēšanu. Gan zinu, ka piem. no Bostonas ALA ir saņēmusi atpakaļ vismaz 3 baltas ziedojumu listes. **Ja tas tā** noticis, tad vainojama pati ALA, kuras pagājušā gada darbībā ir bijis daudz kas kritizējams, kas mazinājis sabiedrības uzticību tai.

It īpaši tas attiecas uz kultūras lauku, kur ALAi trūcis radošas fantazijas. Dažu godalgu piešķiršana ir vienīgais, ko paveicis Kultūras fonds. Kad Latviešu Preses Biedrība pag. gadā aizrakstīja ALAi ierosinājumu, uzaicināt latviešu grāmatu izdevējus ziedot zināmu skaitu eksemplāru jauniznākošo grāmatu, lai varētu tās sadalīt Amerikas lielajām bibliotēkām, kas tagad saņem no Latvijas komūnistu literātūru — ALAs kultūras biroja vadītājs E. Freivalds atbildēja, ka šādai vajadzībai ALAi trūkstot naudas.

Bet naudas pietiek Kultūras fondam sacensību (par kantāti, monografiju) izsludināšanai, kas, protams, arī ir laba lieta.

Vērojot ALAs personāla politiku, redzam, ka tā uztur sakarus gandrīz tikai ar Ņujorkā dzīvojošiem kultūras darbiniekiem, pārējos Amerikas latviešus parasti aizmirstot un atstājot ēnā.

ALAs Kultūras fonda stipendiju sadalījums studentiem pēdējā laikā radījis asu nemieru sabiedrībā, kas runā par partejiskumu un „onkuļu būšanu."

Tie ir cēloņi, kādēļ tautas atsaucība ALAs aicinājumiem kļust mērena. ALAi vajag uzlabot pašai savu darbu nevis centsties „žņaugt" pārējo org. līdzšinējo kompetenci un tiesības, tad arī viņas panākumi neizpaliks. Mēs tak laikam dzīvojam brīvās valstīs, kur nevienam nav izdota licence uz labdarības monopolu!

KNUTS LESIŅŠ

ŅUJORKAS STUDENTU VIESIS

Apmeties „elles keķī" (Hell's Kitchen) pie Times Square, vienā no Manhetēnes latviešu mākslas un rakstu ļaužu perēkļiem, rakstnieks Knuts Lesiņš kā Ņujorkas Latviešu Studentu B-bas viesis pavadīja Ņujorkā nedēļu, kurā, pēc paša rakstnieka vārdiem, gandrīz pilnīgi atradinājies no miega, vadīts no mūzeja uz mūzeju, uz izstādēm, koncertiem, operu, bet atlikušām stundām aizritot vecu un jaunu draugu un cienītāju pulkā.

Knuta Lesiņa pēcpusdienā svētdien, 22. februārī, Mocarta zāle bija pilna klausītāju, — par spīti tam, ka sestdien bija noticis dzejnieču vakars — arī pilnā zālē. Pēc Studentu biedrības pr-ka Friča Bērziņa ievadvārdiem kritiķis Vitauts Kalve rūpīgi nostrādātā un viņam raksturīgu atklājumu bagātā apcerē iezīmēja rakstnieku par īstu vidzemnieku (kaut gan L. dzīvojis un bērnību pavadījis ārpus Latvijas), tiešu vācu romantiķu — Hofmaņa — pēcnieku un tāpēc sākotnēji svešnieku mūsu tā laika literātūrā (kaut gan pats autors sekojošajā atmiņu tēlojumā Gadi un sejas teicās savas pirmās noveles rakstījis Hamsuna ietekmē) un izteiktu šopenhauerieti pasaules skatījumā, uzrādīdams turkāt vai vārdu pa vārdam sakritīgas rindas Šopenhauera un Lesiņa darbos), šķiet, par pārsteigumu L. Vēl mūsu rakstnieka gara tuviniekos apcerētājs minēja Uaildu un no latviešiem — Lesiņa tālākajā attīstībā — Poruku, Ezeriņu un Blaumani. Beigās izsvērti un iejūtīgi Kalve raksturoja Knuta Lesiņa pozitīvismu — kā noapaloto pasaules redzēšanu, aistetisku, bet reizē ētiski tīru un sirds siltuma un smeldzes apņemtu gremdēšanos tikai nojautām tveramajā lietu un dvēseļu noslēpumā, meklējot šīs pasaules mākslinieciskо piepildījumu, bet reizē apliecinot samierināšanos ar tās mūžīgo kārtību.

Viesis atturīgā priekšnesumā sākumā sniedza savu atturīgo liriku — „vējā pavēries logs", „durvis pusvirus" un „sapni sapnī." Bez jau pieminētā atmiņu tēlojuma „Gadi un sejas," kur salīdzinājumā ar Vācijā dzirdēto ievērpts un pievērpts šis tas jauns — gan no Latvijas laikiem, gan tagad Amerikā vērotā, Lesiņš nolasīja tēlojumu Latviešu nams no nule aizsāktās tēlojumu virknes Bagāti nabagi. Apceļodams latviešu nometnes no viena Amerikas krasta līdz otram, rakstnieks ar savu humorista un tai pašā laikā nopietni vērīgo skatu uzkrāj bagātīgu vielu aktuālam darbam, kad klausītājos, tātad vairāk vai mazāk tiešos prototipos, nodrošināta visdzīvākā atsaucība. Tādas netrūka arī šai pēcpusdienā. Paliek vēl vēlēšanās, kaut rakstnieka apstākļi reiz iegrozītos tā, ka viņš varētu piesēsties pie sava jau labu laiku iecerētā romāna. Pilnas zāles un mazliet devīgākas rokas Lesiņa pašreizējā ceļojumu virknē būtu viens no veidiem, kā rakstniekam palīdzēt pie šīs iespējas tikt.

G. S.

LATVJU RAKSTNIEKU DARBI ANGĻU VALODĀ

Peregrine Press, Sanfranciskā, izdevusi angļu tulkojumā lietuviešu rakstnieka D. Milašus 14 poēmas. Grāmata ir ļoti grezna un tā maksā 15.00 dol.

Milašus bija lietuviešu diplomāts Parīzē un mira tur 1939. gadā. M. bija pavadījis ilgus gadus Francijā un kļuvis par ievērojamu franču rakstnieku. Lai gan M. rakstīja savus darbus franču valodā, viņš līdz pat savai nāvei palika karsts Lietuvas patriots.

Mirdza Kronleja

REDZĒJUMS

Ak, jau ilgi, ilgi
Kalns uz krūtīm dus,
Visas straumes susē,
Visi vēji klus.

Raugos tālu, tālu,
Kur vien sniedzas acs,
Mēmais stingums apkārt
Vēl arvien tas pats.

Slīdu tumsā dziļā
Pārdzimt, atmosties;
Daudzi nāks pēc manis,
Un tie mājup ies.

Mājup, uz to zemi,
Sirds kur palikt alks,
Galsi, dvēšļu pilni,
Dzīviem pāri šalks,

Dzejnieču vakars Ņujorkā

Kultūras dienu ietvaros 21. febr. Ņujorkas latviešu draudzes namā notika dzejnieču vakars, kuru rīkoja latviešu akadēmisko sieviešu klubs. Savas dzejas lasīja Valda Moora, Rūta Skujiņa, Elza Ķezbere, Karola Dāle, Zenta Liepa un Rita Gāle. Slimības dēļ nebija ieradusies Herta Krauja.

Vakaru ar literāru apceri ievadīja J. Kadilis. Viņš aizrādīja, ka tā ir dabiska parādība, ka lirikā pārsvars ir sievietēm, kā kvantitātīvi, tā kvalitātīvi. Lirikas galvenais vadmotīvs visos laikos ir bijis mīlestība. Ar mīlestību cieši saistīts dzīvības motīvs. Sieviete kā dzīvības radītāja ir vairāk aicināta šinī sakarā izteikties. Mīlestība ir temats, kam nav nekā kopēja ar materiālām vērtībām, un tādēļ ir labi dzirdēt kaut ko tādu mūsu materiālisma laikmetā. Šī vakara dzejnieces visas pieskaitāmas romantiķēm.

Pieturoties pie Kadiļa raksturojumiem, kuros netrūka asprātības, par atsevišķām dzejniecēm varētu teikt sekojošo:

Valda Mora — ārēji mierīga, ar iekšēju temperamentu. Viņas dzejā laika tecējumā arvien vairāk izmanāma smeldze. Iespaidīgas bija viņas dzejas, kurās tā uzstājās kā 20. gadsimta soģe.

Rūta Skujiņa — aktīva dabā, mīl dzīvi, tomēr viņas dzejā izpaužas arī skumjas.

Elza Ķezbere — pēc savas dabas ļoti sievišķīga. Viņas dzejas sevišķi iemīlējuši komponisti.

Karolā Dālē iemīt divas dvēseles — zinātnieces un dzejnieces. Viņa ir publicējusi vairākus darbus jurisprudencē un izdevusi arī dzeju krājumus. Viņas dzejā nomanāma skaidra līnija, stingra uzbūve, prāta vadība.

Zenta Liepa — meitene ar zeltaino matu cirtām, reti smejas, viņas ideāls — bikla laime. Viņa nolasīja savas vēl nepublicētās dzejas.

Rita Gāle — jaukais bērns, mācēja pasniegt savas dzejas ar šarmu.

Vakaru kuplināja dziedātāja Ksenija Brante, pavadot F. Jarošijam, un pianiste A. Dzirkale—Cenne. Telpas bija pārpildītas, netrūka arī jaunatnes. Sarīkojums deva labu atlikumu Kultūras fondam.

DIVU MĀKSLINIEKU NEATLAIDĪBA UN SPARS

Intervija ar baletdejotāju E. Ošiņu—Bērziņu.

OŠIŅAS—BĒRZIŅAS BALETSKOLA TORONTO. — VIŅAS PANĀKUMI BRĪVAJĀ LATVIJĀ UN ĀRZEMĒS. — GLEZNOTĀJS KĀRLIS BĒRZIŅŠ IECIENĪTS EATON FIRMAS DEKORATORS

Jau neskaitāmas reizes man nācies virināt Toronto Sv. Andreja baznīcas durvis, lai sastaptu kādu no mūsu māksliniekiem, vai lai ieskatītos mūsu jaunatnes darbā — gan skolā, gan arī mākslā.

Tā arī šoreiz, pievakarē ieejot baznīcas sarīkojumu zālē, no kādas blakus istabas skan pazīstamas mūzikas skaņas un kāda balss vienmērīgi atkārto: viens, divi, trīs...

Pārliecinās, ka esmu pareizā vietā, lēnām mēģinu ieskatīties gaišajā istabā. Kāds pulciņš meitenīšu baltos tērpos nostājušās rindiņā pie sienas piestiprinātām stangām mēģina klasiskā baleta pamatsoļus.

Var redzēt, ka pārāk viegli tas nav, jo meitenīšu sasārtušās sejiņas un straujā elpa liecina par stipru piepūli.

Skolotāja nepārtraukti skaita visādus franču vārdus, un it kā tiem būtu kāda maģiska vara — meitenīšu kājiņas un rociņas veido dažādas figūras un žestus.

Skolotāja nepietiek ar dažādo vārdu skaitīšanu, tā apstaigā katru skolnieci, paceļ rociņu vai kājiņu augstāk, pārveido izdarīto kustību, lai tā izskatītos acij patīkamāka un, galvenais, lai tā saskanētu ar visiem baleta priekšrakstiem.

Iepazīstoties noskaidrojas, ka skolotāja ir mūsu Nacionālās Operas baleta skolas paidagoģe Erna Ošiņa—Bērziņa. Mani iepazīstina ar jauniņajām balerīnām; tās ir: Maiga Egle, Vija Kačerovska, Vita Kristapsone, Māra Avotiņa un Māra Šnitke.

Arī nenogurstošā klavieru spēlētāja Ingeborga Birne kādu brītiņu var nolaist acis no nošu rakstiem.

Visai grupiņai ir pārsteigums un prieks, ka viņu apciemojis laikraksta pārstāvis un vēlas pastāstīt pārējiem tautiešiem par viņu darbu. Viņas jau strādā ilgāku laiku.

Pārrunās noskaidrojās, ka šī grupiņa ir t. s. vidējā grupa. Bez tam vēl pastāv iesācēju—bērnu grupa un vecākā grupa. Pēdējā grupā jau tiek sagatavoti dejotāji profesionālajām gaitām.

Kā pirmā patstāvīgas gaitas Kanadas nacionālajā baletā uzsākusi Ošiņas—Bērziņas pagājušā gada audzēkne Mimi Labrence, par kuru Nacionālā Baleta vadītāja Celia Franka izteikusies ļoti atzinīgi. To stāstot, audzinātājas acis ir prieka pilnas, jo labākā un lielākā alga ir audzēkņu panākumi.

Skolotāja ir lepna uz saviem pārējām skolniecēm, jo gada laikā pilnīgi no iesācējām ir izveidojušās skolnieces, kas jau pāris reizes parādījušās savu māku divos sarīkojumos — Sv. Andreja baznīcas eglītes vakarā un TLB rīkotajā baleta rītā.

Jautāju par Ošiņas—Bērziņas nākotnes nodomiem, jo dažam labam liekas nesaprotami, kādēļ šeit trimdā jaunatne jāiepazīstina ar baleta mākslu. Atbilde ir vienkārša, bet tiešības pilna. Pirmkārt, mana sirds pieder baletam. Otrkārt, klusībā loloju cerību radīt mazu patstāvīgu latviešu baletu, un pavērt skolniecēm ceļu uz lielākām baleta trupām. Treškārt — balets un tā mācīšanās, kaut arī nebūtu nodoms pievērsties skatuvei, piešķir katram cilvēkam, bet it sevišķi sievietei, šarmu, kustību eleganci un zināmā mērā attīsta ātru un nekļūdīgu domāšanu un reaģēšanas spējas.

Jau sākumā, noskatoties skolnieces, ievēroju, ka kājās ir melnas baleta kurpes, bet nav tik labi pazīstamās pirkstgalu baleta kurpes. Šeit Ošiņai—Bērziņai ir garāks paskaidrojums.

Būdama dalībniece Kanadas deju skolotāju apvienībā, viņa stāsta, ka pašlaik Ziemeļamerikas kontinentā notiekot akcija pret baleta skolotājiem, kas atļaujot bērniem „dejot uz pirkstgaliem", pirms desmit gadu vecuma sasniegšanas. Vecākiem par desmit gadiem atļaujama pirkstgalu deja tikai pēc stingra iepriekšēja sagatavošanās treniņa.

Ošiņa—Bērziņa piebilst, ka arī mūsu Nacionālās Operas baletaskolā, kurā viņa par paidagoģi darbojās astoņi gadi, bijuši stingri noteikumi par pirkstgalu deju mācīšanu.

Turpināt interviju mani aicina apciemot mākslinieci viņas mājā.

Nākošā dienā mākslinieces mājā High Park klusumā Ošiņa—Bērziņa pastāsta savas skatuves gaitas, kuras viņu apvedušas apkārt visai pasaulei.

Savas dejotājas gaitas Ošiņa—Bērziņa iesākusi Latvijas Nacionā Operā. Sergejeva vadībā mūsu māksliniece iepazīstas ar baleta mākslu un drīz izvirzās pārējo audzēkņu un dejotāju priekšgalā. Nostrādājušai vairākus gadus operā, Ošiņai—Bērziņai laimējās nokļūt visu mākslu centrā — Parīzē. Tur Ošiņa cītīgi nododas studijām pie slavenās pirmā balerīnas Preobraženskas, paralēli dejojot operā.

Seko Romas operas uzaicinājums. Tur Ošiņa baletmeistares Sedovas vadībā izvirzās par vienu no galvenajām solo dejotājām. Tā jaunā māksliniece ar labiem panākumiem uzstājās daudz galvenajās lomās dažādos klasiskā baleta uzvedumos.

Izbeidzoties līgumam, Ošiņa saistās Itāliešu operas baleta trupā, kas gatavojas ceļojumam uz Dienvidameriku. Ar šo trupu viņa apceļo visu Dienvidameriku, dejojot neskaitāmos iestudējumos. Viņas partneris daudzām dejām bija slavenais baleta premjērs Vilzaks.

Itāliešu trupai atgriežoties Eiropā, Ošiņa vēl paliek Dienvidamerikā un iesaistās kā klasiskā baleta soliste pasaulslavenā Smirnovas un Romanovas trupā. Ar šo trupu viņas ceļš ved pa dažādām pilsētu skatuvēm visplašākā Dienvidamerikā valstīm un atmiņā Ošiņa atceras skaistas pilsētas, kā — Riodežaneiro, Montevideo, Lima, Buenosaires u. c.

Atceļā uz Latviju viņa vēl paliek kādu laiku Spānijā, kur Barsellonā pie slavenās spāņu dejotājas Karmenas De Toledo studē spāņu dejas, paralēli uzstājās kā soliste klasiskā baletā.

Turpinot ceļu uz mājas pusi, viņai ir vēl apstāšanās — Nicas operā. Francijā Ošiņa tiek angažēta kā solo balerīna.

Ar bagātu pieredzi un zināšanu krājumu no visas plašās pasaules Ošiņa beidzot atgriežas Latvijā, kur tūlīt tiek angažēta operas baletskolā par skolotāju. Sadarbojoties ar mūsu teicamākiem baleta meistariem Plūci, Leimani, Leščevski u. c., caur viņas rokām iziet un izaug daudzi mūsu jaunās paaudzes pazīstamie dejotāji.

Astoņi gadi paiet darbā, audzinot jaunā baleta audzi, un šis darbs turpinās līdz pat pēdējām Latvijas dienām, kad Ošiņa uzsāka, kā daudzi citi smagās trimdas gaitas.

Vācijā Ošiņa redzama Detmoldās operā kā baletmeistare un baletstudijas vadītāja, kā arī kā choreografe pie RAF.

No Vācijas Ošiņas ceļš ved uz Angliju, kur uzstājas vairākos angļu sarīkojumos, gūstot plašu atsaucību.

Nu jau pagājis vairāk kā gads, kopš Ošiņa—Bērziņa atvēra savu baleta studiju Toronto.

Ošiņas—Bērziņas audzēknes var būt drošas, ka viss jaunākais baleta mākslā būs arī redzams un manāms baletstudijā, jo māksliniece centīgi seko laika garam.

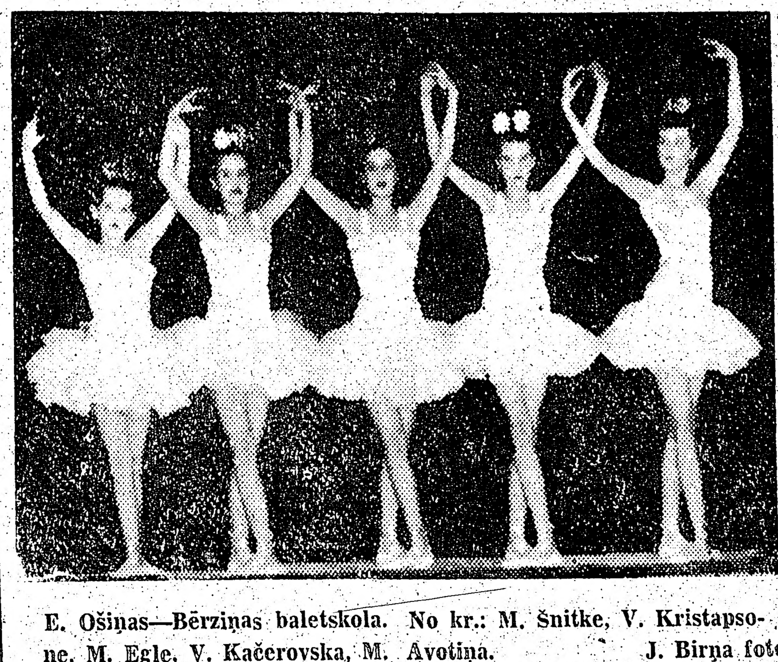

E. Ošiņas—Bērziņas baletskola. No kr.: M. Šnitke, V. Kristapsone, M. Egle, V. Kačerovska, M. Avotiņa. J. Birņa foto

GLEZNOTĀJS K. BĒRZIŅŠ

Runājot par mākslinieci, nedrīkstam aizmirst viņas dzīves biedru gleznotāju Kārli Bērziņu. Klusībā strādājot, viņš ieguvis plašu pazīšanos un atsaucību kanadiešu sabiedrībā.

Interesanti atzīmēt, ka Anglijas policijas koledžas krūšu nozīme ir K. Bērziņa darbs un šis nozīmes mets, pirms pieņemšanas, bija apstiprināšanai pie Anglijas karaļa.

Tāpat daudzi simti latviešu Toronto un Montreālā noskatījās Eaton Ziemsvētku vecīša parādi. Lai-

(Nobeigums 8. lpp.).

PĀVILS KLĀNS

ROMĀNS - REPORTĀŽA

44. turpinājums

Dr. Sabile saņēma viņu ar laipnu, bet visai oficiālu smaidu. Viņš bija ļoti aizņemts un darbīgs, un leģionārs Zilgme juta, ka viņš patiesi šim vīram nenozīmē neko vairāk kā vienīgi leģionāru. Pēkšņi viņa priekšā bija ne tikai kapteinis un ārsts, bet arī tas aukstais, drusku iedomīgais un tomēr augstprātībā nenotveramais inteliģents, kas ar uzacu pacelšanu, ar niecīgu ieklepošanos prata radīt distanci. Un reizē iedurt ar smalku adatu visjūtīgākajā vietā cilvēkam, kas nav no viņa kārtas. Zilgmes atmiņā pazibēja aina no vilciena — kapteinis Dr. Sabile sēdēja starp ievainotajiem un lasīja laikrakstu.

Nē, viņa nāciens bija gluži veltīgs: Mikus Peniķis tikai vienu nakti bija pavadījis šai slimnīcā.

„Viņš taču bija civīlists," teica Sabile. „Demobilizēts. Viņu pārveda uz Ventspili."

„Uz Ventspili?" Zilgme vīlies paskatījās gar ārsta galvu gaiteņa puskrēslā.

„Tā viņš vēlējās. Šeit viņam neesot ne viena tuvinieka. Labi, ka viņa stāvoklis nebija pārāk nopietns un kā izdevās noorganizēt transportu. Vai jūs dosities turp?"

Zilgme sakniebа lūpas. Viņā kaut kas sacēlās pret šo laipno cilvēku.

Dr. Sabile it kā ar aizdomām, it kā ar interesi vērīgi ielūkojās Zilgmes sejā.

Leģionārs strupi papurināja galvu.

„Bet taču arī ne uz savu vienību?" ārsts turpināja pētīt, Zilgmes pašausto uzvalku noskatīdams. Leģionārs vēlreiz papurināja galvu.

Dr. Sabiles seja noskaidrojās.

„Tātad?" viņš nozīmīgi pacēla balsi un drusku pasmaidīja — tas bija gandrīz labsirdīgs, pat vēlīgs smaids.

„Jā," Zilgme vilcinādamies atteica. „Jūs uzminējāt. Es došos pāri."

„O," ārsts savilka uzacis. Mirkli viņš klusēja, galvu nedaudz atgāzis.

„Tad neaizmirstiet pienākt, kad esat atpakaļ." Viņš sacīja zemā, samtainā balsī un gausi sniedza Zilgmem roku. „Leitnants Peniķis lūdza mani palikt ar jums kontaktā. Jo nav jau zināms, kur mēs katrs aizklīstam. Protams, ja viņš pats būs šeit... tad tas atkritīs."

Viņš brīdi paturēja leģionāra roku savējā un noskatījās uz viņu kā uz labu skrējēju zirgu, kā uz fainomenu, kas pats neapzinās savа snieguma lieliskumu. Zilgmem šis skatiens nepatika — tas atgādināja kaut ko no skolas laikiem, kad klases audzinātājs uzslavēja viņu par labu domrakstu.

„Labi," viņš vienkārši atteica.

Un tas bija viss. Sarūgtināts, vīlies un nervozs viņš izmetās pa slimnīcas durvīm. Ārā gaiss darīja labu. Šis karbols!

Nezin kādam spējam impulsam klausīdams, Kūrmājas prospektā viņš devās pāri ielai un iegriezās Tautas Palīdzības mītnē, kur vajadzēja būt sastopamam arī leģiona ģenerālinspektoram.

Te bija pilns ļaužu. Tie nāca un gāja, pilni bēdu un trauksmes, un no visu sejām vīdēja saspīlētas gaidas, kas telpā likās sabiezējam līdz tādai pakāpei, ka varbūt kādā stūrī atskanējuši šņuksti būtu spējuši izvilināt tikpat daudz protestu un apsaukšanas vārdu, kā līdzjūtības asaru. Visapkārt ap plašo vestibilu jozās plats koka balkons, pār kuru kārstījās nogurušu gaidītāju un ziņkāru laika sitēju galvas. Halle bija piesmēķēta līdz grīdai, šai blāvi zilajā dūmakā šad tad ielauzās pa gaišam staram, kad kaut kur augšā atvērās biroju durvis un ierēdņi ar aktīm un sarakstiem steidzās šurp un turp.

Zilgme izspiedās cauri drūzmai un kāpa augšup. Brīdi viņš līdzīgi citiem stāvēja, atspiedies pret barjēru, un pīpēja. Kad cigarete bija izdegusi, viņš zināja, aiz kurām durvīm ir ģenerālis. Spēji izšķīries, viņš gāja iekšā, it kā piederētu pie šī nama darbiniekiem, izlikās nedzirdam adjutanta pārsteigto jautājumu: „Kur jūs?" — un, iekām tas paspēja viņu aizturēt, atradās leģiona inspektora telpā. Kad viņš apstājās, adjutants gandrīz uzgrūdās viņam virsū, gribēdams no muguras aizkavēt.

Sirmais un druknais vīrs, kas tagad pacēla galvu no papīriem, likās vairāk saguris un vecāks, nekā viņu rādīja attēli pēdējos karavīru izdevumos. Zilgme stādījās priekšā, un ģenerālis ar izbrīnu nolūkojās viņa civīlistа drēbēs, kas tik slikti piederējās viņa militārajai stājai un ziņojuma spalgajam tonim. Adjutants atļāvās paspert dažus soļus uz priekšu, lai ielūkotos Zilgmes sejā.

„Ģenerāļa kungam Mikus Peniķa liktenis jau zināms," sacīja leģionārs. Ģenerālis saskatījās ar adjutantu.

„Un proti?" viņš piecēlās no savas vietas.

„Ka viņš tika ievainots uz Brakes. Cik man zināms, visi ievainotie vēl tajā pašā naktī un otrā rītā nogādāti malā."

Adjutants dziļi ievilka, it kā gribētu klepot. Ģenerālis palūkojās uz savu roku pirkstgaliem.

„Kādēļ jūs ar savu ziņojumu nākat tik vēlu?" viņš, pavisam īsu mirkli klusējis, jautāja.

„Es dziedināju ievainojuma sekas. Bez tam es pielaidu, ka par šo gadījumu būsit jau informēti."

„Vai bez jums un Peniķa uz Brakes atradās vēl kādi latvieši?"

„Doktors Sabile."

„Piezvaniet uz kara slimnīcu."

Adjutants devās pie telefona. Zilgme gribēja aizturēt viņu, lai pateiktu, ka Mikus Peniķa tur nav. Bet šai mirklī ģenerālis mazliet nervozi jautāja:

„Vai jums vēl kas sakāms?"

Zilgme saslējās. Vienu īsu mirkli viņam likās, ka būtu prātīgi izstāstīt ne tikai Mikus uzticēšanos, bet atklāt arī savu nodomu. Šis sirmais, plecīgais vīrs, kas stāvēja viņam pretim drusku piemiegtām acīm un sakniebtām lūpām, modināja paļāvību. Varbūt tā bija ģenerāļa acīm redzamā steiga, kas Zilgmi aizkavēja. Viņa skatiens krita pa logu uz aleju, kur spirgtā vējā liepas nirbināja savus smalkos, kailos zarus. Visa šī pilsēta likās saspīlēta drudža pilna. Zilgme uzreiz neatrada īstos vārdus. Un varbūt tomēr būs labāk, ja Mikus vismaz par sevi runās pats?

„Nebūt nē," viņš sacīja pusbalsī.

„Paldies," ģenerālis sniedza viņam roku. Šai brīdī atgriezās adjutants.

„Aparāts aizņemts," viņš lietišķi teica.

Dažas sekundes aizskrēja, visiem trim dīvaini klusējot. Tad Zilgme sasita papēžus, pagriezās un aizvēra aiz sevis kabineta durvis. Viņš vairs neredzēja mēmos skatienus, kādiem izmainījās abi palicēji.

*

Tā bija gandrīz letarģija, kas tagad pārņēma viņa jutekļus un prātu. Viņš neatgriezās tūliņ mājās, bet ilgi staigāja gar jūru. Taču tas bija arī atvieglojums, šī apziņa, ka izšķiršanās notikusi un ka citādi nemaz nav iespējams. Un tomēr no tās nebija nekāda prieka. Tas, kas viņu visvairāk nodarbināja šai dīvainajā jūtoņā, bija vientulība. Viņam likās dīvaini, ka kāds var tik mierīgi pasacīt: un neaizmirstiet pienākt, kad esat atpakaļ. Tik vien? Vai tik vien viņa lielā apņemšanās, viņa ārkārtīgais uzdevums bija vērts? It kā runa būtu par pastaigu Kūrmājas prospektā, it kā cilvēks, kas uzņemas pārkāpt elles slieksni, pats nenozīmē itin neko. Zilgmem bija tā, it kā viņš stāvētu milzīgas, stāvas sienas priekšā, bet aiz muguras ir tuksnesis.

Bet tas nebija ne protests, ne saslieśanās, ne pārmetums. Tās bija drīzāk iedomas, kas nāk un iet, likdamas sevi zināt tikai uz to brīdi, kamēr prātā nerodas nekas cits.

Tad viņš atcerējās Brakes krēslaino kajīti un Mikus skopo, saraustīto stāstu par dīvaino cilvēku Rīgā, par Berlīni un Zviedriju, visu šo fantastisko, pārdrošo un gandrīz bērnišķo iedomu, no kuras sagaidīja tik daudz. Cik daudz? Nu, principā tas bija gandrīz tas pats, kas visas šīs cerības uz 1919. gada atkārtošanos, visa šī ārkārtīgā piepūle milzīgā pārspēka priekšā — tās pamatā taču bija kāda fanātiska bauslība, kāda sīksta, karsta dzirksts, ko neviens nespēja ne noslīcināt, ne izdzēst, ne noslāpēt.

(Turpinājums sekos)

Pulkv. Oskara Kalpaka atceres vakars

piektdien, 1953. g. 6. martā, plkst. 7.30 vakarā

SV. ANDREJA BAZNĪCAS AUGŠĒJĀ ZĀLĒ

Toronto, Jarvis un Carlton ielu stūrī

Piedalās: pianiste V. LEINVĒBERE; deklamācijas BIRUTA TĪRUMA un VILNIS BRASTIŅŠ un dubultkvartets KALVIS.

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem (223)

Kanadas Kalpakiešu Kopa un Toronto Korp. Kopa

DAUGAVAS VANAGU TEĀTRA KANADĀ

4. izrāde ELĪNAS ZĀLĪTES drāma 3 cēlienos 4. izrāde

„SVEŠĀS ASINIS"

Toronto svētdien, 1953. g. 8. martā, plkst. 18.00 (precīzi), Ukraiņu zālē 191 LIPPINCOTT ST.

Vietas numurētas Biļešu cena $1.50 un $1.00

Kara invalidiem ieeja brīva

Biļetes iepriekšpārdošanā: Lotus puķu veikalā un DV grāmatnīcā

(257) DV TEĀTRIS KANADĀ

Paziņoju god. tautiešiem, ka SĀKOT AR 5. MARTU, ATVERU

JAUNU PĀRTIKAS VEIKALU

2063 DAVENPORT RD, TORONTO

AR HARBORD TRAMVAJU LĪDZ OSLER IELAI

Bagātīgā izvēlē visas mūsu garžai piemērotas pārtikas preces. Pārdošana notiks pašapkalpošanās veidā (246)

E. TĪLMANIS

ELZA PĒRKONE

paziņo savām god. agrākajām Latvijas un tagadējām Kanadas klientēm, ka Kanadā uzsāk darboties ar firmas nosaukumu

AMARYLLIS KOSMETOLOGISKAIS INSTITŪTS

Runājama ikdienas no plkst. 10—6 vakarā, ar iepriekšēju pieteikšanos arī vakaros

Toronto, 61 Charles St., West

(Bay St. ielu dzelzceļš, stop St. Mary pie Bloor)

Dabūjami visi Latvijā tik ļoti iecienītie ELPE kosmētikas preparāti ar jauno nosaukumu AMARYLLIS

Bezmaksas padomi (265)

Laipni lūdzu god. klientes neatteikties dāvāt man to pašu uzticību, ko tik lielā mērā baudīju dzimtenē.

AMARYLLIS COSMETOLOGICAL INSTITUTE

61 CHARLES ST., West. Tel. RA 9011

Ieceļošanas, izceļošanas vīzu, pasu, dzīvokļa, darba un pavalstniecības lietas kārto

ALEKSANDRS KĀNBERGS

596 Sherbourne St., Toronto

Tel. RA 7149

Sagādājam dažādus darbus VĪRIEŠIEM SIEVIETĒM

P. AVOTIŅA

PAKALPOJUMU BIROJS

854 Bathurst St. Toronto

Tel. KE 0621 (259)

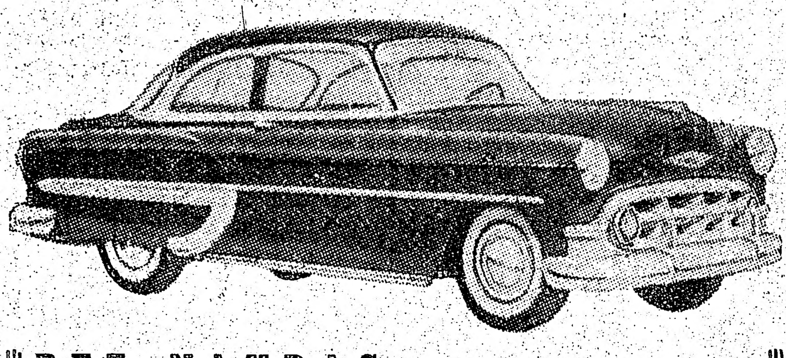

BEZ NAUDAS ne, bet ar mazu iemaksu, nomaksājot pa daļām līdz 36 mēn. arī JŪS VARAT BŪT JAUNA UN LABA AUTO ĪPAŠNIEKS.

Lūdzu piezvaniet un stājieties kontaktā

E. ZEMĪTIS, TEL.: EM 3-6282

PIEDĀVĀ UN (FINANCĒ) VISU MARKU AUTOMOBIĻUS KĀ JAUNUS, TĀ LIETOTUS AR GARANTIJU

Ļoti izdevīgi maksāšanas noteikumi, zemas iemaksas. Par Jūsu lietoto auto izmaksājam skaidrā naudā vai ieskaitām kā maksājumu. Informācija katrā laikā latviešu valodā. Izmantojiet vēl pirms sezonas sākumu. (55)

Savus padomus un pakalpojumus piedāvāju kā:

T. EATON Co.

PĀRDEVĒJS MĒBEĻU NODAĻĀ COLLEGE IELAS 4. STĀVĀ (esmu pusdienās no 1.30 — 2.30)

NIK. MEDNIS,

TEL. DARBĀ TR 1133, LOKĀLAIS 4125, MĀJĀS HY 5175

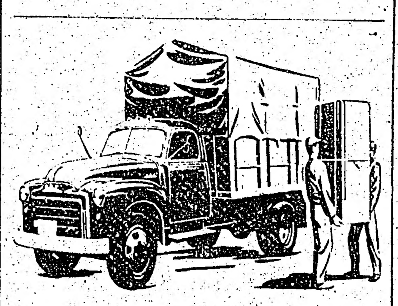

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS izdara pakalpojumus katrā laikā

ZVANĪT OL 1403, Toronto (142)

NESŪTIET ZĀLES UZ EIROPU

pirms neesat iepazinušies ar mūsu jauno cenrādi. Pieprasiet 1953. g. cenrādi, kas ir jau iespiests. Mūsu cenas ir daudz zemākas nekā citur Kanadā —

RIMIFONS — $2.10 par 100 tabl.

STREPTOMICINS — $0.50 gramā,

Sūtām no Eiropas uz visām pasaules malām, pat uz zemēm viņpus dzelzs priekškara. Pasta izdevumi ierēķināti. (99)

STARKMAN—CHEMISTS

463 Bloor St., West Toronto

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708 TORONTO (552)

Meklēju ZEMROKAS ŠUVĒJU dāmu kleitām

ZENTA VĪMANIS

52 Gifford St., RA 5706, Toronto (260)

Bronchiālais klepus

Vai Jums neļauj gulēt nervus bojājošais bronchiālais klepus? Vai krēpas liekās tik lielā mērā piepildījušas Jūsu bronchu trūbiņas, ka nekāda klepošana nevar no tām atbrīvot?

Templetona RAZ-MAH

kapseles ir īpaši pagatavotas, lai atbrīvotos no gļotām, lai tās izdalītos viegli, un Jūs atbrīvotos no klepošanas un elsošanas. Iegādājieties RAZ-MAH ātrai palīdzībai par 65c vai $1.35 no aptieku preču veikala. R-56

JA SĀPES PĀRSTEIDZ

Pie pirmām reumatisma sāpēm — ņemiet

Templeton's T-R-C's

Vairāk kā miljons T-R-C's tiek izlietots katru mēnesi ātrai reumatisma, krusta reumatisma, kā arī citu šādu sāpju remdināšanai

Kāpēc ciest nevajadzīgi?

Turiet T-R-C's pie rokas un lietojiet tās noteikti

Tikai $0.65, $1.35 katrā aptiekā T-842

Visdārgākās mantas jūsu ģimenei ir tās divas rokas un galva, kas pelna dienišķo maizi. Ja kādā nebaltā dienā to pietrūks, jūsu ģimenei var pietrūkt dienišķās maizes, apģērba un pajumtes.

Dzīvības apdrošināšana ir īsākais un lētākais ceļš ģimenes nodrošināšanai. Ja nekas nenotiks, jūs pats saņemsit visu iemaksāto naudu atpakaļ.

CROWN LIFE

Inc. Co. piedāvā lielāko nodrošinājumu par zemāko maksu. Apdrošināšanu pieņem

VALD. BEBRIS

apdrošināšanas aģentūra

48 Rathnelly Ave, Toronto, KI 5913

Lietpratīgi pakalpojumi visās apdrošināšanas lietās (192)

Latviešu dāmas! Eiropas frizieere KAPSI'S HAIR STYLING

113 MAC PHERSON AV.

Starp Yonge St. un Avenue Rd

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

Pieteiciet PRET LABU ATLĪDZĪBU Jums zināmās brīvās darba vietas un PIEPRASIET STRĀDNIEKUS

P. AVOTIŅA

AGENTŪRA

PAKALPOJUMU BIROJĀ

851 Bathurst St. Toronto

Tel. KE 0621 (258)

— KĀ AGRĀK SENĀS DIENĀS— DRAUGS, SMAIDOT MAN PRETIM NĀC!

Vientuļš tautietis ar vislabākajiem nākotnes nodomiem vēlas iepazīties ar latviešu sievieti 25 līdz 45 gadu vecumā. Uz visām vēstulēm atbildēs.

Lūdzu rakstīt Robertam, šīs avīzes kantorī Nr. 236.

ĻOTI CIENĪTĀS TAUTIETES!

Kuŗai būtu apnicis vienai būt, tāpat kā man, kuŗai šķiet vienai par garu šos mūsu trimdas ceļus iet, ņemiet mani līdz. Kuŗai būtu vēl brīva sirds un silta roka, atrakstiet nopietni domājošam kungam! Saprašanās gadījumā — laulības, neizslēdzot ar atraitni vai šķirteni, nopietni domājošu. Vēstules adresēt šīs avīzes kantorim.

Of. Vidzemnieks (249)

IZDODAMS nemēbelēts 2 istabu dzīvoklis ar virtuvi Danforth — Broadview rajonā. Zvanīt vakaros pēc plkst. 6.00, tel. GE 8120. Toronto. (237)

IZDODAMA viena mēbelēta un viena nemēbelēta istaba ar virtuvi. 868 Palmerston Ave pie Duppont St. Toronto. (270)

IZDODAMA mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu. Zvanīt Toronto RI 3670. (261)

Bostonā esmu atvēris Foto studiju,

uzņemu katru dienu pēc plkst. 6.00 vak., sestdienās un svētdienās visu dienu. Iepriekš lūdz pieteikties.

VEICU VISĀDA VEIDA FOTO DARBUS:

attīstu un kopēju amatieru filmas, pārfotografēju vecos uzņēmumus, fotografēju kāzās u. c. sarīkojumos, uzņemu portretus, bērnu un ģimenes uzņ. melni balto un krāsu filmā

Reprodukcijas un amatieru darbus var sūtīt arī pa pastu.

Mērenas cenas (264)

FOTO V. GRĀVĪTIS

106 Forest Hills St., Jamaica Plain, Mass.

Tel. JA-2-0113

LIELĀKĀ

BIROJA MĒBEĻU

IZVĒLE ONTARIO

- Mājas rakstāmgaldi
- Tērauda kartotēkas kabineti
- Ozola rakstāmgaldi
- Tērauda plaukti
- Seifi un naudas skapji
- Tērauda uzglabāšanas kabineti
- Rakstāmmašīnu galdi
- Biroja krēsli
- Atzveltnes krēsli
- Tērauda transporta kastes
- Vadītāju galdi un krēsli
- Tērauda drēbju skapji
- Galda lampas
- Pelnu trauki
- Tērauda [illegible] un grāmatu kastes
- Tērauda dokumentu kabineti
- Moderni tērauda rakstāmgaldi
- Plānu kabineti
- Vēstuļu mutdas
- Grāmatu plaukti

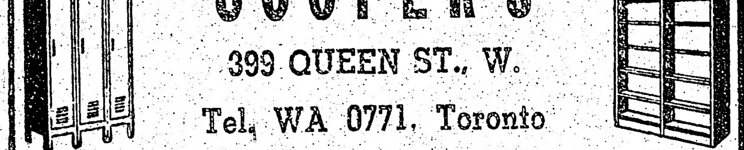

COOPER'S

399 QUEEN ST., W.

Tel. WA 0771. Toronto

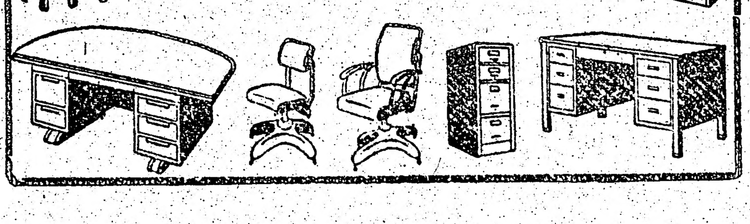

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latv. ev. lut. draudzes dievkalpojums Kalpaka piemiņai 8. martā, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā. Māc. R. Zariņš un A. Ozols. Dziedās Herta Lūse.

Bronksā, Sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums ar dievgaldu 8. martā, pl. 6 vak. Māc. A. Ozols.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A.Skrodelis (99 Herkimer Str., Hamilton Ont. t. 70136) **Bramptonā,** 8. martā, plkst. 1 p. p. (anglikaņu b-cā) pulkveža Kalpaka piemiņas dievkalp.

Uzaicinu visas draudzes un mācītājus dievkalp. atzīmēt plkv. Kalpaka atceres brīdi: tāpat sakarā ar latviešu leģiona dienu, 16. martā, tuvākajā dievkalp. aizlūgšanās ieslēgt kritušos leģionārus, arī tos, kas cīņās zaudējuši veselību un locekļus, lūgt visas draudzes vākt ziedojumus, lai tie, kas dzīvajo saimē. Bez leģionāru varoncīņām tik liela latviešu tautas daļa neatrastos tagad brīvajā pasaulē.

Prāv. A. Mitulis (16 Rav Blvd., Port Arthur, Ont., t. 55078)

Fort Villamā, 8. martā, plkst. 3.15 p. p. Trīsvienības b-cā (560 May Str.) plkv. Kalpaka piemiņas dievkalp. Pēc dievkalpojuma piemiņas akts ar referātu un priekšnesumiem un sekojošu kafijas galdu.

Māc. V. Šefers (659 Piccadilly Str., London, Ont.)

Londonā, 8. martā, plkst. 4 p. p., Trīsvienības bazn. dievk.

Velandā, 15. martā, plkst. 1 p. p. Lielās Lūdzamās dienas dievkalp. ar dievgaldu.

St. Katarinē, 15. martā, plkst. 3 p. p. Lielās Lūdzamās dienas dievkalp. Pēc dievkalp. baznīcas zālē Elfrīdas Kukaines koncerts.

Londonā, 22. martā, plkst. 4 p. p. Trīsvienības bazn. dievkalp.

St. Katarinē, 29. martā, plkst. 3 p. p. Kristus bazn. Pūpolu svētd. dievkalp. ar dievgaldu.

Londonā 21. febr. kristīta Irene-Rita Rudzīte, Vernera un Gļebas, dz. Vītkovskas, meita.

Māc. A. Briedis (17-8th Str. Noranda, Que.)

Otavā, 8. martā, plkst. 2 p. p., Sv. Pāvila b-cā (210 Wilbord St.).

Norandā, 15. martā, plkst. 4 p. p. dievkalp. United b-cā.

Māc. A. Lūsis (30 Dewson St. Toronto, Ont., t. LO 2510) **Toronto Sv. Jāņa latviešu draudzē**

Svētdien, 8. martā, plkst. 4 p. p. dievkalp. Sv. Jāņa b-cā, 274 Concord Ave. Svētdienas Skola.

Draudzes locekļi lūgti iegaumēt kā, sakot ar martā mēnesi, dievkalpojumi abās baznīcās notiks pēcpusdienās un sāksies plkst. 4. Svētdienas Skola darbosies abās baznīcās.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873). **Toronto** Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu stūrī).

Svētdien, 8. martā, plkst. 11 Bērnu dievkalpojums.

Māc. E. Bērziņš (5833 - 45 Ave Red Deer, Alta) svētd. skola katru svētdienu **Red Deera** māc. mājā plkst. 11 no rīta.

Māc. A. Gaudiņš (2105 Marlowe Ave. NDG, Montreal, Que. t. 3422) **Montreālā,** 8. martā, plkst. 1 p. p. dievkalp. Redeemer b-cā (285 Clarke Ave. Westmount.).

Māc. Art. Voitkus, 118 Locke St., North, Hamilton, Ont.

Pāvila ev. lut. draudzē dievkalpojums svētdien, 8. martā, plkst. 17.30. Svētdienas skola plkst. 10.00.

Ciešanu laikā dievkalpojumi piektdien, 6. martā, plkst. 8 vakarā. Temats: Redzi — tavs dēls. Laulāti: Paulis Golubovskis ar Liliju Brīvkalni.

(Archibīskapa pārst. A. Skrodeli

TORONTO BAPTISAU

dievkalpojums un Svētdienas skola svētdien, 8. martā, pl. 17, Walmer Rd. bapt. bazn. telpās. Pēc dievkalpojuma Jaunatnes sanāksme. Piektdienās, pl. 20 Lūgšanas sapulce. Māc. R. Eksteins.

SPORTS

SPORTA KALENDĀRS

4. martā Toronto meistarības līgas spēles vienībām galda tenisā.

7. martā, plkst. 20.00 College ielā 40, Toronto volejbola meistarībā sieviešu līgā TLSK II — Ukraiņu S. A. un senioru līgā YMCAs igauņi — YMCAs latvieši.

16. martā, plkst. 19.00, University Hart House Toronto volejbola meistarībā intermediate līgā Hart House — TLSK.

PAZIŅOJUMI

21. martā, plkst. 17.00 Starptautiskā YMCAā,5550 Park Ave Montreālas sporta kopa rīko draudzības sacīkstes volejbolā un basketbolā un Montreālas latv. meistarsacīkstes galda tenisā vīriešiem, sievietēm un jaunatnei. Draudzības sacīkstēs sacentīsies: vīr. volejbolā igauņi — latvieši, siev. basketbolā Remblers — latvietes un jaunatnes basketb. lietuvieši — latvieši.

MLSK

Sakarā ar gripas epidēmiju Montreālā, Montreālas latv. sporta kopas pilnsapulce atlikta uz š. g. 11. martu, plkst. 19.00 Starpt. YMCAā ar iepriekš izziņotu darba kārtību. Pilnsapulce būs pilntiesīga pie katra biedru skaita.

MLSK

BALTIEŠU SPORTA SVĒTKI

Baltiešu sporta svētki šogad paredzēti maija mēnesī un tie ilgs trīs dienas. Programmā volejbols, basketbols, vieglatlētika un individuālās meistarsacīkstes galda tenisā. Baltiešu meistarsacīkstes vieglatlētikā notiks Hamiltonā.

DAŽĀS RINDĀS

Kāds labvēlis ziedojis $20.00 TS Jāņa Dimzas piemiņas balvas radīšanai. Paredzēta ceļojoša balva visam trimdas laikam un izcīnāma katru gadu J. Dimzas piemiņas sacīkstēs desmitcīņā.

Stokholmas latv. basketbola vienība Rīga izcīnījusi Stokholmas pilsētas meistara nosaukumu. Vienībā spēlē: Šmits, Saulīte, brāļi Teriņi, Klaišis, Reneslācis, Brānts, Strunke un Muchks.

Anglijā, Dzintarjūras kausu basketbolā izcīnīja LLSK finālā pieveicot DVF 63:49. Vienībā spēlēja: Rušenieks, Graudiņš, Ješinskis, Uztups un Jēkabsons.

Hamiltonas pilsētas meistara nosaukumu basketbolā izcīnījusi Sparta, uzvarot YMCAs izlasi 48:47 un 63:38. Spartas sastāvs: Ansons, Auzers, Bulte, Rops, Kuncāns, Leja, Litaunieks, Žulps, Zutis un Jundzis.

GALDA TENISS

21. februārī Montreālā notika Kanadas atklātās meistarsacīkstes galda tenisā. Sacensībās piedalījās pāri par 200 Kanadas un ASV galda tenisisti.

Kā vienīgais latviešu pārstāvis vienspēlēs piedalījās O. Zommers, kam jau pirmā kārtā nācās kapitulēt Dalcourtam 19:21, 19:21, 21:19, 19:21.

Vienspēlēs uzvarēja amerikānis Diks Mailes, otrā vietā atstājot Šifu Solu. Sieviešu vienspēlēs uzvarēja amerikāniete Lona Flama, saistošā finālspēlē pieveicot L. Neubergeri.

Otrā dienā risinājās Kvēbekas apgabala meistarsacīkstes. Arī šajās sacīkstēs Zommeram nācās zaudēt jau pirmā kārtā. Vienīgā latviešu pārstāve A. Kiršteina pirmā kārtā pieveica Dāvidi 21:11, 22:20. Ceturtdaļfinālā Kiršteinas pretiniece uzdeva, bet pusfinālā latvietei nācās atzīt H. Parentes pārsvaru 21:13 un 21:15. Parente izcīnīja Kvēbekas apg. meistarnosaukumu jau ceturto gadu pēc kārtas.

ZIŅAS PAR KLUSIEM SPORTISTIEM

Viens no šādiem vientuļiem un „pazudušiem" sportistiem ir paukotājs Jānis Stankēvičs, par kuru bija zināms tikai, ka viņš šeit turpina studijas un pelna pats studijām līdzekļus.

Pēdējā „American Fencing" žurnālā patīkami pārsteidza ziņa par Stankēviča startu Minnesotas reģiona paukošanas meistarsacīkstēs — viņš guvis 3. v. zobeņa paukošanā, pārstāvot Minneapolisas pilsētu. Tas ir vērā ņemams sasniegums, jo līdz šim godalgoto skaitā amerikāņu sacīkstēs (A.F.L.A. meistarībās) bija varējuši iekļūt tikai I. Krūmiņš un A. Raisters. Stankēvičs paukot sācis Vācijā — Eslingenā un tur arī izcīnīja sacīkšu klases tiesības.

Z. K.

PAZIŅOJUMS

Ar šā gada 3. februāri esmu pārņēmusi savā īpašumā Lotus puķu veikalu, atpērkot no Adelaides Zvirbules viņas daļu. Visas saistības ar minēto veikalu lūdzu kārtot ar mani.

Hedviga Pētersone

U Z M A N Ī B U!

CONTINENTAL ASSURANCE Co,

DIB. 1911. GADĀ

Pirmoreiz Kanadā piedāvā vecuma grupai no 18—45 g.

KRĀJKASES PLĀNU:

1. AR PRĒMIJU IZMAKSU KRĀŠANAS LAIKĀ, NEIESPAIDOJOT DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU.
2. NĀVES GADĪJUMĀ JŪSU IETAUPĪJUMA IZMAKSU + APDROŠINĀŠANAS SUMMU UN NEIZŅEMTĀS PRĒMIJAS.
3. IZVĒLE VECUMA NODROŠINĀJUMAM, BĒRNU IZGLĪTĪBAI UTT. (150)

Arī: Pilnīga un daļēja sociālapdrošināšana, dzīvības apdrošināšana visu vecumu grupām līdz 70 gadu

JŪSU PĀRSTĀVIS TORONTO UN ONTARIO

CONTINENTAL ASSURANCE Co,

TRANSPORTATION ASSURANCE Co

ALEKS. KRETULNIEKS

1656 AVENUE RD., Tel. RE 1235 un OR 1517. Darbd. no 9—5

Dr. JĀNIS KAROLS

M.D. — L.M.C.C.

pieņem slimniekus 404 DELAWARE Ave, Toronto

Darbdienās no 9—11 un 5—7, izņemot trešdienās, tel. OL 1681

T A U T I E Š I!

Kāpēc neiepirkties latviešu uzņēmumā zem konkurences cenām?

EKONOMISKAIS PĀRTIKAS VEIKALS

494 QUEEN ST., W., TORONTO. TEL EM 3-0921

Piedāvājam latviešu gaumei pārtikas preces. Bagātīgā izvēlē svaiga gaļa, katru dienu svaigi gaļas izstrādājumi no pašu darbnīcas. Dažādi ārzemju konservi un sieri. Žāvēti zuši, skābēti kāposti, svaigi marinēti gurķi, dažādu maiznieku maize u. d. c. p. Pieņemam pasūtinājumus sarīkojumiem, kā arī telefoniskus pasūtinājumus ar piegādi mājās vakaros

(245) A. M. MAURĪTIS

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā

līdz .... uz ... mēnešiem uz šādu adre-

Mr, Mrs, Miss

....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $

abonementa uzsakšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 209 Ave P. Brooklyn 4. N.Y. Tel. DEwey 9-1012.

NOSLĒPUMAINAIS ĶĪNIETIS ČING NUČI

(Pārnesums no 1. lapp.)

Kā viens no lielākajiem amerikāņu tā laika Ķīnas politikas taisītājiem minams Ovens Latimors, kas darbojies kā austrumlietu eksperts valsts departamentā (ārl. ministrijā). Rūzvelts viņu iecēla arī par padomnieku pie Čangkaišeka 1941. — 1942. g. Savā jaunībā viņš ilgus gadus dzīvojis Ķīnā, labi pazīst austrumvalodas, sarakstījis daudz grāmatu. Pašlaik viņš ir profesors Džona Hopkinsa universitātē Baltimorā. Arī savai rehabilitācijai viņš izdevis grāmatu Ordeal by Slander. Šī grāmata satur daudz pretrunu, tāpat kā viņa liecības divās Senāta izmeklēšanas komisijās. Šīs pretrunas tad nu arī noderēja par apsūdzības materiālu viņa nodošanai tiesā par nepatiesas liecības došanu zem zvērasta.

Lietas apstākļi bija šādi: senātors Mekkartijs ierosināja pret Latimoru izmeklēšanu, nosaucot viņu par „sovjetu galveno aģentu ASV." Lieta nāca caurskatīšanā komisijā, kuras par priekšsēdi bija senātors Taidings. Lai gan apvainojumi bija pamatoti arī liecībām un klāt bija arī politiskās pārvaldes (FBI) materiāli, demokratu vairākums šo lietu izbeidza. Republikāņos tas sacēla protestu, un lieta nonāca senātora Mekkerana komisijā. Nopratinot bijušo komūnistu laikraksta Daily Worker redaktoru Budenci, noskaidrojās, ka viņš Latimoru pazinis kā komūnistu. Interesantus atklājumus nācās dzirdēt par privāto austrumlietu institūtu (Institute of Pacific Relations), šim institūtam bijusi ietekme pat uz ārlietu ministriju. Tas tādēļ, ka šajā laikā šo institūtu atzinuši par ļoti kompetentu austrumvalstu un tautu jautājumos un bieži no tā pieprasītas atsauksmes. Šajā institūtā ilgus gadus darbojies līdz Latimors. Viņš rediģējis šī institūta žurnālu Pacific Affairs no 1934.—1941. gadam. Senātors Mekkartijs apgalvoja, ka šis institūts esot pilnīgi bijis boļševiku ietekmē. Institūts publicējis dažādus rakstus ar tendenci izcelt Pad. Savienību un sarkanos ķīniešus labvēlīgā gaismā.

Minētā žurnālā ievietoti pat komūnistu raksti. Mekkerena komisija tādēļ Latimora apsūdzībā saskatīja pietiekamu materiālu, lai pret viņu ierosinātu procesu. Tas notika tā, ka tieslietu departaments izdarīja attiecīgu iesniegumu federālā galvenā zvērināto tiesā (Federal Grand Jury). Šī tiesa, kurā ietelp 23 zvērināti pilsoņi, lemj tikai par lietas nodošanu piekritīgai tiesai iztiesāšanai, vai arī par iesnieguma noraidīšanu. Tātad kaut kas līdzīgs mūsu apsūdzības kamerai. Tad nu šī minētā tiesa nolēma saukt Latimoru pie atbildības, un viņa lietu iztiesās attiecīgā krimināltiesa maija mēneša sākumā. Latimoru apsūdz, kā jau minēts, par nepatiesas liecības došanu zem zvērasta septiņos gadījumos. Kā svarīgākie būtu minami: ka viņš noliedzis simpatizēšanu komūnismam un ka neesot atbalstījis komūnistu intereses, ka publicējis savā rediģētā žurnālā komūnistu rakstus un ka nodibinājis sakarus ar sovjetu sūtni Omanski.

Interesanti atzīmēt, ka valsts departamentā bijuši pavisam 4 eksperti austrumlietās. Divi jau agrāk pašam valsts sekretāram likušies nedroši aiz politiskiem iemesliem, un tie atlaisti. Latimors būtu trešais pēc skaita, bet ceturtais — sūtnis Vincents. Augstāk minētais bij. komūnists Budencs Vincentu arī apzīmēja par komūnistu. Viņš tāpat simpatizējis sarkaniem ķīniešiem un devis atsauksmes viņiem par labu un bijis negātīvi noskaņots pret Čangkaišeku. Speciāla komisija, kura pārbauda ierēdņu uzticamību, atzina, ka pastāvot pamatotas šaubas par Vincenta lojālitāti. Sakarā ar šādu komisijas lēmumu Vincentu atsauca no sūtņa posteņa Tanžērā un viņš pagaidām ir atstādināts no amata. Ečesons vēl pirms savas aiziešanas iecēla jaunu komisiju, kurai uzdeva šo lietu vēlreiz skatīt cauri, bet ko pārāk īsā laikā techniski nevarēja izdarīt. Ečesons šo savu lēmumu pamatoja ar it kā komisijas neskaidro motivāciju attiekmē uz Budenca liecību, kura apvainoja Vicentu par komūnistu. Dalless tad nu, pārņemot valsts departamentu, iecēlis pats savu komisiju, kura uzsākusi lietu izmeklēt no jauna.

No visa sacītā redzams, kādos apstākļos strādājis ģen. Maršals Ķīnā, kur viņam kā lietpratēji bijuši augšminētie „speci." Skaidrs, ka pēdējo ietekmē nonāca visa tā laika administrācija un prese. Liekās, sarkanie ķīnieši ir kas cits nekā krievu boļševiki. Tad bieži dzirdēja sakām: sarkanie ķīnieši cīnās tikai par demokratisku iekārtu, jo tiem apnicis Čangkaišeka diktātūra un viņi grib izdarīt agrāro reformu. Nu mēs redzam šo agrāro „reformu." Tā ir kolchozācija, bet demokratijas vietā ir sarkanais terrors pēc Maskavas parauga.

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS 5 GADI

VECĀKĀ LATVIEŠU ORGANIZĀCIJA TORONTO

Normālos apstākļos kādas biedrības piecu gadu pastāvēšana nenozīmētu nekādu lielu jubileju. Bet mums, trimdiniekiem, tas ir ilgs laiks, un tā trimdas organizācija, kas var svinēt piecu gadu jubileju, ir sasniegusi solidu vecumu. Ja dzīves kauss ir smaguma pieliets un maz tur prieka un cerību, tad viens gads nav vairs tikai viens gads vien.

Vācijas nometnēs gadus vēl varēja skaitīt normāli, vēl varēja cerēt uz drīzu atgriešanos, bet tad sākās izklīšana pasaulē, un mūsu trimdas vēsturē Toronto Latviešu biedrības, ko toreiz sauca par Kanadas Latviešu klubu, sākums iekrīt taisni tai laikā, kad pirmie latvieši no Vācijas nometnēm sāka ierasties šai zemē. Piederība pie kādas tautas, arī svešumā starp svešiem ļaudīm dzīvojot, ir tik stipra, ka vienas paaudzes laikā šīs saites neizirst. Latvieši, no Vācijas iebraukuši, protams, tūliņ meklēja šeit savus tautiešus un dažus atrada. Arī tie nebija šai zemē dzimuši, kaut gan jau ilgus gadus šeit dzīvojuši. Tā Toronto latvieši 1948. gada februārī kopā sanākuši, nodibināja Kanadas Latviešu klubu ar nolūku palīdzēt no Vācijas iebraucējiem tautiešiem. KLK dibināšanā piedalījās kā latviešu veckanadieši (Karlsons, Garnītis, Goba, Putra u. c.) tā arī tikko no Vācijas iebraukušie (Miglinieks, Krūmkoks u. c.). Par pirmo organizācijas priekšsēdi ievēlēja kantoristu Karlšonu. Drīz biedrībā iestājās Aigars, kurš izveidoja deju kopu Diždanci, kas nepārtraukti ir darbojusies un darbojas pie biedrības. 1949. gada janvārī par kluba priekšnieku ievēlēja Toronto latviešu grāmatu tirgotāju V. Ziediņu. Viņam sekoja klavieru būvētājs A. Kļaviņš. No 1950. gada oktobra līdz 1952. gada februārim TLB priekšnieks bija jurists K. Kampe. Pēc tam kādu pus gadu par priekšnieku bija inž. A. Rublis, kuram no amata atsakoties, par priekšnieku ievēlēja inž. J. Popeli, kas ir šai amatā līdz šai dienai.

Apcerot biedrības darbības posmus pēc priekšniekiem, jāsaka, ka Karlsona laiks ir dibināšanas laiks, un Ziediņa posms — pirmais nostiprināšanās posms. Latviešu b-bas ideja, mērķi un uzdevumi, darbībai attīstoties, arvien vairāk sāk izkristallizēties un reālizēties. Latviešu biedrība aptver latviešus kā latviešus. Vai tev ir tāda vai citāda demokratiska politiska virziena uzskati, vai tu esi inženieris, strādnieks vai mācītājs, — Latviešu biedrībā tu pirmām kārtām esi latvietis. Latviešu biedrības mērķi tad arī ir visu latviešu mērķi: nacionālās vienības stiprināšana un tās kultūras kopšana. Kļaviņš savas darbības posmā šai virzienā rīkodamies, pie biedrības nodibināja latviešu skolu, kuru visu laiku vada skolotāja Matīse, izveidojās arī Drāmatiskā kopa. Viņa laikā biedrībā iestājās arī diriģentes E.Freimanes vadītais koris Daina. Pēdējais gan drīz sāka domāt par pilnīgi patstāvīgu darbību. Kļaviņa laikā sākās arī ziedojumu vākšana biedrības Nama fondam. Sevišķi aktīvs ziedojumu vācējs bija Rublis. Šie ziedojumi papildināja biedrības budžetā šim nolūkam paredzētās summas. Savu namu 198 Osler ielā biedrība ieguva Kampes laikā. Par nama remontiem un tā piemērošanu biedrības vajadzībām daudz pūlējās valdes locekļi N. Pētersons un K. Pūliņš. Bija arī daudz citu cītīgu talcinieku. Šai posmā jāatzīmē vicepriekšsēža A. Čerņonoka darbība biedrības sarīkojumu organizēšanā. Šim nolūkam viņš ziedoja visu savu brīvo laiku. Kampes laikā tika nodibināta Kultūras komiteja, kuru līdz šim laikam vada Biruta Senkēviča. Viņa ir noorganizējusi daudz lielu koncertu un citu sarīkojumu. Tai pašā posmā biedrībā iestājas inženiera Podnieka vadītā Latviešu Inženieru un techniku kopa, bet Dainas koris no biedrības izstājās, turpinot darboties patstāvīgi. Šai pašā laikā pie biedrības nodibināja kursus jauniešu izglītības papildināšanai Dr. H. Tichovska vadībā. Rubļa un Popeļa laikā, biedrības darbība, kas jau uzskatāma par noorganizētu, sekmīgi attīstās tālāk. Tagadējā priekšnieka Popeļa laikā aktīvi ir darbojies Drāmatiskais ansamblis režisora Vilkanča vadībā, kā arī nākusi klāt Makšķernieku sekcija.

Biedrības darbības sekmēšanā ievērojama nozīme ir bijusi Dāmu komitejai, kuru vada A. Lediņa. Bez parastā Dāmu koimtejas darba neskaitāmos sarīkojumos, Lediņa ir izveidojusi labas attieksmes ar angļu izcelsmes kanadiešu draugiem, kādu TLB ir labs skaits. Viņas darbībā ir ietilpusi arī Latvijas stenda noorganizēšana un iekārtošana Kanadas Nacionālā Izstādē. TLB vairākus gadus šo darbu kārtoja viena pati, bet pēdējos pāris gados to veic kopā ar Daugavas Vanagu Toronto nodaļu.

TLB darbības grāmatā pirmo 5 cu gadu lapas tiek aizšķirtas. Mēs šo laiku un darbu pieminēdami, pametam uz tām savu skatu. Liekas, ka uz nākamām lapām, kurās latviešu trimdas dzīve tiks ierakstīta, jau tagad krīt vairāk gaismas. Amerikas varenā lielvalsts sāk darboties un raksta savā darba plānā brīvību arī tai zemei, kuru mēs kā bēgļi esam atstājuši un uz kuru atpakaļ iet mūsu ilgas un cerības.

K. Kampe

DAŽOS VĀRDOS

● Kāds amerikāņu žurnālists apvaicājies Pentagonā, kādas pensijas saņems daži no nesen atvaļinātiem virsniekiem: lauku artillerijas rezerves pulkveža Harija Trūmena mēneša alga nolikta uz 112 dol. un 56c, kamēr viņa draugs un palīgs ģenerālmajors Harijs Vāns saņems 744.70 dol. mēnesī.

● Amerikāņu pretizlūkošanas dienestam nācis zināms, ka komūnistu kaŗa gūstekņi Dienvidkorejas nometnēs saņēmuši slepenas pavēles izbeigt masu demonstrācijas un uzbrukt atsevišķiem AN sargiem. Līdz šim jau trīs reizes gūstekņu bari uzbrukuši vientuļiem amerikāņu kareivjiem, vienu nogalinot. Gūstekņiem rīkojumus dod no Piongjurgas, un to autors ir partizānu kustības vadītājs ģen. Pac Kol. Līdz šim amerikāņiem nav izdevies atrast un likvidēt sakaru līniju no Ziemeļkorejas uz gūstekņu nometni.

● Ziņas no zemēm aiz dzelzs aizkara liecina, ka antisemītisma kustība no Pad. Savienības pārsviedusies uz Ungāriju, kas jau ilgu laiku bija pazīstama ar savu pretžīdisko nostāju. Budapeštā gan nekas oficiāls vēl nav zināms, kas varētu liecināt par kādas prāvas sākumu, līdzīgi Slanska tiesāšanai Čechoslovakijā, bet bēgļu liecības un komūnistu radio ziņojumi norāda, ka komūnistu „melnā sotņa" pārsviedusies no Krievijas uz Ungāriju.

● Amerikāņiem tagad ir izdevies statistiski pierādīt republikāņu „laikā uz darbu teoriju." Uz kāda autoceļā, netālu no Vašingtonas, novietots elektriskais skaitītājs, kas reģistrē garām braucošās mašīnas. Tagad pēc šī skaitītāja uzrādītajiem datiem skaidri redzams, ka satiksme savu kulminācijas punktu sasniedz tieši 21 minūti agrāk nekā demokratu laikā.

● Apvienoto Nāciju armijas pretizlūkošana pašreiz ar lielu sasprindzinājumu vēro notikumu attīstību Korejā. Pēdējās nedēļās stipri vien pieaugusi dzelzceļu satiksme starp fronti un aizmuguri, tai pašā laikā komūnistu artilerijas uguns kļuvusi vājāka. Lietpratēji domā, ka tā varētu būt sagatavošanās jaunam sarkano lieluzbrukumam, kas varētu sākties agrā pavasarī un izjaukt visus AN armiju iepriekš izstrādātos plānus.

● Austrija pagājuša nedēļu svinēja jaunu demokratijas uzvaru. Kaut arī vēl joprojām atrodoties okupācijas jūgā, Austrija tomēr savās pagājušās nedēļas vēlēšanās izrādīja vēlēšanos palikt pie Rietumiem un vēlēja par labu demokratiem.

Par spīti komūnistu spēcīgai ietekmei un saukļiem „Mums vajadzīgas pārmaiņas" un neonacistu mēģinājumiem, tautas partija arī turpmāk paliks spēcīgākā Austrijas parlamentā.

● No Berlīnes ziņo, ka sākot ar 15. martu visiem austrumberlīniešiem, kas gribēs pāriet rietumu joslas robežu, būs vajadzīgas īpašas komūnistu valdības atļaujas. Šo rīkojumu izdevusi Austrumvācijas drošības policija, vispirms, lai izbeigtu bēgļu plūsmi uz rietumiem un lai Berlīnei piešķirtu izolācijas noskaņu.

Rietumberlīnes pilsētas galva radiofonā lūdzis rietumberlīniešus neliegt savu palīdzību robežpārnācējiem.

NO PASAULES GALVASPILSĒTĀM

NĒRU UN STAĻINA DRAUDZĪBA PIEAUG

Pēdējā laikā sākusi pieaugt Staļina un Indijas ministru prezidenta Neru draudzība. Ja tā izveidosies nopietnāka, tad var sagaidīt, ka visdrīzākā laikā Indija atkal nāks klajā ar saviem plāniem par miera noligumu Korejā, bet visi šie plāni būs Staļina cenzēti. Šāda liela Indijas novirzīšanās būtu ASV ārpolitikai ļoti smags trieciens. Daudzas zīmes Maskavā rāda, ka tas tā patiešām varētu būt.

Maskavā Staļins piešķir lielu vērību indiešiem, pieņemdams Indijas jauno sūtni neparasti ilgā audiencē, vēlāk tai pašā dienā pieņemdams arī kādu Indijas komūnistu līdzskrējēju. Šādai Staļina rīcībai noteikti ir kāda svarīga aizmugure, jo parasti viņš ar ārzemniekiem daudz nelaižas un pēdējos gados ārzemju diplomātu vizītes pie Staļina kļuvušas pavisam retas. Kamēr Staļins pielabinājās indiešiem, Jaundelhi radio uzbrūk ASV. Bet lai nu kādas būtu indiešu jūtas pret Sav. Valstīm, ir zināms, ka Staļins ar Neru ir nodarbināts ar jautājumu par pamiera noslēgšanu Korejā. Indijas un Padomju Savienības jaunās draudzības demonstrēšana paredzēta nākošajā Apvienoto Nāciju sēdē, kad Indija runās par mieru Korejā.

Kad pagājušo reizi Neru mēģināja nākt klajā ar saviem plāniem par Korejas mieru, Staļins viņu pilnīgi vai nosita pie zemes. Višinskis Staļina rīcību tad atkārtoja vēl pieaugošās dusmās, jo komūnistu Ķīna par Neru plānu bija izteikušās labvēlīgi. Bet tas laikam nebija visai sāpīgs pliķis Indijai, jo drīz pēc tam Indijas AN delegāts nikni uzbruka nevis Padomijai, bet Sav. Valstīm, sacīdams, ka ASV esot sabotējusi Indijas miera līgumu un ka tikai ASV esot vainojamas, ka komūnistu Ķīna esot ierauta karā.

Kamēr Staļins Indijas viesiem laipni smaida Maskavā, Neru mēģina šos smaidus samaksāt, uzbrukdams ASV jaunajai valdībai un īpaši prezidentam Eizenhaueram.

„Militārā mentālitāte", saka Neru, „ir par daudz redzama. Ja ģenerāļi kļūst par valstsvīriem, tas ir liels risks, un šādu valstsvīru nekādā ziņā nav tas cilvēks, kam jūs varat prasīt ceļu virzienā uz mieru". Pēc Neru domām Āzijai vajadzīgi ne ieroči, bet gan stāvokļa intelliģenta un simpatiska izpratne. Ķīnas blokāde ir tālu no pasaules miera. Ja jau AN nodibinātas, lai aizstāvētu mieru, tad taču viņām nevajag piedalīties jauna kaŗa radīšanā. Citiem vārdiem, Neru programma būtu apmēram šāda: Ķīnas blokāde nav pielaižama un stratēģiski svarīgo kaŗa materiālu piegāde Korejai nav aizliedzama. Komūnistiskā Ķīna jāpielaiž AN, tai pašā laikā nacionālistu Ķīna no AN izslēdzama.

FRANČI BAIDĀS NO ASV POLĪTIKAS

Parīzē amerikāņu priekšlikumus par asāku Francijas nostāju pret Padomiju uzņem ļoti vēsi. Franču valdība gan oficiāli izvairās no nesaskaņām ar ASV Formozas, Čangkaišeka un Korejas jautājumos, cerot, ka Sav. Valstu jaunā politika nebūs tik strauja, ka ieraus pasauli jaunā kaŗā, bet īstenībā franču politiķiem no amerikāņu polītikas ir ļoti bail.

Par komūnistu satelitvalstu atbrīvošanu Francija ir šādās domās: tas panākams vienīgi ar jaunu pasaules kaŗu, un to Francija noteikti negrib. Viņa cer arī, ka ASV negrib jaunu pasaules kaŗu. Psicholoģiskais kaŗš pēc franču politiķu domām Padomiju neko daudz neuztrauc un ka tādā veidā satelitvalstis atbrīvot neizdosies. „Atstāt Kremli bažu pilnā neziņā", pēc Francijas ieskatiem satrauks pašas Savienotās Valstis daudz vairāk nekā Kremli.

Tādēļ ar dzelzs aizkara atpakaļ atbīdīšanu vēl vajadzētu pagaidīt vismaz līdz tam laikam, kad to varētu izdarīt bez kaŗa sākšanas. Tagad tas būtu par daudz riskanti un apspiesto zemju iedzīvotājos pamodinātu tikai tukšas cerības.

Tas nozīmē, ka Francija nepiedalīsies nekādos krusta kaŗa gājienos pret Padomju Savienību un komūnismu. Eiropas bruņošanās ir tikai aizsardzības un nevis uzbrukuma nolūkiem. Sabiedroto apvienošanās franciem liekas nepieciešama; Sabiedroto šķelšanās pēc franču uzskatiem nozīmētu komūnisma uzvaru.

LIELĀ VIENPRĀTĪBĀ DARĪTS NAC. DARBS

(Pārnesums no 3 lpp.)

Revīzijas komisijas priekšsēdis Ž. Feldmans atzina apvienības valdes darbību par sekmīgu un tai izsakāma pateicība, ko arī pilnsapulce pēc plkv. A. Galindoma pozitīvā novērtējuma bez tālākām debatēm vienprātīgi arī izsaka.

Izdarot vēlēšanas, par apvienības priekšnieku ar 75 balsīm, 5 atturoties un nevienam pret nebalsojot, no jauna ievēlēja Valdemāru Antiņu, ko pilnsapulce uzņēma ar aplausiem. Pats V. Antiņš gan ieteica vēlēt kādu citu viņa vietā, bet pilnsapulce lūdza viņu palikt arī turpmāk amatā, pēc kam V. Antiņš piekrita.

Par valdes locekļiem ievēlēja J. Bergmani ar 72 balsīm, R. Altmani ar 72 b, plkv. R. Muižzemnieku ar 67 b., O. Bračiņu ar 63 b., V. Burvikovu ar 57 b., A. Ružu ar 57 b., T. Dreimani ar 49 b. un J. Ķempi ar 41 b. Kandidātos palika O. Augīs; J. Kaža un A. Karitons. Revīzijas komisijā ievēlēja A. Krūtaini, J. Krastiņu un J. Purēnu.

Politisko partiju un denunciāciju jautājumā pilnsapulce vienprātīgi pieņēma šādu rezolūciju:

„Jautājumā par sadarbību ar latviešu politiskajām partijām trimdā, Daugavas Vanagu apvienības Bostonā biedru pilnsapulce deklarē, ka: būdama pati nacionāli valstiska organizācija, DV ideoloģiski atzīst tikai tādas latviešu politiskās partijas un grupējumus, kuru mērķi un darbība dibinājas uz nacionāli valstiskiem principiem. Tādēļ DV nevar pozitīvi vērtēt un atbalstīt sadarbību ar uz sociālo šķiru interesēm un šo interešu cīņas principiem dibinātām un trimdā atjaunotām partijām, sevišķi ar marksistiskā un materiālistiskā pasaules uzskata paudēju sociāldemokratu partiju, kas kopā ar komūnistu partiju izaugusi no vienas mācības saknes un arī tagad vēl nav atmetusi sarkano karogu, Internacionāli un šķiru naidošanās saukļus, aizstāv un sludina sociālismu un vēlas atbrīvotajā Latvijā ievest latviešu nācijai svešu un nepieņemamu krievu valsts iekārtu.

Reizē ar to DV apvienības Bostonā pilnsapulce asi nosoda denunciācijas, it sevišķi sociāldemokratu partijas trimdā vadītāja Bruno Kalniņa, soc. dem. partijas biļetena, liberālā laikraksta Latvju Ziņas, pret latviešu leģionāriem un latviešu jaunās paaudzes nacionāli valstiskiem sabiedriskiem darbiniekiem."

Sapulce noritēja ļoti lietišķi un lielā vienprātībā — un viss šis apvienības valdes darbs liecināja, ka Bostonas apvienība kalpo tikai DV organizācijas lielajiem mērķiem un izpelnījusies sabiedrības uzticību un atzinību.

V. L.

DIVU MĀKSLINIEKU...

(Pārnesums no 6. lpp.)

kam gan nevienam neienāca prātā, ka galvenais šīs parādes gatavotājs ir K. Bērziņš.

Bērziņš ir nodarbināts Eaton firmā tikai šīs parādes gatavošanai, un šodien, kad visi gaidām pavasari un vasaru, redzam K. Bērziņu kaļam plānus un veicot priekšdarbus nākošā gada Ziemsvētku parādei. Par šo savu darbu viņš ieguvis lielu atzinību uzņēmuma vadošajām personām, kā arī Toronto presē.

Tāpat K. Bērziņš ļoti iecienīts kā dekorātors un viņa māksla bija redzama pag. gada Kanadas operas kompanijas izrādēs Aleksandra teātrī, kur piedalījās arī mūsu operdziedonis Jānis Niedra.

Lielā sirsnībā un klusumā abi mākslinieki veic darbu, ko no ārpuses grūti novērtēt, bet, ka darbam netrūks sekmju, par to liecina latviešu mākslinieku pazīstamā neatlaidība un darba spars.

-ons.

AIZ DZELZS AIZKARA

Latviešu lauku mājas pārvērš krvievu sādžās

„PAD. LATVIJĀ" LASĀM ŠADU EPIZODU:

Rīgas rajona komūnistu partijas sekretārs Pavlovs, braucot pa mežu Rīgas apkārtnē atklājis kādu dzelzceļa nozarojumu. Salaspils sādžas (?) tuvumā viņa uzmanību saistījušas dzelzceļa sliedes, pa kurām nekādi vilcieni nav gājuši. Pavlovs par to interesējies tuvējā sādžā un „Molotova" kolchozā, bet nav varējis iegūt skaidrību, kam pieder minētais dzelzceļš. Atgriezies Rīgā, centīgais sekretārs izpētījis attiecīgās iestādes un rezultātā Izpildu komiteja nolēmusi atzīt dzelzceļu par bezīpašnieka mantu. To noārdīt uzdots biedrim Berisam. Bet kad šis biedrs ar saviem strādniekiem uzsācis noslēpumainā dzelzceļa nojaukšanu, akcijā iemaisījies „Molotova" kolchoza priekšsēdis Ivanovs. „Ja dzelzceļš iet pa mūsu kolchoza zemi, tad tas arī ir kolchoza īpašums," — argumentējis „Molotova" kolchoza pārstāvis, pastiprinādams to ar sliežu nepieciešamību kolchoza izbūvei.

Jaunajā situācijā biedrs Beriss piedāvājis biedrim Ivanovam kompromisu: viņš ar saviem ļaudīm dzelzceļu ārdīšot no viena gala un Ivanovs ar saviem kolchozniekiem lai to pašu darot no otra gala, bet iegūtos materiālus katra puse paturēs sev.

Tā arī vienojušies, un īsā laikā bijušas noārdītas viena piektdaļa jūdzes, uz kurām palikuši tikai gulšņi. Pēc notikušā atklājies īstais dzelzceļa īpašnieks — Sauleskalna fabrika, kurai nopostītais ceļš būvēts materiālu transportam. Tagad fabrikas strādnieki ceļot pret vainīgiem sūdzību par ceļa nopostīšanu un valstij izdarītiem lieliem zaudējumiem.

No sacītā redzam vienu mazu epizodi no to nejēdzību mudžekļa, kādas tagad valda Latvijā.

Mūs te sevišķi interesē [illegible], ka Latvijā vairs neeksistē la[illegible] mājas — viensētas, bet to vietā ir radīts jauns, tikai Krievijai piemītošs institūts — sādžas, par kādu ir pārdēvēta arī Salaspils, un ka šo sādžu priekšgalā, tāpat kā visos citos vadošos amatos, ir krievi; bet latvietim ir atstāta tikai verga loma kolchozā un fabrikā.

J. S.

VAR ARĪ PASMIETIES

ŠACHTS DAMASKĀ

Nevisai patīkamā situācijā šī „noziedznieka" dēļ Sīrijā iekļuvis Bundes valdības diplomātiskais pārstāvis fon Ešs. Damaskā Šachtam parādīts liels gods. Valdības ministri to sagaidījuši lidlaukā ar ziediem un goda sardzi. Sīrijas valsts šefs ģenerālis Zelo ar austrumniecisku pacietību stundām ilgi klausījies Šachta finanču mācības. Fon Ešs sākumā mēģinājis šo notikumu ignorēt, bet tā kā ar arabu valstīm Rietumvācijas attieksmes ir vispār stipri pasliktinājušās (pēc Vācijas un Izraēlas līguma parakstīšanas, arābi atsaukuši savus tirdzniecības pasūtinājumus, kopsummā par 300.000.000 dolaru) un būtu nepieciešams izzināt, ko varētu labot, lai tradicionālā vācu—arabu draudzība pavisam neizputētu, tad sūtnis tomēr nolēmis paklusām apciemot Šachtu viņa viesnīcā. Šachts pašreiz vakariņojis, kad viesnīcas īpašnieks, austrumnieciski sveicinādams, viņu traucējis:

„Kāds vīrs stāv ārā un vēlās ar jums runāt."

„Kā viņu sauc?"

„Rietumvācijas valdības sūtnis fon Ešs."

„Sauciet iekšā!"

Sūtnis nejuties sevišķi ērti, bet Šachts, to manīdams, palīdzējis:

„Nebaidieties, sēstaties droši, ko jūs pie šī galda ēdīsat — to Sīrija samaksās."

Fon Ešs izsacījis vēlēšanos tikties ar Šachtu, bet tikai — stingri slepeni un kaut kur ārpus Damaskas. Nākošā vakarā tad arī sekojis pārsteigums. Sīrijas valdība sarīkojusi Šachtam oficiālu banketu un ielūgusi arī Bonnas diplomātisko pārstāvi. Lai pēdējam šīs vakariņas nebūtu pārāk smagas, vidū starp Šachtu un viņu sēdējis Sīrijas finanču ministrs.

Va.. Pe..

CEĻA ZĪMES

PAAUDŽU CEĻA ZĪMES JAUNAJĀM CILTĪM, KAS ZEM LATVIJAS KAROGA IZAUGUŠAS UN KAS LATVIJAS KAROGAM AUG

Sākot ar 11. numuru iznāk Londonā, LATVJU BIEDRĪBAS LIELBRITANIJĀ apgādā, pa diviem mēnešiem reizi, katra nepāra mēneša pirmajā dienā.

Redakcijas kollēģijā darbojas prof. Valdemārs Tone, Andrejs Eglītis, Alberts Jērums un Knuts Lesiņš. Galvenais redaktors Jānis Andrups. Darbojas līdzi visi mūsu ievērojamākie rakstnieki un citi gara darbinieki.

II numura saturā: J. Jaunsudrabiņa, Pāvila Klāna, Zinaīdas Lazdas, Andreja Eglīša, K. Rabāca, Fr. Dziesmas, Albēra Kamī u. c. daiļliterātūras darbi; A. Spekkes, V. Metjūsa, J. Grīna, A. Johansona, R. Mūka, J. Andrupa, V. Bērzkalna, J. Rudzīša, A. Krūkas, K. Draviņa, Dr. A. Gātera, A. Lemeša u. c. apcerējumi.

Žurnāla ārējais ietērps un apmēri paliek nemainīti, bet paplašināta daiļliterātūras daļa. Žurnāls maksā $1.20 par numuru, $3.50 — pusgada abonements, $6.80 — gada abonements

Līdzšinējiem abonentiem Nr. 11 jau izsūtījusi Valtera Ziediņa grāmatnīca — tālākie numuri pienāks tieši no apgāda Anglijā

Abonementi piesakāmi, pievienojot naudu, čeku vai M.O.

VALTERS ZIEDIŅŠ
218 Greenwood Ave, Toronto, Ont., tel. GL 8646

CEĻA ZĪMES
c/o Latvian Society in Gt. Britain, 55. Hans Road, London, S.W. 3.

PAR PAZEMINĀTĀM CENĀM PIEDĀVĀJU
Pasaulē slavenās Parīzes smaržas
COTY, CHANEL, BOURGEOIS, LANVIN
BEZ TAM VĒL
Parīzes pašreizējās modes smaržas
DĀMĀM UN KUNGIEM
J. KRUSTIŅŠ, 213 Gilbert Ave, Toronto, Ont.
Tel. LO 2993 (zvanīt vakaros) (263)

LIELDIENĀM TUVOJOTIES

1. Lieldienu apsveikuma kartes, vienkrās., ā $0.06
2. Lieldienu apsveikuma kartes, krāsainas ā $0.08
3. „Laika" apsveikuma kartes ā $0.15
4. Latviskās un propagandas aploksnes — 3 duči $1.00
5. Latviskās prievītes $2.50
6. Grāmatu zīmes ā .... $0.80 un $1.00
7. Latvijas karodziņi $1.50
8. Nīcas, Bārtas, un Rucavas lelles:
   a) lielās (30 cm) $11.00
   b) mazās (20 cm) $7.00
9. Sevišķi grezni latviski ādas izstrādājumi:
   a) kabatas portfeļi $9.00
   b) pakavveidīgie maciņi $6.00
   c) četrkantainie maciņi $7.00
   d) piezīmju grāmatiņas $5.00
   e) aceņu ieliekamie $5.00
10. Latviskie cimdiņi (suvenīrs) $1.00

A. KALNIŅA GRĀMATNĪCA
71 Indian Grove, Toronto, LY 2086
(250)